

DOLENJSKI LIST

Št. 5 (2320), leto XLV • Novo mesto, četrtek, 3. februarja 1994 • Cena: 100 tolarjev

Iz Centromerkurja pokarali Krko

Šentjernejski zbor razlašcencev - Denacionalizacija počasi - Zaradi vrnjenega premoženja ni manj delovnih mest - Nasprotniki vračanja se organizirajo

ŠENTJERNE - Tu je novomeško združenje lastnikov razlaščenega premoženja organiziralo 29. januarja zbor razlašcencev, ki so se ga udeležili številni lastniki odvzetega premoženja iz Slovenije. Na shodu so med drugimi bili tudi prvi predsednik komisije za denacionalizacijo Ivan Pučnik, predstavniki strank in predsednik novomeške občinske skupščine Franci Koncič.

Po besedah Ivana Pučnika bi bilo nespetno, če bi razlaščenci zahvalili spreminjanje zakona o denacionalizaciji, saj je zdajšnji zakon najboljši možni tvrštni akt, ki ga lahko sprejme slovenski parlament v sedanji sestavi. Zato je pomembno doseči uresničevanje zakona o denacionalizaciji. To ne bo lahko, ker državna vlada in izvršni svet, posebej pa nastajajoče nevladne ustanove na veliko način ovirajo uresničevanje zakona o denacionalizaciji in ne

• Gleda denacionalizacije v novomeški občini so na zboru v Šentjerne navedli, da v Novem mestu obstaja konzorcij zavezancev, ki naj bi nasprotoval vračanju premoženja. Razen Krke, tovarne zdravil, so vsi zavezanci proti vračilu. Na Krko je naslovil Centromerkur iz Ljubljane očitek, češ zakaj kar mirno pristaja na vračanje imetja. V občini Novo mesto so vrnili 34 poslovnih prostorov, 3 poslovne zgradbe in 8 stanovanjskih objektov. Franci Koncija, predsednik novomeške občinske skupščine, je o razmerah v občini dejal, da poteka denacionalizacija dokaj hitro. Kot je seznanjen, so glavne ovire v različnih cilenkih predlogih.

sposujoče pravne reda. Ustanavljen je bil zemljiški kmetijski sklad, ki ne deluje po veljavni zakonodaji. Kmetijski kombinat ne vračajo zemlje, gozdna gospodarstva s pritožbami zavlačujejo postopke, sedanjí uporabniki odvzetega premoženja pa celo ustanavljajo organizacije, ki naj

na nepoštenc metode zavezancev za vračilo. Med drugim je dejal, da se kombinat hvalijo s svojimi izboljšavami zemljišč. Toda po Dimitričevem mnenju niso dali prebiti pare za te izboljšave, ker so za te naložbe uporabljali skupen denar.

Na zboru so menili, da je potrebno ustanoviti državno agencijo za denacionalizacijo. Sklenili so, da je potrebno zagotoviti uresničevanje sprejetega zakona o denacionalizaciji in delovanje odškodninskega sklada; država naj zagotovi jamstvo za obveznice tega sklada.

M. LUZAR

ZBOR RAZLAŠČENCEV - Nasprotniki denacionalizacije se poslužujejo tudi neresničnih podatkov, kot je na zboru razlaščencev opozoril tudi Ivan Pučnik (drugi z leve). Martin Springer iz nadškofijskega ordinariata v Ljubljani je menil, da bo laži izkoreninila šele temeljita prevzoja ljudi. Za tovrstno vlaganje v ljudi si ob mednarodni podprtosti prizadeva tudi ljubljanska nadškofija. Tajnik SLS Franci Feltrin in še nekateri razpravljalci so izrazili prepričanje, da denacionalizacijo najbolj ovirajo boljeviki. (Foto: L. M.)

Boštjan Kovačič se kljub očitkom ne misli umakniti

Izjava ministrskega kandidata - Stališča IS

Kmalu po tem, ko je dr. Janez Drnovšek predlagal mag. Boštjana Kovačiča, predsednika novomeškega izvršnega sveta, za ministra brez listnice v slovenski vladi, so se v medijih pojavila sporočila, ki na Kovačiča mečejo senco. Kot je na prvi strani objavilo Delo, je Kovačič utelejeno osumljen kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic uradne osebe. Sume se nanaša na odpis dela zamudnih obresti nekaterim obrtnikom iz občine

Novo mesto.

Mag. Boštjan Kovačič je v zvezi s temi informacijami v ponedeljek na seji novomeškega izvršnega sveta dejal, da ne moremo govoriti o kakršni kolikvektivni odgovornosti izvršnega sveta niti o osebni odgovornosti. Delo izvršnega sveta je bilo vse skozi javno in tudi sklepni so bili javni in dostopni, zato se mu zdi vprašljivo, da se nekdo v neki časovni distanci ukvarja z nekaterimi preteklimi sklepi izvršnega sveta. Da je zadeva z odpisom postala sporna zdaj, po Kovačičevem mnenju in po mnenju izvršnega sveta ni naključno. V ozadju zadeve so vsaj za mene "via facti prepoznani posamezniki" v sferi represije in tudi delu žurnalizma.

Mag. Kovačič je dejal, da se ne misli umakniti ne glede na epilog vsega tega in da stoji za vlado, ki je sprejela sklep o odpisu. Ne vidi potrebe, da pojasnjuje sklepe glede odpisov zamudnih obresti. Moja logika, ki izhaja iz občinskega vladnega programa, ki ga je sprejela tudi občinska skupščina, je, da je bolje z določenimi ukrepi spodbujati zaposlovanje ali pa ohranjanje terciarne dejavnosti, kot to sfero spraviti na borzo dela. "To, kar država ni naredila, smo s fleksibilno interpretacijo, vendar se zmeraj v okviru legitimite in legaliteti, storili mi," je pojasnil Kovačič.

Boštjan Kovačič je tudi dejal, da je v odgovor medijskim sporočilom napisal članek z naslovom Konstrukcije tečejo zadnji krog. Toda članka mu republiški časopisi niso objavili. Kovačič je protestiral nad takim kratenjem pravice do objave odgovora.

Novomeški izvršni svet je oblikoval stališča v zvezi z medijskimi sporočili o odpisih dela zamudnih obresti nekaterim obrtnikom. V stališčih, ki so jih podprli člani sveta, je med drugim rečeno, je odpis dela zamudnih obresti popolnoma legitim. Zoper odločitve izvršnega sveta ni bilo vloženo nobeno pravno sredstvo.

HALO – ALO PIZZA!

• (068) 24-415
ZARADI VAS

Ford Pač

PRODAJNO SERVISNI CENTER
Krška vas 28/e
68262 Krška vas, Brežice
Tel./Fax.: 0608/61-450

Nissan AVTOMEHANIKA VIDRIH
SERVIS IN PRODAJA
68222 Otočec, Šentpeter 51
tel.: 068/85-180

CENEJSI MODELI MICRA!

Za nameček še strupi v Metalni

Stečajni upravitelj Franc Pipan se sooča z raznimi zagatami - Kam z nevarnimi odpadki - Stečajna masa okrog 250 milijonov tolarjev - 151 delavcev in Inkosu

KRMELJ - Metalna v Krmelu se je znašla v stečaju zaradi notranjih in zunanjih razlogov. Stečajni upravitelj, sevniški odvetnik Franc Pipan, pričeva med zunanje razlage predvsem razpad jugoslovanskega tržišča in s tem izgubo programa bojnih vožil. Potem navaja splošne razlage v kovinsko-predelovalni industriji v Sloveniji, saj so praktično vsa podjetja iz te panoge na tleh. Med notranje razlage za stečaj pa Pipan šteje slabše kadrovske zasedbe na nekaterih ključnih delovnih mestih.

Z uvedbo stečaja 21. oktobra lani je bilo v podjetju zaposlenih 265 delavcev. Vsi ti delavci so naslednji dan po stečaju dobili odločbe o prenehanju delovnega razmerja na podlagi stečaja in so bili napotnati na zavod za zaposlovanje. Kmalu zatem je sklad republike Slovenije ustanovil novo družbo Inkos, kjer je sklad pretežni lastnik. Inkos, ki je bil registriran na sodišču v prvi polovici novembra lani,

je prevzel nedokončana dela Metalne. "Pri tem smo skušali čim bolj omiliti posledice tako za zaposlene kot za kupce in upnike podjetja v

Franc Pipan

TERMOTEHNika VEČ KOT TRGOVINA

- ogrevanje • izolacija • elektromaterial • vodovod • kanalizacija
- ogledi na objektu • plinske instalacije • popolna avtomatizacija kotlovnic in celotnega ogrevalnega sistema

Tel.: 068/322-550, 23-903, 23-933
Mačkovec 12, Novo mesto

Nagradjenec tega tedna je 26420 GORTAN BORIS,
KLOŠTER 10, 68332 GRADAC V BELI KRAJINI

Protikorupcijska liga?

Po zaslugu Slovenske ljudske stranke bomo dobili novo obliko moralnega ogorčenja: protikorupcijsko ligo. Čeprav spominja na zdaj že pozabiljene komisije za ugotavljanje izvora premoženja, ni to napovedano gibanje proti podkuševanju v osnovi nič slabega, celo hvalevredno bi bilo, če bi lahko od njega kaj pričakovali. Toda malo pozno je zdaj, ko smo spustili kapitalizem v deželo, ko lastninimo in denacionaliziramo (kar samo po sebi ni nič sporno, saj je bilo demokratično in zakonito sprejetje), začeti z moraliziranjem in pihanjem ljudem na razbolelo dušo. Odkrito rečeno je to demagogija. Če je govorimo o poštenosti in morali, je prva poteza v rokah politikov. Ti naj najprej pošteno dopovedo ljudem, da smo se demokratično odločili za družbo razlik in zavrgli (proklamirano) družbo enakosti - ve se zakaj. In da bo s tem temeljnimi dejstvji pač treba živeti, ne pa jadikovati nad razslojevanjem in socialnimi razlikami, ki se bodo samo še povečevale.

Da ne bi bilo dvomov: nastajajoče gmotne razlike med ljudmi so tudi posledica nepoštenosti, zlorab, podkuševanj in kraja, saj je lastninjenje izjemna priložnost, ki lahko dela tatu. Toda temu se ni mogoče učinkovito postaviti po robu s protikorupcijskim zborovanjem, zmerjanjem z udbomafijo ali sanitiziranjem nosilcev prejšnjega družbenega reda. Govorjenje o tem politikom morda še prinaša politične točke, poglavita naloga politike in oblasti pa to ni. Neprimerno pomembnejše je utrditi pravno državo in vse, kar spada zraven.

MARJAN LEGAN

KRALJEVSTVO ZA KONJA - Konjeniška zadruga iz Novega mesta je v soboto v jahalnici na Bajnofu pripravila prvo avkciju prodaje čistokrvnih jahalnih konj. Kupcev je bilo veliko, 17 konj pa so z začetnimi cenami ponujali po 1500 do 7000 nemških mark. (Foto: J. Pavlin)

zavarovalnica triglav d.d. odslej v novih prostorih na Novem trgu
PE Novo mesto

Tel. 068/324-000, 324-100, 324-102 • Fax. 068/324-104

Če smo v vojni, pojdimo do konca

Tako je bilo med drugim slišati na seji črnomaljske občinske skupščine, ko so govorili o zaprti deponiji komunalnih odpadkov - Preti zdravstvena ogroženost

ČRNOMELJ - O črnomaljski deponiji komunalnih odpadkov, ki jo prebivalci bližnjih Vranovičev zapirajo že peti teden, so pretekli teden razpravljalni tudi delegati tukajšnje občinske skupščine. Ostro so nastopili proti takšnemu početju vaščanov, toliko bolj, ker je po zagotovilih pristojnih ustanov zaradi kopicanja smeti v mestu že ogroženo zdravje ljudi.

Kot je povedal predstojnik oddelka za lokalni razvoj Dušan Kočevar, sta pretekli teden Vranovičani obiskala tudi glavni republiški sanitarni inšpektor dr. Jože Šamu in državni sekretar na ministerstvu za okolje in prostor Jernej Stritih. Venčar tudi tudi obisk za Vranovičane ni bil na dovolj visoki ravni. Stritih in Šamu sta jamicila z avtoritetom države, da bo Slovenija zahtevala uresničitev argumentiranih zahtev Vranovičanov. Ti naj bi svoje zahteve posredovali na republiko, vendar do skupščine pretekl četrtek, ko je rok že potekel, tega še niso storili.

Iz razprave na skupščini je bilo moč razbrati, da se javno mnenje ne nagniba v prid Vranovičanom. V imenu davkopalcev so delegati zahtevali, naj se zaplet uredi tako, kot zahtevajo norme. Predvsem jih je zanimalo, ali bo deponija odprta in kdaj. Slišati je bilo celo predlog, če je vojno stanje, potem pojdimo do konca in Vranovičanom odklopimo telefon, vodo, elektriko. Predvsem so menili, da bi morali pri reševanju tega problema pokazati več odločnosti tako v občinski vladi kot pri ureševanju zahtev države.

Da so potrebeni odločni ukrepi, se je strinjal tudi direktor Komunale Bojan Košir. Toda kakšni, se je vprašal, ko pa institucije in organi, ki

bili dolžni urediti določene stvari, ugotovljajo, da za to niso pristojni, pa naj gre za sodišče, javno tožilstvo, inšpekcijske službe, organe za notranje zadeve. Opozoril je, da je pravjo Vranovičane najslabše, če deponiji v trenutku zaprejo, kajti konec je z vsemi vzdrževalnimi ukrepi, ki bi jih sicer opravili, če bi smeti še dovalžali. "Kdaj jim potem temen grozi večja nevarnost?" je vprašal tudi v imenu 12 tisoč ogroženih ljudi, od katerih

● Delegati so sprejeli sklep, da se mora na vsak način omogočiti odprtje deponije. Če je moč, z dogovorom z Vranovičani. Če pa do dialoga ne pride, so naročili IS, naj v skladu s pristojnostmi do Republike Slovenije od nje zahteva uresničevanje s tem povezanih zakonov. Dopis so poslali tudi vlad RS, od katere so zahtevali, da uresničuje svoje akte in z vsemi sredstvi pravne države omogoči odvoz smeti. Postavili so rok za odprtje deponije, in sicer petek, 28. januarja. Toda v ponedeljek, 31. januarja, so Vranovičani še vedno zapirali odlagališče.

Komunala že več kot mesec dni ne odvaža smeti.

Predsednik IS Anton Horvat je menil, da so prišli do vreliča in da

občinska vlada nima kaj popuščati. Popustijo lahko le Vranovičani, katerih predstavnik je menil, da je edina rešitev, da se začnejo končno pogovarjati o pravi deponiji, saj od obljužne moreje več živeti. Dušan Kočevar je dejal, da bi v idealnih razmerah lahko uredili občini novo deponijo v občini, a so ga delegati opozorili, naj v čustveno občutljivih trenutkih ne daje ljudem lažnega upanja. Delegati je tudi zanimalo, ali je moč razglasiti v občini izredne razmere. Kočevar je pojasnil, da je to moč le, če bodo iz republike dobili odločbo o nasilni odstranitvi ovir z deponije oz.

M. BEZEK-JAKŠE

ZA 752 MILIJONOV DEPONIRANIH CERTIFIKATOV V LISCI

SEVNICA - V Lisci je v dorem mesecu že kar 95 odst. zaposlenih deponiralo za več kot 384 milijonov tolarjev lastninskih certifikatov. Družinski član lastninskih upravičencev so doslej deponirali kar 259 milijonov tolarjev, upokojenci 77 in bivši zaposleni 33 milijonov tolarjev. Skupna vrednost doslej 3.000 predčasno deponiranih lastninskih certifikatov v Lisci znaša približno 752 milijonov tolarjev. Vodstvo Konfekcije Lisci ocenjuje, da bodo glede na doseganje uspešno akcijo lahko lastninsko preoblikovanje spejalji brez večjih težav.

Za nameček še...

(Nadaljevanje s 1. strani) čenih pomanjkljivosti v temeljih terjatev zavrnili, za nekatere terjatev, med njimi tudi za največjo, ki jo imajo bivši zaposleni, pa se nismo izrekli. Ta terjatev je namreč zelo obširna in njenou proučevanje terja veliko truda. O njej se bomo izrekli na naslednjem nizu, lahko pa rečem, da bomo delavec priznali vse, kar jim gre po kolektivni pogodbi," razlagata Pipan.

Stičajna ekipa je najprej fizično zavarovala objekte stičajnega tožnika, sklenili so zavarovalne pogodbe za zavarovanje po zavarovalnicah, zagotovili so ogrevanje objektov, da ne bi zaradi mrza prihajalo do škode. Tako so s prvim denarjem so delavcem izplačali zajamčene osebne dohodke, napravili so inventuro, ugotovili primanjkljajo na premoženju in pozvali vse dolžnike stičajnega tožnika, naj poravnajo terjatev. Tiste dolžnike, ki v nekaj dneh tega niso storili, so tožili. Dolžnikov stičajnega upnika je okoli 30, nekateri so zelo veliki, saj gre pri nekaterih podjetjih iz poslovnega sistema mariborske Metalne za nekajmilijonske zneske. Delavska zahteva bivših krmelskih kovinarjev znaša okrog 100 milijonov. Gre za plače, za plačilo prispevkov, za regrese in odškodnine zaradi nesreč pri delu.

Stičajni upravitelj Franc Pipan je razpisal javni natečaj za zbiranje ponudb za cenitev objektov. Računajo, da bodo že v februarju pričeli s cennimi gradbenimi objektov, strojev in orodja. Cenitvo so namreč pogoj za vsakršno javno dražbo. "Vsa zainteresiranec za nakup opreme, objektov in zemljišč bo moral sodelovati na javni dražbi, kajti interes upnikov, ki so pod

naša anketa

Še vedno draga kultura

Med knjižnimi policami ali pred okencem trafiš se lahko po raja vprašanje, ali so knjige in časopisi prepoceni ali da so predragi. Mnogi, ki se odrečajo nakupu knjig in ki odpovedo časopisi, trdijo, da so te zadeve predrage. Očitno taka obvestila pridejo na ušesa in do živega samo pisem knjig, knjigotržcem in časopisnim hišam, katerih izdelki postajo pri nespremenjenih ali celo rastotih cenah surovin in dela za trg predragi. Za to, da postajajo nakupi tiskanih zadetek nekako nepopularni zlasti med manj premožnimi državljanji, ima nemalo zaslug država. Davki, ki jih je v preteklosti uvedla tudi na knjige in časopise, še veljajo. Država rada označuje proizvodnjo knjig in časopisov in podobnih kulturnih izdelkov za posebno družbeno dejavnost. Toda to oblastnikom pomeni v glavnem to, da pisem, založnikom in novinarjem želijo gledati pod prste, manj pa to, da je potrebno za državo posebej pomembno dejavnost kako sofinancirati. Morebiten odpis prometnih davkov, ki bi pomenil korak v tej smeri, bi navsezadnjegor koristil državljanom, saj bi povečal dostopnost do informacij. To bi bilo lepo darilo za kulturni praznik.

MARTINA VIDIC, tekstilna tehnička iz Rosalnic pri Metliki: "Ni dobro, da država obdavčuje kulturo. Vprašanje je, če potem ta denar tudi namenijo za kulturno dejavnost. Država bi moral razmisli, ali z davkom vse povprek in počezne dela več škode kot koristi. Knjige, tudi šolske, revije in časopisi, posebno izobraževalni, bi morali biti čim bolj poceni in bi jih moral država še subvenčionirati, ne pa, da jih "udari" z davki."

ANICA STEFANČIČ, prodajalka v črnomaljskem kiosku Tobaka: "Država tako in tako daje zelo malo za kulturo. Namesto da bi omogočila, da bi bila kultura ljudem bolj dostopna, pa naj gre za knjige ali določene revije in časopise, jih še obdavčuje. Takšna politika je močno zgrešena. Četudi gre za majhen odstotek davka za kulturne dobrine, se počasi le habere. Ljudem, katerih standard pada, marsikdaj pomeni dovolj že 10 tolarjev, ki jih morajo dati za davek."

MAG. DRAGO FABIJAN iz Krškega: "Zdi se mi, da se je v zgodovini že pokazalo, da je kultura temelj slovenske samobitnosti. Ta se je v veliki meri ohranila tudi s pomočjo kulture v kulturnikov, zato je po moje kultura v državnem interesu. Država bi moral voditi selektivno davčno politiko in jasno razmješčati dejavnosti, ki so zanj življenskega pomena od drugih, ki so pod vplivom trga."

CVETO RESNIK iz Krške vasi: "Sem proti obdavčitvi kulturnih dejavnosti. Ne zavzemam se za to, da bi država kulturi namenila ne vem koliko sredstev, a za osnovne stvari le mora poskrbeti. Prav je, da država pokaže pravi odnos do kulturo vsaj na področju davkov, ne pa da na tej dejavnosti še služi. Navsezadnjegor tak odnos odseva tudi na amaterski dejavnosti in potem še tisti, ki imajo voljo, ne morejo delati."

ANDREJ JANC, pismonošča iz Sevnice: "Ko hodim po terenu, slišim ljudi, kako se pritožujejo, ker so časopisi vse bolj dragi in nedostopni za njihove vse bolj prazne žepe. Zato je razumljivo, da ljudje, ki se ubadajo z vprašanjem, kako sploh preživeti, odpovedujejo časopise. Bolj malo je novih naročnikov časopisov, kaj šele, da bi kupovali knjige. Ne vem, če je za to res kriva država, ki je, kot zdaj slišim, dodatno obdavčila kulturo?"

REZKA MAJER, upokojenka iz Trebnjega: "Rada berem, a ker so knjige in časopisi predragi, že trpi ta moj konjiček, s katerim zapolnil svoj prosti čas. Imela sem naročenih sedem časopisov in dva sem že moral odpovedati, ker takega stroška ne prenesem več. Mlada država bi moral omogočiti, da bi bile kulturne dobrine čim bolj dostopne, ne pa, da vodi davčno politiko, ki ljudi vse bolj oddaljuje od kulture, kaže celo, da bo ta kmalu le domena elite."

JANEZ MEŽAN, ravnatelj Knjižnice Mirana Jarca v Narem mestu: "Narod brez knjige, glasbe, gledališča in drugih kulturnih dobrin ostaja primitiven, zato se čudim državi, ki povisuje davke za kulturno dejavnost. Naša knjižnica je že tako revna, da se borimo tako rekoč za nakup vseh knjig. Za to, da bi v suhih prostorih lahko obdržali našo neprcenljivo zbirko, pa že zmanjka denarja. Davek od prodanih knjig da v naše ustanove za nakup novih."

VESNA POŠTRAK, vodja knjižnice v Ribnici: "Menim, da so knjige in časopisi vedno bolj nujna dobrina za vsakega človeka. Z njimi je človek informiran na najcenejši in najboljši način. Knjižnice se že sicer otevramo z revščino, saj ne moremo nabavljati dovolj knjig. Ljudje knjig skoraj ne kupujejo več, ker so kljub olajšavam pri dohodnini še vedno predrage, in to prav zaradi davka. Davek bi moral ukiniti."

MOJCA ZUBUKOVEC, višja knjižničarka v knjižnici v Kočevju: "Davkov je že preveč, davek na časopise in knjige pa je prava norost in bi ga moral ukiniti. Kot knjižnica ne moremo kupiti zadostnega števila izvodov novih knjig, s starimi pa si ne bomo pridobil bralcov. Zato iščemo popuste pri založbah. Davek je medvedja usluga založnikom in bralcem. Podobno je s časopisi, ki so včasih dobili še dobitajo, zdaj pa morajo plačevati davek."

Stopite na toplo tla...

PCP PUREBER d.o.o.
Ljubljanska 27, (Javna skladischa)
Tel: 068/322-337 * int. 220

vam nudi pestro izbiro:

- * itisonov
- * toplih podov
- * vseh vrst plute
- * prepog
- * parketov
- * lakov za parket
- * lepil
- * izravnalnih mas

SPM TRADE d.o.o.
Šentjernej, tel: (068)42-361

Elektronska **GEO-KATODNA ZAŠČITA** proti rjavjenju, ščiti notranjo in zunanjov površino karoserije in podvožja; 10 let garancije; cenejša od klasične zaščite.

Teflonsko poliranje avtomobilov.
Vrhunski avtoalarmi: na zalogi imamo že: GT, PIRANHA, ABSOLUT, A'SAFE, EL SHOP; vsi modeli imajo garancijo.

SPAL univerzalni pomlki stekel, centralna zaklepanja.

BLAUPUNKT
Prodaja in montaža - najugodnejše cene v Sloveniji!

SONY
PIONEER
The Art of Entertainment

POSTANITE POOBLAŠČENI MONTAŽER ZA SPAL IN GEO!

Kočevje odločno zavrača državne načrte z zemljo

Ker niso gospodarji na svojem, bogastvo odteka

KOČEVJE - 80 odst. zemlje in gozdov v kočevski občini je v lasti države Slovenije, se pravi, da kočevski župan županuje le na 20 odst. oz. da je 20-odstotni župan, so izračunali nekateri.

Naj raznih sestankih je slišati, da kočevsko gozdarstvo plačuje državi za najemnino gozdom kar 40 odst. od vrednosti lesa, kar zneset 6 do 7 milijonov DEM. V tem znesku pa niso vračunani prispevki gozdarjev Poselstva Snežnik Kočevska Reka in še nekateri, ki so tudi dohodek skladu kmetijskih zemljišč in gozdom Republike Slovenije.

ZBORI IN VOLITVE ZA BELOKRAJSKE VINOGRADNIKE

Društvo belokranjskih vinoigradnikov vabi vse člane na redne letne zborove in volitve v organe društva in podružnic za naslednje mandatno obdobje. Zbori bodo potekali: v soboto, 5. februarja, ob 9. uri v osnovni šoli v Dragatušu in ob 17. uri v gasilskem domu v Črnomlju. V nedeljo, 6. februarja, ob 9.30 v hotelu Smuk v Semiču in ob 14. uri v metliški Vinski kleti. Na zborih bo predaval inž. Neva Žibrik iz Kmetijskega inštituta Slovenije o ekonomiki v vinogradništvu Slovenije. Na zborih bodo pobirali tudi letno članarino.

J. P.

ZBOR VINOGRADNIKOV V SEVNICI

SEVNICA - V hotelu Ajdovec bo v nedeljo, 6. februarja, ob 9.30 v hotelu Smuk v Semiču in ob 14. uri v metliški Vinski kleti. Na zborih bo predaval inž. Neva Žibrik iz Kmetijskega inštituta Slovenije o ekonomiki v vinogradništvu Slovenije. Na zborih bodo pobirali tudi letno članarino.

O DOPOLNILNI DEJAVNOSTI

ČRNOSELJ - Kmetijska svetovalna služba, enota Črnomelj, vabi na predavanje inž. Tanje Strniša o dopolnilni dejavnosti v kmetijstvu, ki bo 9. februarja ob 9. uri v sejni sobi občinske skupščine Črnomelj.

JUTRI SIMPOZIJ O KROMPIRJU

NOVO MESTO - Jutri, 4. februarja, se bo ob 11. uri v Srednji kmetijski šoli Grm začel simpozij o krompirju, poljščini, ki je zadnja leta postala zelo problematična in v zvezi z njeno nerešenih več strokovnih vprašanj. Te bodo skušali razvratiti priznani strokovnjaki, med njimi inž. Tadej Sluga s Kmetijskega inštituta Slovenije. V času simpozija bo šola organizirala pokusno pečenega krompirja in ocenjevanje 15 vodilnih sort krompirja. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za pridelovanje te pomembnejše dolenske poljščine.

Čestitamo dr. Nemaniču

Znani slovenski strokovnjak za vinogradništvo in vino, diplomiранi inženir agronomije in magister, Belokranjec Julij Nemanič (na sliki desno), je pred kratkim pridobil visok akademski naslov doktorja biotehniških znanosti. Bralci vinogradniškega kotička v Dolenskem listu so to verjetno že opazili, treba pa je o tem napisati kaj več.

Dr. Nemanič je doktoriral na Prehrambeno-biotehniški fakulteti univerze v Zagrebu, kjer je 24. novembra uspešno zagovarjal svojo disertacijo, rezultat večletnih raziskav, pod naslovom: "Preučevanje vplivov različnih encimov in različnih postopkov cross-flow filtracije na kakovost rdečih raziskav", pod naslovom:

"Preučevanje vplivov različnih encimov in različnih postopkov cross-flow filtracije na kakovost rdečih vin". V raziskavi sta bili dve rdeči sorte, gamay barvarica in modra frankinja in sicer od grozja do stekleničnega vina glede na barvne snovi, vpliv treh vrst encimov pri predelavi vina, filtriranje skozi dva različna cross-flow filtra idr. Vse to pa, da bi pridobili boljšo kakovost rdečih vin, barvo in okus.

Dr. Nemanič je s svojim znanjem in delom veliko prispeval k slovesu belokranjskih vin od črni, portugal in rizlinga do kolednika in ledene vina. Omenjena raziskava je nov prispevek k temu. Njegovi priatelji in kolegi, agronomski vinogradniki Bele krajine in priatelji dobre metliške kapičice mu prav prisrčno čestitamo in klicemo "Kolkor kapičic, tolko let!"

Inž. IGOR JUGOVIČ

• Republika Slovenija je z odredbo začila vso roparsko divjad. Izvrsta ideja! Ko bi vsaj vsi kmetje bili tudi ropari! (Ivan Medved s Šinjega Vrha, izjava tedna v Kmečkem glasu)

EN HŘIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Obnova vinogradov (1.)

Tokrat nekoliko drugače o pripravi tal, sajenju in vzgoji do rodnosti:

Iztekajo se časi, ko smo lahko brez vidnih posledic na račun svoje prihodnosti in prihodnosti bodočih rodov sprejemali nepremisljene in zato največkrat napadno odločitve. Želja, da bi prideleči čim več in čim ceneje, se nam je uresničila. Zaradi posledic, ki jih nismo pričakovali, še manj pa želeli, nam ta dosežek ne more pomeniti nobenega uspeha ali napredka.

Največji del vinogradnikov je pozabil (ali spregledal), da trta potrebuje le sončno lego, zahiteva pa trdo delo vinogradnika za doseganje žlahtne kakovosti. Vse drugo povzroča le probleme. Vinogradniki v želji po zaslugu povečujejo površine pod vinsko trto na manj primernih ravninskih oz. poljedelskih in sadjarških legah, še bolj pa si škodujejo z delom in ukrepni, ki sta jih vasilila znanost in trg (uporaba mineralnih gnojil in sintetičnih organskih pesticidov).

Posledice napačne miselnosti in dela se kažejo v presežkih vina, izgubi njegove hranilne in zdravilne vrednosti in nakopičenih pridelovalnih težavah zaradi nenehnega naraščanja števila in škodljivosti novih bolzni in škodljivcev.

Zaradi presežkovina in s tem upadanja cen vina se zmanjšuje dohodek vinogradnikov ob sočasnem občutnem povečanju obsegja dela, naraščanju tveganja in stroškov vlaganj v obnovi in pridelavo. V nasprotju s tem pa vsi posredniki povečujejo svoj dohodek in cene vina, kar ob padcu kakovosti zmanjšuje njegovo porabo. Vinogradniki so se znali v pasti svojega lastnega početja, s katerim so živiljenjsko

ogrozili trto in s tem svoj lastni obstoj.

Zanemarjanje ali podcenjevanje naravnih zakonitosti, sajenje na neravnih rastiščih, uporaba pesticidov in mineralnih gnojil namesto skrbi za zadržnost kolčinoma humusa v tleh, vse to nam sedaj narekuje, da se vrnemo na začetek. Nameč, vinu je ponovno potrebno zagotoviti enkratnost in neprimerno ljjivost z drugimi pijacači v njegovem zdravilnem, hranilnem in spodbujevalnem učinku na organizem, ne pa da deluje samo kot droga, ki zasvoji in uniči človeka. Grozje pridobi kakovost pod vplivom obilnega sončnega obsevanja in zmožnosti vinske trte, da iz tal izkoristi veliko število različnih mineralnih snovi. Tako pridobljeno vino, ki se uživa kulturno in občuti v vsemi čutilih, zmore sprostiti dušo in srečo. Kakovostno vino ob zmerinem pitju ne vpliva škodljivo na posameznika in družina živi v dobrem vzušju. Prepogosto se žal dogaja, da ima zaradi preobilnega pridelka grozdje razredcene vse sestavine, kar zmanjšuje njegovo vrednost, s tem, ker popravljamo samo vsebnost sladkorja oz. alkohola. Večina pivev se zadovolji z okusom sladkorja in prijetno aromo, ki jo je moč zaznati samo nekaj trenutkov. Ker ne čutimo polnosti okusa vina, alkohol in sladkor pa spodbujata slo za samoučenje, pijemo tako vino (ki mu lahko rečemo alkoholizirana voda), nekontrolirano in v občutno prevelikih količinah. Posledice so znane.

Takšne miselnosti verjetno ne morejo vsi takoj sprejeti, zlasti pa ne tisti, ki želijo hitro bogateti. Ker ima vino posebno mesto med vsemi pridelki, saj privna veselje duha ali pa nesrečo, bi se morali vrniti k zmernosti uživanja in k naravnemu načinu pridelave, ki edini zagotavlja neoporečno izvirno kakovost.

(Nadaljevanje sledi.)
JOŽE MALJEVIČ, dipl. inž. agr.

V ORMOŽU ANALIZE TAL DO 10. FEBRUARJA

NOVO MESTO - Kmetijska svetovalna služba obvešča kmetov, da je do 10. februarja možno poslati vzorce tal za analizo po EUF metodi v laboratorij Tovarne sladkorja Ormož. Vzorce lahko pošljete sami ali pa se o tem dogovorite s svetovalcem na terenu.

Prelakomna država

Odlčno proti pretiranemu povečanju katastrskega dohodka, osnovi za davek

LJUBLJANA - Slovenska kmečka zveza, ki deluje v okviru SLS, javno protestira proti 40-odstotnemu povečanju katastrskega dohodka, ki je osnova za obdavčitev kmetov. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo predlaže, naj prouči uredbo o tem, nato pa odstotek zmanjša na spremenljivo oz. pravčico mero. Namreč za izračun povečanja katastrskega dohodka je bila upoštevana inflacija v letih 1991 in 1992, ko je bila višja, ne pa v letih 1992 in 1993, ko je že občutno padla. Po tem izračunu bi smelo biti povečanje katastrskega dohodka največ 32,9 odst., s tem pa bi se zmanjšala obdavčitev kmetov. Slovenska kmečka zveza vabi na predavanje o pridelovanju jagod, ki je lahko zanimalna dopolnilna dejavnost na manjših površinah. Predavanje bo v petek, 4. februarja, ob 18. uri v metliški Vinski kleti, predaval pa bo inž. Franc Kotar.

Gnila stara Jugoslavija, gnila nova Jugoslavija. Le kako to, da iz tega gnoja ne zraste kaj več? (Jurič)

Koprivnik bi prvi lahko oživel

Od 30 družinskih kmetij, ki so bile ustanovljene po letu 1982, jih je uspelo 26 - Kot celota ima največ možnosti vas Koprivnik - Mnenje inž. Janeza Zlindre

KOČEVJE - Po letu 1982 je bilo na Kočevskem ustanovljenih 30 družinskih kmetij, od katerih jih je uspelo 26, štiri pa so propadle, a tudi na propadli nadaljujejo delo drugi. Ob ustanavljanju smo menili, da bomo imeli za uspeh, če se jih bo obdržalo 75 odst., a smo dosegli blizu 90-odstoten uspeh. Moramo pa vedeti, da take kmetije ne morejo dajati pravnih rezultativov že čez nekaj mesecov, ampak še v nekaj letih. V kmetijstvu ne gre nič na hitro, saj se včasih pokaže uspeh še po nekaj generacijah, meni inž. Janez Zlindra, direktor M-kmetijskega gospodarstva Kočevje.

Take kmetije naj bi bile tudi zamenek oživljanja zapuščenih kočevarskih vasi. Ob kmetiji naj bi bilo v vasi še nekaj družin, ki bi se ukvarjale z obrtno ali turizmom, suhorobarstvom ali še s čim drugim. Bodoce vasi bodo torej manjše od nekdajnih. Načrtujemo pa tudi, da bi imeli tako imenovane gozdne kmetije, ki bi imele le 2 do 3 ha obdelovalne zemlje, poleg tega pa 100 ali več ha gozda.

Ustanavljanje družinskih kmetij je po letu 1990 zastalo, ker ni bilo več dovolj denarja za te namene. Za take kmetije oz. vasi je namreč poleg hiš

in gospodarskih poslopij potrebno zgraditi še ceste, vodovod, električno

napeljavo itd. Ena takih vasi, ki bi lahko uspela, je na primer Koprivnik, ki že ima vodovod, hlev in še maršikaj, potrebuje pa še dobro cesto vsaj iz kočevske smeri. V tej vasi bi tako lahko živelno še kakih 15 novih družin, če pa ceste ne bo, je bojanec, da se jih bo izselilo še tistih pet, ki zdaj žive tam.

J. PRIMC

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotiček

Oves kot hrana in zdravilo

Oves je bil v preteklosti predvsem živež revnij, saj je znan za star reč "Ovsenjak (ovseni kruh) je siromak". Z ovom so povezane tudi mnoge sege. Oves je simbol roditvenosti in že od nekdaj cenjen v domačem zdravilstvu. Ovse moka in ovseni kosmiči so najbolj v uporabi na Škotskem kot kaša, keksi in kruh. Grobo zdrobiljena ovsevna zrna skuhamo v gosto kašo, ki je njihova priljubljena jed za zajtrk.

Oves je edino žito, ki ga lahko uživajo diabetiki, ker znižuje krvni sladkor, odvaja vodo in ureja prebavo. V 100 g ovsenih kosmičev je 390 kcal (1638 kJ), 14 g beljakovin, 7 g maščob, 68 g ogljikovih hidratov, 3 mg natrija in več vrst rudnin. Jed iz ovsenih kosmičev vitaminsko obogatimo, če ji dodamo sveže sede ali sadni sok.

Danes imamo na voljo različne instant pripravljene žitne mešanice, ki naj bi postale našim otrokom in tudi odraslim redni dnevni obrok. Če skuhamo ovsene kos-

meče na vodi, dobimo gladko tekočino, s katero zdravimo črevni katar in olajšamo težko požiranje. Za pripravo obroka v steklenički pa skuhamo kosmiče na mleku, ki imajo visoko hranljivost. Ovseni kosmiči pa lahko dodajamo jedem za zagostitev in kot rahljalo sredstvo. Želo dobro se ujemajo z mesom in zelenjavom.

Za pripravo ZELENJAVNEGA NARASTKA potrebujemo 800 g mešane zelenjave, 400 g mletega mesa, 100 g ovsenih kosmičev, 2 jajci, sol, paper, zeleni petersili, česen in 2 žlice kisle smetane. Poljubno izbrano zelenjavo zrezemo na široke rezance in jo združimo le toliko, da upade. Nato primešamo še mleto meso, v mleko namočene ovsene kosmiče, 2 rumenjaka in dišave ter trd seng beljakov. Maso zdevamo v premazan pečak in prelijemo s kislo smetano. Narastek pečemo 45 minut pri 180 stopinjah. Iz enake mase lahko oblikujemo tudi polpete, le da dodamo še potrebno količino moke. Popečemo jih na olju v ponvi.

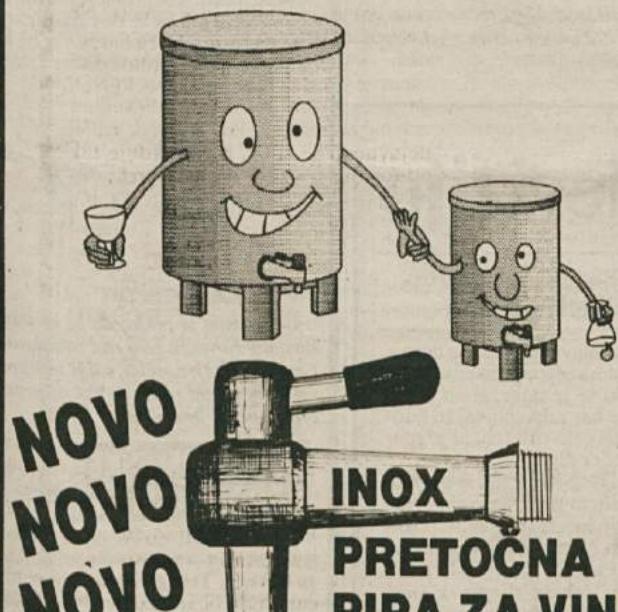
Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V pondeljek je bilo med stojnicami kar živahno. Gospodinje so kupovale: regat po 100 tolarjev za merico, jajca po 15 in 17 tolarjev, za čebulček po 300 tolarjev, a menjijo, da je še prezgodaj. Ostale cene: koren, redkev, kolerabz po 100, med 350, propolis 200, jabolka 35, ocvirki in krvavice 100, slivov 400, sličica 450 in orehi 1.000 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavni je bil paradižnik 270, solata 170, radič 170, hruške 100, ohrov 110, orehi v lupini 370, jabolka 35, por 230, česen 168 in pomaranče samo 65 tolarjev. Deladini ima banane po 150, mandarine po 130 do 155, jabolka po 60 do 90, paradižnik 300, koren 160, kivi 120, slive 400, rozine 380, solata 180, suhe fige 380, cvetača 200, grozdje 380, čebulček 65, česen 300, por 200 in zelje po 80 tolarjev.

**KLJUČAVNIČARSTVO
MALERIČ
STANISLAV**

Podlog 3a, Dragatuš

068/57-562

Kmetijski nasveti

Z dušikom šele, ko bo čas

Pridelek pšenice pa seveda tudi drugih žit je odvisen od števila klas

Povabilo iz Kitajske

Župan mesta Yixing povabil v goste novomeškega župana in gospodarsko delegacijo

NOVO MESTO - Slikarka kitajske narodnosti iz Ljubljane, tudi Novomeščanom že dobro poznana Huiquin Wang, se je te dni vrnila s štirinajstnovevnega bivanja na Kitajskem, kjer je med drugim sodelovala pri predstavnini razstavi slovenske moderne umetnosti. S Kitajsko se je vrnila tudi s pismom župana mesta Yixing v provinci Kiang su, naslovjenega na novomeškega župana Franciju Koncilijo.

Prejšnji teden je Huiquin Wang z možem Mitjem Sajetom, ki tudi odlično obvlada kitajščino, obiskala župana Francija Koncilijo in mu izročila pismo župana mesta Yixing gospoda Liu Xianggena, v katerem ga ta ponovno vabi, naj s šestčlansko gospodarsko delegacijo obiše Yixing. S tem bi želeli poglobiti sodelovanje in ga s simbolne ravni prelit v konkretno.

T. J.

POVABILO IZ KITAJSKE - Slikarka Huiquin Wang, po rodu s Kitajsko, in njen mož Mitja Saje izročata novomeškemu županu Franciju Konciliji pismo, ki ga pošlja Liu Xianggen, župan mesta Yixing. Novomeška gospodarska delegacija bo maja obiskala to mesto. (Foto: T. Jakše)

Leto brez požara

Delo rebrških gasilcev

REBER PRI ŽUŽEMBERKU - Gasilci na Rebri so pred dnevi ocenjevali svoje delo. Poveljnik Štefan Hrovat je povabil delo gasilcev. Povedal je, da ima društvo 34 operativnih članov, od katerih nekateri tudi tekmujejo. Društvo ima tudi žensko in pionirska desetino. Gasilci z Rebri so imeli dobre rezultate na posameznih tekmovanjih. Na tekmovanju za plaketo Jožeta Smodeja so člani zasedli tretje mesto. Pionirski ekipi A in B sta dosegli lep uspeh na občinskem tekmovanju. Delo gasilcev je povabil tudi predsednik Janez Papež. Kot je dejal na predstavitev društvenega načrta, bodo gasilci letos obnovili pročelje doma, popravili ograje na balkonu in stopnicah ter police pri stolpu. Med drugim bodo pregledali tudi streho. Ob vsem tem ne bodo zanemarili preventivne dejavnosti.

Dosežki gasilcev v tej vasi v Suhi krajini je lep uspeh. Društvo dela že 57 let. Vlagi veliko truda, da bi gorelo na njihovem območju čim manjkrat, in v preteklem letu niso imeli niti enega požara.

VIŠJA SINDIKALNA DENARNA POMOČ

NOVO MESTO - Na prvi letoski seji sveta območne organizacije Zvezde svobodnih sindikatov za Dolenjsko so najvišji znesek denarne pomoči članom povečali od 20.000 na 25.000 tolarjev, število obrokov pa je odvisno od plače prisilca. Če ima prisilec plačo do 40.000 tolarjev, mora denarno sindikalno pomoč vrniti v 6 obrokih; če znaša njegova plača med 40 in 50 tisočaki, v 5 obrokih; če ima plačo med 50.000 in 60.000 tolarjev, vrne pomoč v 4 obrokih, če dobi na mesec več kot 60.000 tolarjev plačo, pa v 3 obrokih.

• Edina alternativa k sožitju je souničenje. (Nehru)

• Srečen in zadovoljen je, kdor ve, česa ne potrebuje. (Herbst)

• Če januarja drevje poka, voz pod težo klasja stoka. (Ljudski pregovor)

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 5. februarja, bodo odprte naslednje prodajalne življenja:

- **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Samopostežba, Glavni trg od 8. do 19. ure: Trgovina Gros, Ragovska 17 od 7. do 18. ure: Trgovina Daria, Ljubljanska 27 od 7. do 20. ure: market Šaša, K. Rok 33 od 7. do 19.30: Trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 7.30 do 13. ure: Trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: Trgovina Vila - mlečni diskont, Šmihel od 7. do 14.30: mini market Maja, Bučna vas od 7. do 19. ure: Trgovina Čekar v BTC, Bučna vas od 7. do 20. ure: samopostežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 14. ure: mini market Pri kostanju, Prečna od 8. do 16. ure: mini market Pero, Stopiče od 8. do 20. ure: Pero, market v Šentpetru od 8. do 18. ure: Urška, Uršna selo ● **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Mercator, Samopostežba ● **Dolenjske Toplice:** od 7. do 17. ure: Mercator-KZ Krka, Vrelec ● **Žužemberk:** od 7. do 17. ure: Dolenjska, Market ● **Straža:** od 7. do 17. ure: Mercator-KZ Krka, Samopostežba

V nedeljo, 6. februarja, bodo odprte naslednje prodajalne življenja:

- **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Mercator-KZ Krka, Prodajalna, Glavni trg od 8. do 11. ure: Trgovina Gros, Ragovska 17 od 7. do 12. ure: Trgovina Daria, Ljubljanska 27 od 8. do 13. ure: market Šaša, K. Rok 33 od 7. do 19.30: Trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 8.30 do 13. ure: Trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: Trgovina Vila - mlečni diskont, Šmihel od 8. do 11. ure: mini market Maja, Bučna vas od 8. do 12. ure: Trgovina Čekar v BTC, Bučna vas od 8. do 12. ure: samopostežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 11. ure: mini market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: mini market Pero, Stopiče od 8. do 12. ure: Pero, market v Šentpetru od 8. do 12. ure: Urška, Uršna selo

Bo Smuka samo še umazan kraj?

Predsednik novomeške občinske skupščine Franci Koncilija sklical sestanek o načrtovani gradnji predelovalnice posebnih odpadkov - Kočevje naj pove, za kaj gre

NOVO MESTO - Na Smuki, v bližini meje med občinama Novo mesto in Kočevje, sicer na ozemlju kočevske občine, naj bi zgradili obrat za termično predelavo posebnih odpadkov. To informacijo so posredovali na pondeljkovem sestanku, ki ga je v Novem sklical Franci Koncilija, predsednik novomeške občinske skupščine.

Kot kažjo nekateri dokumenti, ki jih je uspela dobiti novomeška vlada, bi v obratu predelovalni t.i. odpadke tretje kategorije, kot so odpadne barve, odrezki laminatov, umetne smole, in nekatere odpadke, ki nastajajo v gradbeništvu. Podatki govore o 1.000 tonah posebnih odpadkov.

O lokaciji predvidenega obrata so udeleženci sestanka nanizali več pomislek. Menili so, da se tla, kjer bi stal objekt, spričo sestave neprimerne za postavitev česarkoli, kar ima lahko kvarne vplive na okolje. Vprašljiva je menda tudi smer vetrov na tem območju na Smuki. Objekt na Smuki se zdi nesprejemljiv tudi zaradi dejstva, da bi obratoval ravno v prostoru, ki naj bi spadal v nastajajoči regionalni krajinski park Kočevsko-

Colpa.

Na sestanku so sicer opozorili, da je predelovalnica posebnih odpadkov na Smuki možen ekološko sporen objekt. Natančne sodbe o obratu niso izrekli, ker imajo v Novem mestu na voljo premalo podatkov o načrtovani naložbi na Smuki. Da bi bili v Novem mestu bolje poučeni o predelovalnici, ki nastaja očitno v vednostjo uradnega Kočevja, bo novomeška občina zahtevala od občine Kočevje uradno stališče in vso dokumentacijo v zvezi z obratom na Smuki. O svojem ravnanju in o pomislekibhov novomeška občina seznanila tudi republiško mi-

• **Zoper gradnjo predelovalnice odpadkov** je nastopila tudi krajevna skupnost Hinje, ki leži v novomeški občini in meji na kočevsko krajevno skupnost Stara Cerkev, na katere ozemlju bi deloval za zdaj še močno sporni obrat. V KS Hinje pravijo, da so proti seziganju, pri čemer pa podarjajo naslednje: "Naj naše nasprotnanje ne izzveni tako, kot da smo v vsakem primeru proti. Toda želimo jasen podatek, ali bi morebitno seziganje imelo škodljive posledice."

nistrstvo za okolje in prostor, ki sicer menda že ve za načrte o gradnji za Novo mesto za zdaj še nesprejemljive predelovalnice na Smuki.

Priprave na predelovanje odpadkov na omenjeni sporni lokaciji potekajo pod delovnim naslovom Projekt incineratore. Za projektom stoji kočevsko podjetje Memu.

L. M.

• **Sprejeli smo sklep, da ne bomo več sprejeli nobenega neumnega sklepa.** (M. Potrč)

PRVI SESTANEK ČLANOV DRUŠTVVA NOVO MESTO

NOVO MESTO - Prvi sestanek Društva Novo mesto po ustanovitvi, na katerega so vabljeni vsi člani, bo danes, 3. februarja, ob 18. uri v sejni dvorani Zavarovalnice Tilia. Beseda bo tekla o dosedanjem delu društva oz. upravnega odbora, o pobudah in predlogih za delo društva, vpisovali pa bodo tudi nove člane. Tisti prijatelji Novega mesta, ki ne morejo priiti na sestanek in še niso člani društva, pa bi to radi postali, se za včlanitev lahko poznamajo pri tajnici društva prof. Evi Simič po telefonu 21-450.

KONCERT NOVOMEŠKIH SIMFONIKOV

NOVO MESTO - ZKO Novo mesto, Glasbena šola in Osnovna šola Grm prirejajo na predvečer slovenskega kulturnega praznika 7. februarja ob 18. uri koncert novomeškega simfoničnega orkestra. Koncert bo počastitev slovenskega kulturnega praznika, hkrati pa tudi dobrodelna predelitev za dograditev Osnovne šole Grm. Simfonični orkester bo pod vodstvom dirigenta Zdravka Hribarja zaigral osem skladb, med njimi tudi delo boljlahkotnega žanra. Generalno pokroviteljstvo nad koncertom je prevzel novomeški izvršni svet, katerega predsednik Boštjan Kovačič bo imel ob kulturnem prazniku kratki nagovor. Koncert so podprli sponzori: Zavarovalnica Triglav, Zavarovalnica Tilia, Krka, Revoz, Tovarna posebnih vozil, Mercator KZ, Hrast, Vodno gospodarstvo, Pekarna, Dolenjska, Novotehna, Mercator, Komunala Zavarovalna družba Adriatic in drugi. Predpredaja vstopnice je že v teku v Glasbeni šoli, Domu kulture in v Osnovni šoli Grm. Vstopnice so po 300 tolarjev, organizatorji pa računajo, da bodo v prirejeno šolsko telovadnico lahko sprejeli 700 do 800 obiskovalcev.

Novomeška kronika

SPANČKAJ, RIBIČIČ - Slovenski krščanski demokrati so se na nedavni razpravi o lokalni samoupravi pogovarjali, ali naj se trudijo, da bi bila udeležba na zborih občanov z novo občino čim bolj množična. Na koncu so se dokopali do spoznaj, da naj ljudje grejo na zbove v čim večjem številu, vendar ne vsi ljudje. Kateri da in kateri ne, je povedala dr. Vida Čadonč Šepelič, in sicer tako Ribičiča tisto jutro ne bomo budili in vabili, naj gre na zbor občanov, ampak bomo poskrbeli, da bo zaspal. Kaj natančno bi dr. Šepeličeva počela pred jutrom z Ribičičem, da bi le-jutro in dopoldne prebil v trdnar spancu, javnosti ni zaupala, zato pa lahko javnost ugiba.

IZVINITE, MOLIM - V Dolenskih Toplicah so imeli pred nedavnim v gosteh Zmagu Jelinčiča, ki je razpravljal o toploškem hokeju. Obisk v Smarjeških Toplicah je Jelinčič menda do nadaljnega odložil, pačprav bi tu takoj jutri začeli graditi hokejsko dvorano. Tako se je odločil kakor hitro so ga nekateri zdraviliški gostje pisorno obvestili, da zdravilišču Smarješke Toplice vprašajo: "Molim, šta želite?"

KRIZE IN KRIŽ - Brusničan imajo zaradi vasi Križ dosti križe in težav. Precej prebivalcev Brusnic je namreč doživel "selitev" v Križu, sicer na ta način, da jih je slovenska pošta v telefonskem imeniku 199 meni nič tebi nič vpisala pod Križe. Pošta je imenik data natisniti začetku lanskega leta. S tem je dokazala, da je pred časom. Pošta je namreč že lani priključila Brusnice Križam, medtem ko se Slovenija ukvarja z novim povezovanjem vasi in ustavljanjem novih občin s letos.

KLIK KLISARIČU - Brigadi Rade Klisarič se je pred časom značilno v bolniški postelji, ker so mu operirali koleno, ki si ga je poskodoval na terenu. Ko je bil na bolniški postelji je bil za nekaj časa varen pred ministrjem Janezom Janšo, ki ga hocel postaviti za šefja svoje vohunske službe. Ampak Janša se ne da odgna. Na poti v Metliko se je zadnji udeležil celo slovenske prizuge Novem mestu, ker je bil prepričan, da bo tu srečal takrat že dokaj ozdravlega Klisariča. Verjetno Janša ne bi odnehal, saj je Klisarič dober kadar je "nadmudril" celo JLA.

Ena gospa je rekla, da bi se mag Boštjan Kovačič zelo rad umaknil v Ljubljano in Drnovško, sajje nastopa na slovenskem radiu že kot minister, čeprav še ni imenovan.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 20. do 26. januarja so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Povšič iz Trščine - Klavdija, Gordana Mikesič iz Metlike - Nives, Anita Leščanec iz Božakovega - Marka, Barbara Vodopivec iz Dol. Stare vas - Matijo, Bernarda Godnjavec z GorGradišča - Blaža, Lidija Zoran z Griča pri Klevevžu - Nino, Milena Stepan iz Črnoljšča - Anjo, Alojzija Gorenc iz Zbur - Kristino, Daria Bečaj iz Trebnjega - Vida, Andreja Cvelbar iz Sevnice - Tino, Nežika Režek iz Dolenje vasi - Matica, Tatjana Kovačič iz Straže - Manco, Helena Bobnar iz Gor. Globodola - Simona, Sonja Hlebec z Malega Cirknica - Jasmina, Alenka Krevs iz Malenske vasi - Matica, Irena Gošek iz Krškega - Ingrid, Branka Likavec iz Metlike - Vida, Jolanda Beg iz Meniške vasi - Katja, Doroteja Bajc iz Krškega - Enio, Renata Erpe s Trške Gore dečka in Nada Zgavec iz Dol. Kanenc - dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Brigitka Primarič iz Šukljetove 15 - Rokica, Marjeta Ogulin iz Ulice Majde Šilc-Evo, Mateja Skerl z Belokranjske ceste 30 - Lano, Lidija Seric iz Ulice Daniela Bučarja 16 - Anamarija, Natalija Vovko iz Šegove 6 - Jureta in Štefica Šćuris z Kotarjeve ulice 5 - Aleksandra. Čestitamo!

GALERIJA HEST GOSTUJE V GALERIJI KRKA

NOVO MESTO - Do 14. januarja si se lahko ogledate razstavljeni dela likovnih umetnikov Safetu Zeca, Franceta Slane, Merseds Berberja, Janeza Boljke, Jožeta Tisnikarja in Branka Bahuneka, s katerimi galerija Hest Ljubljana-Maribor gostuje v galeriji Krka. Razstava je prodajna, nadaljnje informacije pa daje Bojka Kmet na telefonu 313-150 ali 313-151.

POGLEJ IN POZABI - Mnogi menijo, da si je od prireditve še največ reklame naredil Tomaz Borsan (na sliki med TV nastopom s kitaro) in njegov studio Luca s svojima skupinama Michelangelo in Terpsihora. Sedaj čakamo še ostali Dolenjci, če je kaj te propagande ostalo tudi za novomeško porodnišnico. (Foto: J. P.)

SMETI - Ko so črnomaljski delegati razpravljali o tem, kako rešiti problem z odvozom smeti oz. zaprtim odlagališčem odpadkov pri Vranovičih, je bilo izrečenih kar nekaj inovativnih predlogov. Med drugim tudi, naj bi kašnji deset kontejnerjev smeti odpeljati v Ljubljano in jih stresli pred republiško skupščino ali pred Drnovškov kabinet. "Potem bi se morda le kdaj vprašal, kaj se dogaja v Črnomlju," je menil predlagatelj.

ZASTAVA - Črnomalci vse bolj verjamejo, da je res, kar zatrjujejo nekatere, češ da se posameznim osebam v Teritorialni obrambi še vedno toži po nekdanji Jugoslaviji. Kako bi si sicer lahko razložili, da je na stražarnici na Otvoru, kjer sicer domuje TO, še vedno zastava druge Jugoslavije.

LUKNJE - Žalostno je, da morajo drugi opozarjati Črnomalce na arhitekturne napake v mestu. Tako jih je nedavno Adlešičan prosil, če bi lahko zakrpalni luknje med črnomaljsko pošto in kulturnim domom, da ne bodo ljudje zajemali vode v čevlje. Če morda nimajo za asfalt, se je celo ponudil, da bi Adlešičani zbrali denar zanj, da bo le konec sramote v občinski prestolnici. Seveda bi morali svojo odločitev Črnomalci sporočiti čim prej, da bi luknje zakrpal še pred občinskim praznikom, ko bo v bližnjem kulturnem domu zagotovo kašna slovesnost.

Sprehod po Metliku

GRAČANI GLASNO RAZMIŠLJAJO o lastni občini, Metličani, kamor Gradač sodi, pa nimajo zoper to niti najmanje pripombe. Celo več: potihem upajo, da se bodo za kaj podobnega odločili še morda na Jugorju, na Božakovem ali v Draščih. Pa ne gre za širokogrudnost metliških občinskih veljakov, ne, vmes je preprosta računica. "Če bi postali nasteti kraji občine, bi se Metlika rešila marsikaterga težkega komunalnega (in drugega) problema," se hihičajo najodgovornejši.

ZE NEKAJKRAT SO ČLANI metliške vlade razpravljali o potujočem bifeju Janka Guština, sicer odličnega boksa, pred leti celo slovenskega prvaka. Mc Janko, kot se Guštín v šali sam imenuje, prodaja v Metliki hitro pripravljeni hrana pa tam, kjer so prireditev. Člani metliškega izvršnega sveta sicer podpirajo številno bifejsko in gostinsko ponudbo v mestu, ne morejo pa soglašati z načinom, ki ga skuša v praksi uveljaviti "mož trdih pesti". Da bi se izognili prevočki krvi, ki lahko tudi zavre, so sklenili prepustiti zadevo odredbam in zakoni urejeni poti. Le-ta bi se moralata v Metliki dosledno izvajati še marsikije.

V METLIŠKE POSTNE NABRALNIKE vržena pošta potuje v Ljubljano, kjer jo razvrstijo in ponovno pripeljejo v Metliko. To "odkritje" je razjasnilo marsikatero zamudo, ki spravljajo krajane v slabo voljo. Člani pripravnalnega odbora Vinške vigradi 94 so zaradi bistroumne organiziranosti PTT ostali brez večerje na Jugorju, čeprav so bila vabila oddana pravočasno. Modre ovojnike so dobili dan potem, ko naj bi Peter Badovinac staknil z raznja lepo spomenečega odobjoka.

Trebanjske iveri

ČAKANJE - Po trebanjskih logih se kar nekaj časa v ztrajno širijo gorovice, da je nekaj uglednih trebanjskih podjetnikov oz. obrtnikov prepisalo svojo dejavnost na soprove, sami pa da so pristali "na čakanju", za kar naj bi na zavodu za zaposlovjanje dobivali še mašno nadomestilo. Kjer je dim, je tudi ogenj ...

BADMINTON - Tekmovalci badmintonškega kluba TOM Mirna so v tem dinamičnem športu pravo odkritje. To velja za nadogradni mladi rod pionirjev in pionirke, saj je kar šesterica igralcev Toma med 36 najboljšimi v državi. In ker je bil njihov glavni trener, štirikratni državni prvak Sašo Zrnec na trimesečnem izpopolnjevanju še v Indoneziji, svetovni velesili v badmintonu, je dokaj stvarno upanje, da bodo čez nekaj let tudi v svetu občudovali nadarjenost in znanje Kirma, Sumijeve, Plahutnikove in drugih iz plejade skrivnih oroj BK Tom.

ZAMUDNIKI - Občinska knjižnica Pavla Golice v Trebnjem ima med 1500 članov veliko večino redoljubnih ljudi, ki izposojene knjige vračajo brez zamude. Med najbolj redoljubnimi so upokojenci. V knjižnici pa imajo že tudi precej določnikov, ki se poživljajo ne le na plačilo zamudnine, ampak že lep čas spletih niso vrnili sposojenih knjig in se obnašajo, kot da tegata nit ne namejavajo. Vodja knjižnice Stanka Pungartnik je zato začela resno razmišljati, da bi objavili seznam teh pozabljalcev. Za lestvico TOP 10 smo ji obljubili prostor tudi v tej učinkoviti rubriki.

DR. VINKO BELIČIČ ČASTNI OBČAN

ČRNOMELJ - Tukajšnja občinska skupščina je na predlog SKD sprejela sklep, da postane časti občan črnomaljske občine pesnik, pisatelj, prevajalec in esejist prof. dr. Vinko Beličič, ki živi na Općinah pri Trstu, sicer pa je rojen v Rodinah pri Črnomlju. Naziv mu bodo podelili kot izraz hvaležnosti Črnomalcev za njegovo delo, ki je nesporočeno vezano tudi s črnomaljsko občino. Sicer pa je bilo med delegati slišati pripombe, da bi morali raznisliti še o drugih, ki bi se jim občina moral oddolžiti s podelitev naslova častnega občana.

Kako priti do poslovne cone?

O tem, ali most da ali ne, še ni zadnje besede

ČRNOMELJ - O primernejši cesti povezave mesta z razvijajočo se poslovno cono Majer v nekdanji črnomaljski vojašnici je bilo v Črnomlju že večkrat slišati pripombe in predlogi. Nemalokrat tudi, ali ne bi bila primerena gradnja mostu iz starega mestnega jedra do Majera.

Na občini pojasnjujejo, da bodo z izdelovalcem prometne studije mesta Črnomelj proučili tudi potrebo za novo prometno povezavo z Majerjem. Vendar pa prometne dostopnosti do Majera z brega starega mestnega jedra ni moč obravnavati ločeno, ampak le hkrati z ostalo urbanistično ureditvijo mesta. Po mnenju arhitektov in urbanistov je postavitev mostu zelo zahtevna, saj zahteva večje posege, med drugim tudi rušenje hiš, ali pa je iz prometno-tehničnega pogleda neprimerna. Gradnja mostu za promet z motorimi vozili naj bi s priključki vred veljala okoli 100 milijonov tolarjev.

Sicer pa v Črnomlju pričakujejo od podjetja Kanja iz Krškega, ki so ga izbrali za izvajalca za načrt opreme ulic prometno in neprometno signalizacijo v Črnomelu in Semiču, da bo podala tudi mnenje o tem, ali je potrebno takoj postaviti most od starega mestnega jedra do Majera. Na podlagi tega mnenja se bodo odločili o nadaljnjih prostopkih. Sicer pa bo povezava mesta s poslovno cono v naslednjih letih obravnavana skupaj s planirano izdelavo novega oz. obnovitvijo starega urbanističnega načrta mesta.

M.B.-J.

PREMAKLJIV DELOVNI ČAS

METLIKA - Od 1. februarja velja v metliški občini upravi premakljiv delovni čas, in sicer se delovni dan začenja med 7. in 8. uro, končuje pa do 16. ure. Uradne ure pa bodo v torek in petek od 8. do 12. ure ter v sredo od 8. do 12. in od 14. do 16. ure.

Načrti ZPM so v znamenju leta družine

Zelo pester program

METLIKA - Občinska zveza prijateljev mladine Metlika si je v preteklem letu zastavila bogat program, ki ga je v celoti uresničila. Tako je ZPM pripravila maškerado, sodelovala pri udeležbi mladih zgodbolovarjev in njene mentorice na seminarju v Novem mestu, pri veseli soli, bralni znački in bralnem kvizu ter eks-temporu mladih likovnikov v Starem trgu. Organizirala je govorjanje otrok iz pobratenih Ronk v Metliki ter letovanje okrog 50 metliških otrok, od tega skoraj polovice iz socialno šibkejših družin, za katere je povrnila stroške zdravstvena skupnost. Pomembna je bila vloga ZPM ob tednu otroka, pripravila pa je tudi veseli december.

Letos je leto družine, zato bo ZPM naredila čim več za starše in otroke. Nedavno je bilo že predavanje z razstavo o dobrih igračah.

Poleg nekaterih že ustaljenih akcij načrtuje skupaj s planinskim društvom pohod družin, organizira bo ekstempore mladih likovnikov itd. Načrtuje tudi nekaj okroglih miz na različne teme. Na seji predsedstva ZPM Metlika pretekli teden so se tudi vprašali, kako naprej, saj zgojni s prostovoljnim delom nekaterih zagancov ne bo moč več uresničevati vseh akcij. Zato so predlagali, naj bi v Ljudski knjižnici zaposlili človeka, ki bi polovico delovnega časa delal za ZPM, drugo polovico pa pri pripravi kulturnih prireditev in organiziranju kulturnega življenja v občini spletih ter pri izobraževanju odraslih.

M.B.-J.

Naj skupščina ruši lasten sklep?

Ostra razprava ob sprejemanju črnomaljskega osnutka proračuna za letošnje leto - Veliko novih predlogov - Zopet o tem, katera šola je bolj upravičena do prizidka

ČRNOMELJ - Letošnji črnomaljski proračun bi smel biti "težak" 600 milijonov tolarjev, vendar so v osnutku načrtovali za 99 milijonov večje prihodke in s tem porabo. Sodeč po predlogih, ki so jih dali delegati na skupščini pred tednom dni, pa bi morala biti letinja poraba milijon tolarjev. Potrebe v občini so namreč znatno večje, kot so njene zmožnosti.

Delegati so predlagali še ureditev nekaterih cest. Opozorili so, da marsikije vodovod ni zgrajen do konca in zato ljudje ob njem životarijo. V Črnomelu in Vinici bi potrebovali mrljški vežici, v Vinici tudi razširjeno pokopališče. Pa za črnomaljsko godbo na pihala bi morali dati denar, ki jih je bil namenjen že lani. In za zdravstvo, ki je lani dobilo le šesti del tistega, kar mu je bilo obljubljeno, letos pa so mu obljubili celo manj kot lani. Kmetje so protestirali, da je 1,5 odst. za kmetijstvo znatno premalo, saj so nekaj dobili po 3 odst. Delegati je čudilo, zakaj v proračunu nista predvidena izdatka za gradnjo avtobusne postaje in novega odlagališča odpadkov.

Vsekakor je bilo največ polemik,

tako kot že teden prej na aktivu ravnateljev črnomaljskih šol, o dozidavi semiške osnovne šole. Ravnatelje črnomaljske šole Mirana Jarca, Borisa Mužarja, je zanimalo, kateri strokovni kriteriji so bili odločilni, da se je izvršni svet odločil nameniti 20 milijonov tolarjev za naložbo v semiško šolo. Ob tem je poudaril, da so zanj odločjujoči pedagoški kriteriji, po katerih pa se tehtnica za dozidavo šole nagnje v prid šoli Mirana Jarca. Kot je bil pričakovati, so delegati iz Semiča močno protestirali, prepričani, da gre za sprenevedanje in da jih nekdo že 15 let vleče za nos, a so do tega spoznanja prišli šele sedaj. Spomnili so, da je bila njihova šola že večkrat na prvem mestu za dozidavo, a so vedno ustanovili posebno komisijo, ki je semiško naložbo postavila na drugo mesto. Pred dvema letoma je prav ta skupščina sprejela vrstni red, po katerem je bila na prvem mestu naložba v semiško šolo, sedaj pa naj bi rušila lastne odločitve? Ob vsem tem ne gre prezreti, da tudi prizidki v semiški šoli ne bo, že ne bo k občinskemu 20 milijonom republika pristavila še svojih 36 milijonov tolarjev. Tudi zaradi tega je predsednik izvršnega sveta Anton Horvat pozval delegate, naj bi se o naložbah v šolstvo najprej dogovorili doma v Črnomelu, ne pa se snešili pred drugimi.

Klub vsemu je večina delegatov dvginala roke za osnutek letnega proračuna.

M. BEZEK-JAKŠE

Odločilen bo referendum

V sedanji črnomaljski občini naj bi bile tri občine, a vse krajevne skupnosti še niso sporocile namer

ŠE EN "KRAJCAR" V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ - Trgovina "Krajcar", ki je imela do sedaj v Črnomelu le en lokal na Kolodvorski, je že dan odprala še eno poslovvalnico v ulici Staneta Rozmana. Police so bile na otvoriti dobro založene in številni kupci, ki so se tedaj zvrstili v lepo urejeni prodajalni, upaj, da bodo pri takih založenosti in cenah v trgovini vztrajali še naprej.

OBČNI ZBOR SKD

METLIKA - Občinski odbor slovenskih krščanskih demokratov Metlika vabi vse člane in simpatizerje na redni letni občni zbor, ki bo v torek, 8. februarja, ob 18.30 v sejni sobi na Pungartu (nasproti kulturnega doma).

Končno tudi gradaška telefonija

V tem in prihodnjem letu naj bi le uredili telefonsko centralo in omrežje na gradaškem koncu, ki povzroča že nemalo težav - 600 novih priključkov - Velika naložba

METLIKA - Res je bilo v metliški občini v zadnjih letih na področju telefonije narejenega veliko. A zgradili so predvsem telefonski centrali in uredili omrežje v Metliki in na Suhorju, medtem ko telefonija na gradaškem koncu ljudi še vedno spravlja v slabo voljo. Po obljubah novomeške poslovne enote PTT podjetja Slovenije naj bi gradaško telefonijo uredili v tem in naslednjem letu.

V zadnjem letu so v metliški občini razširil medkrajevni del telefonske centrale v Metliki. Oprama za to razširitev bo omogočila digitalne zveze na medkrajevnem nivoju in bo vgrajena v centrali v teh dneh. Prav tako so uredili digitalni radijski sistem Metlika-Mirna gora, ki bo v začetku omogočil dvakratno povečanje med-

krajevnih zvez, kasneje pa razširitev do 480 zvez. V okviru gradnje digitalnih zvez med Metliko in Novim mestom je bil zgrajen tudi digitalni radijski sistem Mirna gora-Novo mesto z zmogljivostjo 30 zvez med Metliko in Gradcem. V Gradcu naj bi končno dobili novo telefonsko centralo s 600 telefonskimi priključki, uredili pa bi tudi gradaško krajevno telefonsko omrežje. Vsa ta dela bodo veljala več kot 125 milijonov tolarjev, zagotovilo pa naj bi jih PTT podjetje. Ker je to velik zalogaj, so se obrnili tudi na metliški izvršni svet, ki naj bi jih podprl pri pridobivanju denarja iz republiškega proračuna za gradnjo objektov na demografsko ogroženih območjih. V novomeški poslovni entiteti računajo tudi na sredstva iz cene za gradnjo novih telefonskih priključkov. Od metliškega izvršnega sveta pričakujejo podporo pri razporeditvi objektov, ki jih bodo finančirali iz teh sredstev, na prednem seznam.

M.B.-J.

ti objekti, zgrajeni z denarjem PTT podjetja, veljajo več kot 55 milijonov tolarjev.

V letošnjem in naslednjem letu v PTT podjetju načrtujejo razširitev krajevne telefonskega omrežja v metliški obrtni coni in v nekaterih naseljih ob meji. Prav tako imajo v načrtih gradnjo optičnega kabla in digitalnega prenosnega sistema z zmogljivostjo 30 zvez med Metliko in Gradcem. V Gradcu naj bi končno dobili novo telefonsko centralo s 600 telefonskimi priključki, uredili pa bi tudi gradaško krajevno telefonsko omrežje. Vsa ta dela bodo veljala več kot 125 milijonov tolarjev, zagotovilo pa naj bi jih PTT podjetje. Ker je to velik zalogaj, so se obrnili tudi na metliški izvršni svet, ki naj bi jih podprl pri pridobivanju denarja iz republiškega proračuna za gradnjo objektov na demografsko ogroženih območjih. V novomeški poslovni entiteti računajo tudi na sredstva iz cene za gradnjo novih telefonskih priključkov. Od metliškega izvršnega sveta pričakujejo podporo pri razporeditvi objektov, ki jih bodo finančirali iz teh sredstev, na prednem seznam.

M.B.-J.

PROTESTI ZARADI CARINJENJA

METLIKA - Tukajšnji izvršni svet je nekaj časa opozarja republiško carinsko upravo in ustrezna ministrstva na probleme s carinjenjem na mednarodnem mejnem prehodu v Metliki. Predvsem obrtniki morajo voziti blago na carinjenje v Novo mesto ali celo kar na mejni prehod Obreže, zaradi tega pa naredijo detektor

Kočevje slabo, Ribnica še slabše

V kočevskem gospodarstvu z blokiranim računom je bila četrtina, v ribniškem pa celo nad 80 odst. vseh zaposlenih ljudi - Vloženih 21 prijav za stečaj

KOČEVJE, RIBNICA - Lani je bilo na območju podružnice SDK Kočevje izvedenih 12 krogov pobotanj, pobotanj pa je bilo opravljenih za 982 milijonov tolarjev ali 13,4 odst. Več pobotanj je bilo uspešnih v gospodarstvu kot negospodarstvu.

Zanimivo so tudi ostali podatki o stanju v obeh občinah, ki pa kažejo še naprej, da je položaj v občini Kočevje boljši kot v občini Ribnica, čeprav tudi Kočevje ne zasluži posebne hvale.

V občini Kočevje je imelo nad 5 dni blokirane žiro račune 29 pravnih oseb (26 gospodarskih), v teh pravnih osebah pa je bilo zaposlenih povprečno 1.158 delavcev, od tega v gospodarskih 995 delavcev ali približno četrtina vseh zaposlenih v gospodarstvu. Med blokiranimi je bila večina (60 odst.) zaposlenih pravnih oseb. SDK je vložila 14 prijav za začetek stečajnega postopka, ena pravna oseba je zase sama predlagala likvidacijo, bilo pa je še 8 primerov nevloženih prijav za začetek stečajnega postopka zaradi moratorija. Likvidnostne težave kočevskih pravnih oseb so se posebno zaostrike v zadnji četrtini leta.

V občini Ribnica je imelo nad 5 dni

blokiran žiro račun povprečno 26 pravnih oseb (24 gospodarskih), v teh pravnih osebah pa je bilo zaposlenih 2.331 delavcev, od tega v gospodar-

ČIGAVA JE CESTA?

LOŠKI POTOK - Poročali smo že o izredno slabem stanju dobrega kilometra ceste od Hriba do vasi Retje. Cesta, ki je bila deležna zelo malo vzdrževanja, se dobesedno lomi pod težjimi tovori, svoje pa so opravile tudi letošnje visoke vode. Do lanskega leta je prevladovalo mnenje, da je cesta dolžna vzdrževati Komunalna, letos pa je opuščeno celo redno pluženje in posipanje, tako da trgovina v Retjah ostaja brez osnovnih potrebščin, ker vozniki ne tvegajo vožnje po razdrapanem in ledem vnožicu. Cesta je nujno že na pomlad obnoviti, nihče pa ta trenutek ne ve, kdo bo plačnik kar velikega zalogalja.

A. K.

skih 2.204 delavcev ali več kot 80 odst. vseh zaposlenih v ribniškem gospodarstvu. Med vsemi blokiranimi je bilo skoraj 40 odst. zasebnikov. Vloženih je bilo 7 prijav za začetek stečajnega postopka, 9 pravnih oseb (Riko) je predlagalo samo postopek likvidacije, zaradi moratorija pa ni bilo vloženih 6 prijav. Likvidnostne

• Stečaji, ki jih je predlagala SDK, so bili zavrnjeni, ker ni denarja za te postopke. Od novega leta pa SDK ni več pristojna za predlaganje stečajnih postopkov, ampak to lahko predlagajo upniki. Zanimivo je še, da republiški organi niso sprejeli predloga SDK, da nihče ne more ustanoviti nove firme, če ni poravnal vseh obveznosti, ki jih je imela njegova stará firma.

težave ribniškega gospodarstva so se zaostrovale do konca avgusta, potem pa so se začele zmanjševati.

J. PRIMC

• Vida Žabot, Slovenka leta, je dokaz, da nobena, še tako močna institucija ni močnejša od posameznika. (Milharčič)

• Še malo pa bo naš državni zbor kot kakšna samoupravna interesna skupnost. (Jazbinšek)

RIBNICA: KOLIKO OBČIN?

RIBNICA - Minuli četrtek so predstavniki občinske skupščine, krajevnih skupnosti in strank razpravljali o lokalni samoupravi in reorganizaciji občin. Po republiškem predlogu naj bi bile na območju sedanje ribniške občine v bodoče tri občine, in sicer Ribnica, Sodražica in Loški potok, ki naj bi se mu pridružila še KS Draga in sedanje kočevski občini. Udeleženci sestanka niso povedali uradnih mnenj iz svojega okolja, pač pa le svoja osebna, ki v glavnem niso nasprotovala republiškemu predlogu. Predstavnik KS Ribnica pa je med drugim dejal, da bi bilo pravičneje, če občine ne bi delili. Revna območja bi bila namreč potem še bolj revna.

Stiki že slabijo Obmejne občine ob Kolpi še imajo skupne interese - Razočaranje v Delnicah

KOČEVJE - Pred kratkim je bil spet sklican sestanek koordinacije za sodelovanje obmejnih občin Kočevje ter občin na območju nekdajih občin Delnice in Čabar, ki je bila ustavljena še pred osamosvojitvijo. Žal je bil zadnji tak sestanek bolj slab obiskan, saj ni bilo na primer nobenega predstavnika občin z območja nekdajne občine Čabar in le skromno zastopstvo z območja nekdajne občine Delnice. Na Hrvaškem so namreč že pred letom dni razdelili dotedanje občine na več manjših občin, na primer občino Delnice na 7 manjših občin, od katerih sta prišla na sestanek koordinacije predstavniki dveh občin, ki mejita s kočevsko občino.

Doslej so ugotovili, da je potrebno izbrati ekipo strokovnjakov, ki bo pripravila razvojne projekte Kočevske. Osnova zanje pa naj bi bila študija o revitalizaciji Kočevske iz leta 1988, ki bi jo dopolnili z novimi pobudami.

Na drugem sestanku minuli četrtek je večina razpravljalcev menila, da je treba doseči, da bodo s kočevsko zemljo in gozdovi gospodarili domačini, in ne republika, ki je z novimi predpisi postala lastnica 80 odst. kočevske zemlje in gozdom. Skušali bodo s pomočjo občin, v katerih podobno razmišljajo, zbrati 5.000 podpisov, ki so potrebni, da bi začeli postopek za spremembo zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdom. "Nad zemljo, na kateri živimo, zahtevamo več pristojnosti!" je med drugim poudaril predsednik občinske skupščine dr. Mihail Petrič.

Večina razpravljalcev je menila, da mora Kočevska graditi svoj napredok na gozdarstvu in kmetijstvu, vzporedno s tem pa na predelavi lesa in kmetijskih proizvodov ter turizmu. Le inž. Dušan Oražem se v marsičem ni strinjal s temi predlogi in je podaril, da "suhorobarstvo ne vodi v napredek", pač pa le sodočna industrija, in pri tem omenil zgled Japonske.

Ob zaključku so izbrali iniciativni odbor za ustanovitev gibanja za razvoj Kočevske, v katerem so: Janez Zlindra, Janez Pezdirc, Dušan Oražem, dr. Mihail Petrič, Vlasta Petek, Janez Zalar, Meta Kamšek, Franc Raisar, dr. Stanko Nikolčič in Jože Primc.

J. P.

PRETEP ZARADI TAJNE

Pred kratkim sta v Goriči vasi dva Roma hudo premaličila tretjega. Na vprašanje, zakaj sta ga tepla, policisti niso dobili odgovora. Tudi pretepeni je izgubil spomin. Domnevajo, da so bili morda vsi trije kje skupaj "na delu", potem pa dva nista bila zadovoljna z delitvijo po učinku.

UKRADENO ZASEGLI - Franc Klun iz Žinarje je potožil policistom, da mu je bilo pred kratkim vlomljeno v stanovanjsko hišo. Tat je odnesel usnjeno jakno, sušilec za lase in likalnik. Policisti so jaksno sklepali, da je zlodenec izgubil spomin. Domnevajo, da je bilo morda vsi trije kje skupaj "na delu", potem pa dva nista bila zadovoljna z delitvijo po učinku.

DELOVNA NEZGODA - Do zelo hude delovne nezgode je prislo v Suknu Jurjevecu. Barbaro Cvar, ki je nadzorovala avtomatični snovalni stroj je zagrabila vrtel za delovno haljo, jo navil in delavko vrgel po tleh, da je obležala pod njim. Zaradi poškodb so jo odpeljali v urgentni blok Kliničnega centra v Ljubljani.

TABLICE IZGUBLJALO - Od novega leta sem so avtomobilisti v ribniški občini izgubili že okoli 20 registrskih tablic s svojimi jeklenimi konjički. Malo je bil temu kriv sneg, malo avtomobilisti, največ pa izdelovalci okvirjev za tablice.

Sevniški paberki

MOSTNINA? - V vodstvu sevniške krajevne skupnosti nočejo podžigati umetne delitve ljudi na Štajerje in Kranjce, ter menjajo, da so mostovi čez Savo zato, da ljudi povzročajo. Nekateri, ki se grevajo za državo, pardon, občino Boštanj, seveda le prilivajo olja na ogenj morebitnim delitvam in razmišjanju Štajerjev, da bi na mostovih pobirali vsaj mostnino, če že ne carine.

KUKAVIČJE JAJCE - Bučklanarji so vse bolj prepričani, da jih iz soseganjega Škocjanca tako vztrajno snubijo v njihovem (bodočem) občinu, ker bi jim radi oddali svoje Rome in "odpeljali" šolo. Zatrjujejo, da ne bodo šli na limanice. Sicer je pa tako obče znano, da bi bil Škocjan s svojimi 2400 dušami tudi dežurni krivec za morebitno razbijite novomeške občine na veliko majhnih lokalnih skupnosti.

SRCE IN RAZUM - Loški "župan" Danijel Bevc sicer odkritorsko priznavata, da jih srce vleče k Radecam, saj so samo 2 kilometra oddaljeni od tega industrijsko močnega kraja v soseganjih laških občin, radec pa terja status quo, vsaj dokler je v Radecah na oblasti sedanja strukture. Saj jih to vodstvo še povaha ne, kaj šele, da bi se odzvalo na kakšno pobudo Ločanov!

ZA RAZVOJ KOČEVSKO - Na fotografiji je del udeležencev sestanka

Spomladi novi telefoni v Krmelju

V Mirenski dolini so začeli graditi krajevno telefonsko omrežje v krajevih skupnostih Tržiče, Krmej in Šentjanž - Bo delo končano v marcu?

KRMELJ - V Mirenski dolini, to je v krajevih skupnostih Tržiče, Krmej in Šentjanž, kjer pride zdaj le 4,1 telefona na 100 prebivalcev, so delavci novomeške poslovne enote PTT začeli sredi januarja letos z izgradnjo krajevne telefonske omrežje. Ta bodo z že zgrajenimi telekomunikacijskimi objekti (to so medkrajevni kabel med Sevnico in Krmejem, digitalni telefonski centrali v Sevnici in Krmeju, 30-analni digitalni prenosni sistem za povezavo med centralama Krmej in Sevnica) omogočili vključitev novih priključkov v telefonsko omrežje.

Krajevna telefonska omrežja v Šentjanžu, Tržiču in Krmeju so zradi obsežnosti območja in velike razprostiranosti naselij zelo draga, zato zaradi visokih stroškov telefonskega priključka do gradnje v preteklih letih ni prišlo. Šele po reorganizaciji prejšnjih PTT podjetij v eno PTT podjetje Slovenija je bila uveljavljena na drugačna politika cen telefonskih priključkov, ki omogoča, da lahko pridejo interesi do telefonov po dokaj sprejemljivi ceni.

Navkljub pravočasni pripravi dokumentacije in pogodb sta ljubljanski Tigrad in Megrad (prvo podjetje je na javnem natečaju novembra lani v

hudi konkurenči dobilo kot izvajalec posel pri izgradnji krajevne omrežij v Krmeju in Šentjanžu, Megrad pa je izvajalec del v Tržiču zaradi zamude pri dobavi kablov iz centralnega skladišča PTT podjetja lahko začela z izgradnjo krajevne telefonske omrežje v Mirenski dolini še sedaj. Če bo vreme naklonjeno, bodo gradnjo končali v poltretjem mesecu.

Najprej, predvidoma v dveh mesecih, bodo zgradili omrežja v srednješčih vseh treh krajevih skupnosti, vsem drugim interesentom pa bodo telefonski priključki na voljo še po dokončanih naslednjih fazah izgradnje telefonskega omrežja. Bojijo se,

P. PERC

MED ODPADKI - Dr. Rajko Pirnat je v Krškem dejal, da nuklearka daje odškodnino na degradirano okolje in s svojo razlagom tega stavka ter problematiko jedrskih odpadkov pokazal, da v vprašanjih okrog nuklearke ni najbolj doma. "Tako je, če se človek spusti na raven odpadkov, pa se potem ne loči, katero je kaj," se je zarežal zeleni Fredi.

SITERJEVA - Ljudstvo je bilo vse bolj zaskrbljeno za svojo prihodnost, bolj ko so mu odgovarjali, več vprašanj se mu je porajalo. Po kakih treh urah, ko so nekateri že izkazali svoje navdušenje nad novo lokalno samoupravo in obljubili demokracijo, kakršne v Krškem še ni bilo, se je oglašil predsednik skupščine občine Danilo Siter. "Drago občinstvo, ali naj nadaljujemo s kramljanjem ali naj naredimo pavzo?" Sam je z uporabo besede "kramljanje" verjetno misil samo popestiti večer. Toda medtem ko gre enim zares samo za kramljanje, se drugi odločajo o hodočem življenu. Kot vse kaže, bo to njihova zadnja večja odločitev.

BENETKE - Pravijo ji slovenske Benetke, menda zaradi Krke, ki obliva Kostanjevico iz vseh strani. Potopnik, ki se ustavi v tem mestecu, lahko brez večjega napora opazi še eno podobnost. Tudi v Kostanjevici cvetijo hiše in se luči omet z njihovimi pročelji. V Benetkah se to menda dogaja zaradi delovanja soli in, če dobro premislimo, v Kostanjevici tudi. Razlika pa le obstaja. Beneški omet namreč razjeda morska sol, ki je preveč, hiše v Kostanjevici pa razpadajo zaradi pojmanjanja celinske soli. V odločnih trenutkih je niso imeli dovolj ravno tisti, ki so bili odgovorni za dolenske Benetke.

Novo v Brežicah

SPORT PRVIČ - Brežičani so pripravili plan porabe sredstev začasnega finančiranja od januarja do marca letos. V tem času naj bi porabili 70 milijonov tolarjev za investicije. 28 milijonov bo šlo za prenovo ulice prvih borcev (ali to pomeni, da bo kmalu konec spotikanj po pločnikih glavne mestne ulice?), za rekonstrukcijo Jurčeve ulice, izgradnjo športne dvorane v Dobovi, prizidek k dobovski šoli in izgradnjo večnamenske dvorane v Globokem. Naslednjih 41 milijonov bo za dokončanje slaćilnic in ostalih prostorov na stadionu, nabavo opreme in zunanjost ureditve, za športno dvorano pri OŠ Brežice (dokončanje slaćilnic in zunanja ureditve), za izgradnjo strelščic in ureditve telovadnice v bivšem domu JLA ter za športne objekte po krajevnih skupnostih (Krška vas).

SPORT DRUGIČ - Ni znano, ali nameravajo Brežičani s takim tempom vlagati v športne objekte še naprej ali pa so samo pohitili, ker so mislili, da se jim že izteka mandat. Če bo mandat vodstvu občine res podaljšan do konca leta, bi utegnile Brežice dobiti še kakšen stadion, dvorano ali pa vsaj vaško nogometno igrišče.

SPORT ZADNJIČ - Šport je že v redu zadeva. V brežiški skupnosti je kar nekaj oseb, ki ob tej besedi skočijo pokonci in jo začnejo braniti. V tistih trenutkih vsi navzoč obnemijo in pretreseni poslušajo zgodbe o tem, kako pomembna je naša mladina, kaj je treba narediti zanj in kaj bo v nasprotnem primeru z njo. Kako koristna je mladina, ko je treba izsiliti kakšno odločitev v skupnosti!

NA EKSURZIJI V PIŠECAH

Tudi letos je 7. razred odšel na ekskurzijo v Pišecce, rojstni kraj Maksu Pletteršnika. Z avtobusom smo se odpeljali do osnovne šole v Pišecah. Sprejela nas je učiteljica, ki nam je pokazala njihove razstavne in referate o Pletteršniku. Seznanili smo se z življenjem in delom tega velikega jezikoslovca. Poklonili so nam brošure in razglednice Pišec, mi pa smo jim izročili sliko, ki jo je narisal učenec naše šole. Nato smo šli še v kovački muzej. Videli smo veliko starih in zanimivih stvari. S sabo smo imeli tudi fotografija iz 8. razreda, ki je naredil veliko posnetkov. Menim, da je ekskurzija uspela. Maksu Pletteršniku smo prizgali tudi svečko. Želim si, da bi njegova zapuščena domačija postala čimprej urejen muzej. Od njega so se pozneje učili mnogi jezikosloveci.

KATARINA ŠEPETAVC
novin, krožek
OŠ Artiče

OBISK MINISTRA ZA KULTURO

PIŠECE - Včeraj je brežiško občini obiskal minister za kulturo Sergij Pelhan, ki je med drugim skupaj s predstavniki občine in Odbora "Maks Pletteršnik" pri Turističnem društvu Pišece sodeloval na tiskovni konferenci. Več prihodnjic.

IZ NAŠIH OBČIN

Nove občine so en sam vprašaj

V Krškem predlog o 7 novih občinah - Ideja o mestni občini na celotnem območju sedanje občine - Poleg običajnih vprašanj še to: Komu odškodninski sklad?

KRŠKO - V Krškem pred tednom dni spet niso mogli zagotoviti sklepčnosti seje skupščine, zato so delegati skupaj z vodstvom skupščine, izvršnega sveta, predstavniki krajevnih skupnosti in dr. Rajkom Pirnatom razpravljali o novi lokalni samoupravi v občini.

Krščani so po novem letu zelo intenzivno začeli priprave na oblikovanje nove lokalne samouprave in so imenovali tudi posebno delovno telo

PLESALCI NABIRAJO TOČKE NA TURNIRJIH

KRŠKO - Pet parov Plesnega kluba Krško je preteklo soboto sodelovalo na kvalifikacijskem turnirju v Celju. Par Sebastijan Vodlan in Urška Klakocar je z uvrstitevama v latinskoameriških in standardnih plesih zbral čez 100 točk in si s tem zagotovil, da bo to nedeljo v Ajdovščini v obeh zvrsteh plesov nastopil v višjem C razredu. Sebastian in Urška se pripravljata tudi za prvo letošnje mednarodno tekmovanje, ki bo 19. in 20. februarja v Kopenhagu.

V KRŠKEM SESTANEK SINDIKALISTOV

KRŠKO - Danes so se posavski sindikalni aktivisti sestali s predsedstvom Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. O čem so se pogovarjali in na kaj bi kazalo opozoriti, bodo udeleženci razgovora povedali na novinarski konferenci po dogodku.

za spremljanje dogajanja okrog lokalne samouprave. Izdelali so tudi predlog o razdelitvi sedanja občine na 7 občin: 1. Krško, Gora, Zdole, Dolenja vas in Veliki Trn; 2. Leskovec, Krško polje, Senuš in Veliki Podlog; 3. Raka; 4. Kostanjevica; 5. Podboče; 6. Senova in Koprivnica ter 7. Brestanica in Rožno-Presladol. Razpravlja se tudi o drugih variantah, vključno z idejo o eni sami mestni občini.

Dr. Pirnat je opozoril, da lahko zdaj vsak sam odloča o združitvi v občino, medtem ko bo za morebitno poznejšo razdržitev potrebno soglasje obeh strani. Skoraj v isti senci je povedal še, da ni znano financiranje in niso natančno določene pričestnosti novih občin, ker "tega pač ni mogoče v podrobnosti proučiti". Predstavnike sedanjih krajevnih skupnosti pa najbolj zanimalo ravno to.

Občinske strokovne službe so pripravile nekaj podatkov o stroških in sredstvih za posamezne krajevne skupnosti. Vse skupaj je približno, vendar zgovorno. Vse lokalne skupnosti na območju krške občine bi v letošnjem letu na podlagi povprečne javne porabe na prebivalca v Sloveniji prejele skupno 758 milijonov tolarjev. Da bi samo na področju

družbenih dejavnosti (zdravstvo, šolstvo, kultura, šport itd.) plačale tisto minimalno, kar zahteva zakon, bi morale odštetiti 565 milijonov.

"V omenjeno številko ni zajeto nič asfalta, vzdrževanja poti, cest, javne razsvetljave, parkov, stanovanjskega gospodarstva. Občine bodo dolžne vzdrževati javne objekte in ustanove na območju sedanja krške občine: zdravstvene in kulturne domove, vrtce, galerije, knjižnice, postajo milice, muzeje. Ker jim za vse to ostane le 193 milijonov tolarjev, bi po pričinjih izračunih Raki zmanjkal

• Za Krško je bistvenega pomena, kakšen bo odškodninski sklad (sedaj Sklad stavbnih zemljišč). Krška občina je nameč na način plačil nuklearke in bivšega Vidma v ta sklad razpolagala s sredstvi v velikosti še enega proračuna. Zdaj jih, razumljivo, skrbijo, kako bo s tem denarjem. Herman Kunej zato poziva, naj se "bodoče občine" ne prerekajo med sabo o tem skladu, saj bi se utegnilo zgoditi, da ga izgubijo vsi. In zakaj se prerekajo? Zato, ker vedo, da nuklearka plačuje v sklad tiste občine, v kateri stoji.

12 milijonov, Kostanjevici 17, Podbočju 11, Senovemu 31 in Brestanici 17 milijonov tolarjev," je povedal krški izvršnik Herman Kunej. B. D.-G.

IZ NAŠIH OBČIN

Za občino samo s srcem?

Odločanje o novih občinah je pred vratimi, predstavniki krajevnih skupnosti v krški občini pa se poraja vse več vprašanj. Kaj bo z obrobnimi KS, kot je Veliki Trn? Na osnovi česa naj se krajan odločijo za referendumsko območje in nato za meje občine? Koliko krajanov mora biti na zboru? Kdo jih bo predstavljal v svetu občine, če bo proporcionalni volilni sistem in če bodo volilne liste sestavljale - predvsem stranke? Žal vse kaže, da bodo odgovori na postavljena vprašanja znani še potem, ko bo za razmišljjanje že prepozno.

MARIJAN ARH iz Leskoveca: "Zanimivo, da je predlog za občino zdaj poleg Krškega povod Leskovec, prej pa niso hoteli slišati zanj. Naj vam povem, da katastrska občina Leskovec sega na desnem bregu Savedaleč v Krško, poleg tega pa v njeno območje spada tudi nuklearka.

BRANIMIR VODOPIVC iz Dolenje vasi: "Po moje bi se mo-

nost dobiti nazaj nekatere objekte, saj bi jih lahko oddajale v najem in pobirale najemnino. Odprt je tudi vprašanje, kako priti do pravične razdelitve finančnih sredstev, saj vemo, da smo imeli do sedaj solidarnostno financiranje. Kako se bomo v bodoče dogovarjali o proračunu?"

MIRKO AVSENAK iz Brestanice: "Zbori krajanov naj bi bili do 15. februarja, referendumi do

konca maja in volitve jeseni. Parlament bo lahko še poleti mo-

ralo že pred zbori krajanov in referendumi nedvoumno vedeti, kakšne bodo volitve v občinske svete: večinske ali proporcionalne. Če krajan ne bodo imeli svojega predstavnika v svetu, ne bodo glasovali za priključitev k mestni občini. Ker bodo v tem primeru občino res predstavljali meščani in butalci."

FRANC GLINŠEK, državni svetnik iz Podbočja: "Mnogo tega še v zakonih ni opredeljenega, tudi to, katere funkcije bodo prenesene na bodoče občine. Vemo samo, da bomo imeli močno centralizirano državo, ki edina v Evropi ne bo imela vmesne stopnje med državo in lokalno samoupravo. Krajevni možje morajo zdaj ugotoviti, ali je bilo funkcioniranje sedanja občine zadostno ali pa bi sami lahko naredili več s tistem denarjem."

je v izrazito demografsko ogroženem območju in poleg tega še neposredno ob hrvaski meji.

INTELSERVIS ZDAJ TUDI V BREŽICAH

BREŽICE - Jutri ob 11. uri bo novomeško podjetje Intelservis, ki ga vodi Janez Štrukelj, odprlo nove poslovne prostore za poslovalnico v Brežicah.

Pred komasacijo zahtevajo nasipe

Lastniki zemljišč v Dobovi še čakajo na združitev parcel in ponovno dodelitev - Zahtevajo nasipe ali odkup zemljišč - Kdo jim bo izplačal odškodnine?

DOBDOVA - Na 1540 hektarih Dobovskega polja še vedno niso končani kmetijski posegi za izboljšavo zemljišča, ki se zdaj vlečejo že nekaj let in jezi jo lastnike. Pri tem projektu je nemoteno teklaj samo regulacija vodotokov, medtem ko se je pri melioracijskih jarkih začelo zapletati. Niti približno jih niso izkopali toliko, kot so jih načrtovali. Kmetje so se namreč postavili proti izsuševanju močvirnatega polja, saj so na osnovi izkušenj sklepali, da bi taki posegi pomenili katastrofo v sušnih mesecih. V nekaj zadnjih sušnih obdobjih se je pokazalo, da so imeli prav.

Na dobovskem polju še vedno niso bila izvedena združitev zemljišč v večje kmetijske komplekse. Prizadeti lastniki so samo eno leto dobili nadomestilo za izgubljena zemljišča, zdaj pa že dve leti ne prejemajo nobenih odškodnin. Ker kmetje na dobovskem polju nikakor niso mogli dočakati zaključka posegov na kmetijska zemljišča, so dalib podobudo za sestanek s predstavniki občine. Na njem naj bi se dogovorili, kdo je dolžan poskrbeti za odškodnine pri zadetim lastnikom. V resnicu so le opozorili na nerešene zadeve in se dogovorili, da bo še v decembru nov sestanek, na katerega bodo povabili občinski sekretariati za urejanje prostora, pristojno ministrstvo, vodnogospodarsko službo in Kmečko zadružo, naslednico Agrarie, ki je investirala v izboljšavo kmetijskih zemljišč. Doslej do novega dogovarjanja še

bodo nasipi kimalu dograjeni, so se lastniki oprijeli tudi druge možnosti. Predlagali so, naj odgovorni zemljišč od kupijojo, da bodo učinkovito predlagali za odškodnino ali odkup zemljišča, ki je predlagalo lastniku. Predlagali so, naj odgovorni zemljišč od kupijojo, da bodo učinkovito predlagali za odškodnino ali odkup zemljišča, ki je predlagalo lastniku.

• V brežiški občini nimajo samo težav z nedokončanimi agromelioracijskimi posegi, ampak je vse pogosteje slišati tudi vprašanje, kdo naj meliorirana območja vzdržuje. Medobčinska kmetijska inšpektorica je pred časom opozorila, da kmetijski skupnosti ni več in da bi moral za vzdrževanje poskrbeli občini. V občini se s tem ne strinjajo in menijo, da je to naloga Skladu kmetijskih zemljišč in ministrstva za kmetijstvo. Občina je namreč nasprotovala melioracijskim posegom, zato ni od nje pričakovati, da jih bo zdaj vzdrževala.

Prebivalci v tem koncu Slovenije se najbolj bojijo, da bosta Sava in Soča narastli istočasno, saj so Hrvati že zgradili nasip ob Soči (na črno in tudi po slovenskem ozemlju) vse do vasi Rigonce, medtem ko Slovenija z nasipi odlaša. Ker še nič ne kaže, da

JESENI V NOVIH PROSTORIJAH - Rudis iz Trbovelj je začel z zemeljskimi deli z prizidek k OŠ Dobova, ki ga mora po pogodbi dokončati do konca junija. Konec septembra naj bi bila nared tudi nova športna dvorana. Izvajalec je po pogodbi dolžan poskrbeti za popolno funkcionalnost stavbe (brez opreme), urediti okolico, skraka, uporabnikom izročiti samo ključ. (Foto: B. D.-G.)

OSREDNJA SLOVESNOT V TOREK

NOVO MESTO - Osrednja novomeška proslava slovenskega kulturnega praznika bo v torek, 8. februarja, ob 19.30 v Domu kulture. Slavnostni govor bo imel dr. Matjaž Kmecl, zatem pa bo na sporednu njegova mnodrama "Andrej Smole, znani Slovenec", ki jo bo izvedel igralec Tone Gopala. Ob tej priložnosti bosta prideljeni zlati odličji: prvo bo prejela gledališka skupina Kulturnega društva Prečna, in sicer za vztrajno, ustvarjalno in dobro delo ter sodelovanje pri kulturni podobi domačega kraja ter delu z mladino, drugo pa Majda Nemančič za strokovno vodenje in uspehe pri delu z otroško folklorno skupino Kres ter druge dosežke na tem področju. Prav tako bosta podeljeni dve priznanji: prvo bo dobila Milena Jaklič za dolgoletno organizacijsko delo na področju ljubiteljske kulture v Brusnicah in Gabrju, za delo z mladimi ter njihovo povezanost z drugimi krajanji, drugo pa Jože Tori za oživitev kulturnega dela na Otočcu, za vodenje pevskega zborov in za prizadevanja pri ureditvi knjižnice.

HRVAŠKI SLIKARJI - Stevan Živanov, Đorđe Petrović in Božo Rupčić so trije od hrvaških slikarjev, ki se preko Media textila uveljavljajo tudi v slovenskem prostoru, kjer so našli ugodnejše možnost za umetniško izražanje kot na Hrvaškem. (T. Jakše)

KONCERT GLASBENE SOLE

METLIKA - V četrtek, 3. februarja, bo ob 18. uri v tukajnjem kulturnem domu koncert metliške glasbene sole. Predstavili se bodo učenci klavirja, kitare, harmonike, trobil in pihal, komorna skupina in orkester. Vstop bo prost. Vljudno vabljeni!

15 LET OKTETA VITIS

METLIKA - Metliški oktet Vitis praznuje 15-letnico svojega dela. Ob tej priložnosti bo v soboto, 5. februarja, ob 19. uri pripravljen Gangloven razstavnič v metliškem gradu koncert, na katerem se bo predstavil s pestrim programom.

LITERARNI VEČER NA PREDVEČER PRAZNIKA

METLIKA - V pondeljek, 7. februarja, na predvečer slovenskega kulturnega praznika, bo v 19. uri v tukajnjem kulturnem domu literarni večer, ki ga pripravlja Ljudska knjižnica. Predstavili bodo knjige Jožefa Škofa "Bela krajina v običajih in zgodbah". V kulturnem programu bodo nastopili tamburasi in dekliški pevski zbor folklorne skupine "Ivan Navratil". Avli doma pa bosta Mladinska knjiga in založba Skledar predstavili svoja najnovije knjižne dela, ki jih bo moč tudi kupiti.

UMETNIŠKI VEČER V SEVNICI

SEVNICA - Tukajnja ZKO priredi v petek, 4. februarja, ob 19. uri v kulturni dvorani GD Sevnica umetniški večer ob slovenskem kulturnem prazniku. Nastopila bosta Jerca Merzel z recitalom Prešernovih pesmi ob glasbeni spremi "Pevca pesem sladka", in Mešani pevski zbor Jutranje. S svojimi slikami in skulpturami pa se bosta predstavila Jérica Šantej in Peter Vene. Za cvetlični aranžma bo poskrbela cvetličarna Valentina.

BREŽICE OB KULTURNEM PRAZNIKU

BREŽICE - Nocoj ob 17.30 bo v galeriji pPosavskega muzeja odprt razstava del akademskoga slikarja Janeza Kovačiča. Umetnika bo predstavil Pavle Gregor, Kulturni program pa bo z recitalom Prešernovih pesmi ob glasbeni spremi "Pevca pesem sladka" izvedla gledališka igralka Jerica Mrzel.

STOPARJEVO KIPARSTVO IN POEZIJA

SEVNICA - V okviru slovenskega kulturnega praznika vabi ZKO Sevnica v torek, 8. februarja, ob 17. uri v občinsko knjižnico na predstavitev sevnškega kiparja in pesnika Rudija Stoparja. Predstavil se bo z najnovije grafično mapo skulptur in z nagrajenim pesniško zbirko Haiku stihov. Na klavirju bo zaigrala nekaj skladb prof. Karolina Vegel - Stopar.

ČAR MLADINSKIH ILUSTRACIJ

ČRНОМЕЛJ - Čromaljska knjižnica priredi v petek, 4. februarja, ob 11. uri v osnovni šoli Loka srečanje z mladinskim ilustratorjem Božom Kosom. Z ilustracijami prebranih knjig pa se bodo poskusili tudi belokranjskih osovnosolci. Iz vsake šole v čromaljski in metliški občini bo izbran po deset najboljih del in razstavljenih na razstavi, ki bo odprta 21. februarja ob 18. uri v Špeličevi hiši. Organizator je ZKO in društvo Artoteka v sodelovanju z OZPM in belokranjskimi šolami. Nagrajeno bodo tri posamezna dela in tri najuspešnejše šole.

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

Plodnejša tla za umetniško rast

Skupina hrvaških slikarjev se preko firma Media textil umetniško uveljavlja tudi v Sloveniji - Dopadljiva pokrajina, skrb za okolje, umetniška svoboda, to jih mika

NOVO MESTO - Podjetje Media textil iz Novega mesta je pred kratkim organiziralo dve prodajni razstavi likovnih del v Kočevju, poleg tega pa v kočevski srednji šoli se dobro obiskano in uspešno delavnico, ki jo je vedil Đorđe Petrović, hrvaški slikar iz Karlovca. Ker je tudi ostala imena na seznamu razstavljalcev hrvaška, nas je zanimalo, kaj hrvaške umetnike vleče tostran Kolpe.

O tem smo se pogovarjali z Milom Rupčičem, enim od ustanoviteljev firme Media textil, ki nas je povezal tudi z dvema umetniškima sodelavecima firme, Đorđem Petrovićem in Stevanom Živanovom. "Media textil" je nastal pred poludrigim letom in je registriran za širok spekter trgovske dejavnosti, pripravlja pa se tudi na organizacijo likovne dejavnosti, predvsem razstav, odkup in posredovanje umetniških del, umetniško opremo poslovnih in drugih prostorov ter pripravo likovnih srečanj in delavnic", pravi Božo Rupčič, tudi sam likovni ustvarjalec. Media textil zaenkrat v svojo dejavnost povezuje predvsem likovnike, ki izhajajo iz karloškega konca, a živijo na Dolenjskem ali tukaj gostujejo, k sodelovanju pa želijo pritegniti tudi domačine, saj, pravijo, zanje niso važne meje, ki jih umetnost tako ne priznava, temveč iskanje umetniškega izraza, ne glede na techniko in smer in ne glede na narodnost.

In kaj jih vleče na Dolenjsko in v Slovenijo? Delno že tradicionalne vezi, delno umetniška svoboda, ki je zadnje čase tu občutno večja kot v njihovi rodni Hrvaški, umirjena in čista pokrajina ter odnos do okolja, ki se jim zdi, je v Sloveniji na precej višji ravni kot pri jih doma. "Prav odnos do okolja mora biti pravemu umetniku najbližji," pravi gonilna sila v skupini umetnikov okoli Media textila Đorđe Petrović, akademski slikar in pedagog, zlasti znan kot odličen akvarelist, ki je bil že prej v jugoslovenskem merilu deležen veliko

nagrad in priznanj ter ima za sabo že skoraj štiridesetletno umetniško pot. Prav njegov akvarel izraža pretjanjen odnos do narave in je tenek in krhek, kot je ravnovesje v naravi samo. Svoj odnos do tehnike še vedno dograjuje, hkrati pa svoje slikarsko znanje in human odnos prenaša na svoje učence, pa naj si bo šoli za prizadeto mladino, kjer je zaposen, ali na raznih likovnih delavnicah in srečanjih, kjer posreduje svoje umetniško znanje. Je tudi znan donator in organizator več dobrodelnih umetniških prireditv, zato predлага, da bi tudi v Novem mestu organizirali dražbo likovnih del, na primer za izgradnjo nove porodišnice.

V Media textilu vidi priložnost tudi

akademski slikar Stevan Živanov, saj je zanj slikarstvo jezik, s katerim komunicira, hkrati pa tudi pot v prijaznejši svet, kot trenutno vlada onkraj Kolpe.

T. JAKŠE

KRŠKO ZA SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

KRŠKO - Osrednja prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku v Krškem bo v Kulturnem domu v soboto, 5. februarja, ob 19. uri. Glasbeni program praznovanja je pripravila Glasbena šola Krško, slavnostni govornik pa bo predsednik skupščine občine Krško Danilo Siter. Zaslужnim kulturnim delavcem bodo podeljene Prešernove plakete, avli Kulturnega doma pa bodo na ogled dela likovnikov iz Posavja.

PESEM ZA SLADOKUSCE - Čeprav so v soboto zvezčer vsi, ki jim je všeč blišč televizijskih žarometov, drli v športno dvorano, kjer se je bohotil televizijski šov Poglej in zadeni, je marsikdo, ki mu je pri srcu prava harmonija čuteno zapete zborovske pesmi, našel pot v Dom kulture. Nesrečen slučaj je nanesel, da sta bili obe prireditvi, pa še dobrodelni povrh, ob istem času. No, tistim, ki so se odločili za koncert mešanega pevskega zboru Revoz - ta je gostil odlični mešani pevski zbor Društva mladih glasbenikov iz Logatca in vrhunski moški pevski zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine - gotovo ni bilo žal, za prijetno glasbeno doživetje pa gredo vsekakor zasluge zborovodjem Lovru Grumu, Klavdiju Koloiniju, in Slavku Rauchu (na sliki z mešanim zborom Revoz). Foto: T. Jakše

Vojške ozname na razstavi

Galerija v vojašnici - Janez Švajcer: Slovenija obšla Maistra

CERKLJE OB KRKI - V galeriji tukajnje vojašnice je generalmajor Janez Švajcer, direktor uprave za vojaške zadeve ministrstva za obrambo, pred dnevi odpril razstavo Znaki slovenske vojske. Otvoritev so se poleg vodstva 210. učnega centra Cerklej ob Krki udeležili tudi drugi vojaški predstavniki iz Slovenije, vladni delegaciji občin Brežice in Krško ter predstavniki krajevne skupnosti.

Generalmajor Švajcer je izpostavljal nekaj razlik med slovensko vojsko in nekdaj jugoslovensko armado. Pri tem je dejal, da slovenski vojak v slovenski vojski ni brezimen del množice, ampak človek z imenom. K temu poudarjanju posameznika prispevajo tudi uniforme in ozname slovenske vojske.

Ko se je Švajcer dotaknil oznak in odlikovanj, je obžaloval, da Slovenija ni izbrala reda generala Maistra za državno odlikovanje. Švaj-

cer se je ob koncu posebej zahvalil brigadiju Radetu Klisariču, majorju Stanislavu Zlobku, poveljniku 210. učnega centra, ravnatelju brežiškega muzeja mag. Tomažu Teropšiču in stotniku Slavku Gericu za prizadevnost pri snovanju galerije v vojašnici v Cerkljah.

Mag. Tomaž Teropšič, ravnatelj Posavskega muzeja iz Brežic, je v začetnem nagovoru navzočim izrazil zadovoljstvo nad ustanovitvijo galerije v vojaškem učnem središču, v kateri so odprli razstavo o znakih slovenske vojske. Po njegovih besedah bi razstava moral potovati po vsej državi.

Ob razstavi je izšel tudi katalog, ki predstavlja vse ozname slovenske vojske. V njem so tudi znaki, ki jih nini na razstavi in štejejo za redkost. Sem spada znak republiške koordinacije 1991, ki sta ga prejela ministra Janez Janša in Igor Bavčar.

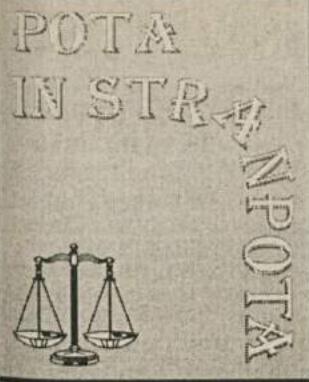
L. M.

VOJAŠKI ZNAKI - Generalmajor Janez Švajcer je poudaril, da je razstava v Cerkljah prvi tak prikaz vseh oznak naše vojske. Dejstvo, ki ga je omenil direktor za vojaške zadeve pri obrambnem ministrstvu, je privabilo v vojašnico v Cerklej veliko častnikov, vojakov in civilistov iz Slovenije. (Foto: L. M.)

ZBOR, KI S PESMIJO ZAŽIVI - Res je užitek poslušati mlade pevce Komornega zboru Trebnje, saj se žar, ki jih zajame ob vsaki pesmi, hitro prelje z odra v celo dvorano. Tako je bilo tudi na petkovem Glasbenem večeru, kjer so se v do zadnjega kotička napolnjeni dvorani trebarskega Kulturnega doma predstavili s koncertom črnskih duhovnih in popularnih pesmi, največ v angleškem, pa tudi španškem in deloma v francoskem jeziku. Za glasbeno spremi na klavirju je poskrbel Andrej Lorenci, ki je hkrati tudi pevec v zboru, na flavi Petra Založnik, za kitare pa zna po potrebi prijeti tudi nekaj drugih članov zboru. Za ubranj glasbeni vtič večera je poskrbel zborovodja (in tudi pevec) prof. Igor Teršar, nikakor pa ne gre spregledati tudi koreografije, katere avtorica je absolventka dramaturgije Tatjana Zidar iz Mokronoga. Ta je iz običajne koncertne okostenelosti prebudila zbor v živo, prelivajočo se maso, utripljujočo v ritmu pesmi. Višek doseže ob zaključni pesmi "Gorgia on my mind", ko zbor glasbeno in fizično objame publiko v svoj oklep. K uspehu koncerta je svoje dodala tudi dobra ozvočitev. "Pevci v zboru se moramo bolj ali manj podrediti zahtevam dirigentov, tekmovanjem, akademskim zahtevam in prireditvam, ne moremo pa zatajiti svojih želja po glasbi modernejše zvrsti," je vabilu na koncert zapisal predsednik zboru Mitja Prijatej. "Takih želja res ne gre skrivati, treba jih je polno izživeti!" bi mu odgovoril človek, ki je prisostvoval koncertu, in po tem, kar je videl in slišal, dodal: "Hvala bogu, da so ljudje, ki jih znajo izživeti in so to tudi pripravljeni storiti." (Foto: T. Jakše)

dežurni poročajo

ZAMIKALA GA JE VERIŽICA - 26. januarja ob 20.00 je naznan storilec v športni dvorani Marof v Novem mestu ukradel zlato verižico, ki jo je bila oškodovana S. T. iz Novega mesta pustila na obešalnik, in jo oškodoval za okoli 22.000 tolarjev.

OPRASKAL JE AVTO - V noči na 26. januar je neznan storilec pa parkirnem prostoru v Ulici Slavka Gruma v Novem mestu z ostrom predmetom poškodoval osebni avto znamke Peugeot 309 ter s tem povzročil M. R. iz Novega mesta za 70.000 tolarjev.

NAPRAVIL BO VOZIČEK - 22. januarja je neznan storilec v Žužemberku iz gospodarskega poslopnega ukradel podvozje ročnega vozička ter s tem oškodoval lastnika A. K. za okoli 15.000 tolarjev.

OTROŠKA IGRA Z VŽIGALICAMI - 25. januarja okoli 10.45 je v Hrastju prislo do požara na gospodarskem poslopu v velikosti 24 x 8 m, last S. P. Škoda ni velika, ker so gasilci ogenj pravočasno pogasili. Požar je zanetil otrok med igro z vžigalicami.

POTREBUJE ELEKTROMOTOR - V noči na 25. januar je neznan storilec v Čadražah pred gospodarskim poslopnim ukradel elektromotor in 35 m električnega kabla. Lastnika A. Z. je oškodoval za 50.000 tolarjev.

ODNESELJE, KAR JE MOGEL - 30. januarja je neznan storilec v Bogdani vasi vlonil v vikend ter ukradel lovsko trofejo jelena, radiokasetofon, žensko ročno uro, zidni termostat centralne kurjave, 10 zavojčkov cigaret, arasiide in napolitanke ter poškodoval vrata. L. M. iz Ljubljane je oškodoval za okoli 30.000 tolarjev. Policisti storilca se isčejo.

ODPRL BI OBRT - V času od 19. do 22. januarja je neznan storilec v ulici Nad mlini v Novem mestu vlonil v osebni avto in ukradel vratilni stroj hilti s svedri, ročno žago za želazo ter torbo z vijaki in drugimi drobnim materialom. Lastnika P. S. iz Novega mesta je oškodoval za 55.000 tolarjev.

TELÖVADIL BO - V času od 13. do 27. januarja je neznan storilec na Cesti herojev v Novem mestu vlonil v klubsko prostoročje KS Ločna-Mačkovec in iz telovadnice ukradel ribstol. Krajevno skupnost je oškodoval za 20.000 tolarjev.

UKRADEL TELEVIZOR - V času od 1. decembra do 28. januarja je neznan storilec v Žubinah vlonil v kabinet M. G. iz Velikega Gabra in ukradel televizor ter povzročil za približno 30.000 tolarjev škode.

FIČKO V MOČVIRJU

RIBNICA - Ribniški policisti so pred kratkim našli zapuščenega fička v močvirju za novo ribnisko čistilno napravo. Ugotovili so, da gre za vozilo, ki je bilo ukradeneno na Rašici v občini Ljubljana-Vič-Rudnik, tat pa je mladoletni Rom iz kočevske občine. Policisti so ga odkrili v romskem naselju v Hrovati. Tatka so izročili ljubljanskim policistom.

ZBIL KOLESARKO - 30. januarja ob 5.30 se je na lokalni cesti Grčica vasi zgodila prometna nezgoda, v katerem je bila hudo poškodovana kolesarka. 20-letni T. M. iz Velikega Podloga je z osebnim avtomobilom proti kolesarki dosegel sredino vozila, kar je bil potresen in zaviral. Odpeljali so ga v brežiško bolnišnico na zdravljenje.

SECESTE NA TRAVNIK - 27. januarja ob 14. uri se je 55-letni H. Florjančič iz Trebnjega z jugom peljal od Mirne proti Mokronogu. Pred Volčjimi Njivami ga je zaradi neprimerne hitrosti začelo zanašati. Obrnilo ga je

Sevnica: BMW se je ustavil šele v salonu

Treščil v tri stavbe in tri automobile

SEVNICA - "Hvala bogu, da se ljudem ni prijetilo kaj hudega," je zavzidhnila gospa, ki je nedavno obvestila sevnško policijo, da se je pred njeno hišo v Kvedrovici zgodil prometna nesreča. Policisti so ugotovili, da je šlo le za dogodek, ker so bile udeležence živali, anonimni psički so se veselo parili in v zanosu pozabili, da je avto pač ceste vladar, in vseh pet žalostno končalo. Podobno, kot omenjena gospa so mnogi vzdihovali in se čudili po nesreči na Glavnem trgu prejšnji petek zvečer ob 18.45, ko je 19-letni mladenec I. S. z Orechovega z BMW 518 vjenčal dijvi ples v zgradbi Bifeja na vogalu, kamor je treščil z veliko hitrostjo. Od tam je beemve odbilo v parkirano novo škodo favorit, last B. K., zatem pa na levo v stavbo občine.

Trešči, ki je na trgu privabil množico ljudi kot ob kakšnem semnju, se je še nadaljeval, kajti BMW je združil se prek zelenice sredi trga, tuk mimo kamnitega znamenja s kipom sv. Martina iz 18. stoletja. Parkirani tovornjak oz. kombi hidrometeorološkega zavoda Slovenije, s katerim prevažajo protitočne rakete, je BMW kot za šalo zasukal, mu "slekel" gume in nato zadel še novo nissan micro, last C. G. ter se končno zaustavil v vrati frizerskega salona N. Š.

Vozniku in sopotniku ni bilo nič, velika sreča pa je tudi to, da je bil Glavni trg ob večerni uri brez pešcev. Sicer bi lahko bili priča tragediji, če ne celo pravemu masaku.

P. P.

• Predvsem je treba puško umiriti. (General Hibernik)

• Zdravniki so med inteligenco to, kar so bili rudarji med delavskim razredom. (Korade)

VOZNIK OSTAL UKLEŠČEN V KABINI - Odkar gradijo policijsko postajo v Bučni vasi in vozijo zemljo na depozit v Češčo vas, je lokalna cesta proti Prečni prava drsalnica. Takšne razmere so verjetno botovale tudi nesreči, ki se je zgodila v petek zjutraj pri vojašnici v Cegelnici. Tovornjak, ki ga je vozil 30-letni Marko Bregar, naložen z Labodovimi srajcami, je pri zaviranju postavilo počez, vanj pa je zatem trčil tovornjak, ki ga je vozil 49-letni Jože Kragulj iz Straže in je bil naložen s smekovimi plahi. Po trčenju je Kragulj ostal ukleščen v kabini, in so ga le s težavo rešili pločevinastega oklepa (na sliki). Zaradi nesreče je bila cesta zaprta do 14. ure, na tovornjakih in tovoru pa je po grobi oceni za 800.000 tolarjev škode. (Foto: J. Pavlin)

ZASEGLI SO MU PIŠTOL

OBREŽJE - 25. januarja ob 21.45 je bil na izstopu iz naše države kontroliran hrvaški državljan 43-letni Mate P. iz Zagreba. Čeprav pri kontroli policiju ni ničesar priglasil, so v predelu armaturne plošče našli pištolo znamke Crvena zastava, kal. 7,65 mm, s pripadajočim nabojnikom, v katerem je bilo 5 nabojov istega kalibra. Mate je za orožje imel vlejav poten list. Orožje so mu proti potrdili zasegli in predlagali postopek pri sodniku za prekrške.

UKRADENO VOZILO AVTOLEASINGA

RAKA - V noči na pondeljek, 31. januarja, je neznanec pred garažo Igorja A. z Reke ukradel osebno vozilo MB S2-498, last mariborskega podjetja Avtoleasing TAM, ki ga je imel v uporabi Igor A. Vozilo je uporabnik pustil odklenjeno, s kontaktnim ključem v ključavnici. Neznanec je s tem oškodoval mariborsko podjetje za približno 1.600.000 tolarjev.

Zemljiška knjiga vse pomembnejša

V pripravi nov zakon o zemljiški knjigi - Pravi lastnik šele z vpisom - Največ težav z vpisovanjem etažne lastnine - Urejene knjige pomembne tudi za tuje

NOVO MESTO - Stanovanjski zakon iz leta 1991 pravi, da morajo lastniki stanovanj v treh letih vpisati svojo lastnino v zemljiško knjigo, novega zakona o zemljiški knjigi pa še vedno nimamo. Sedaj je v veljavi še jugoslovenski zakon o zemljiški knjigi iz leta 1930, ki pa je bil povzet po avstroogrških zakonikih. Po nekaterih ocenah imamo v Sloveniji vknjiženih le 50 odst. nepremičnin. Največ dela bo z vpisom etažne lastnine, saj večina slovenskih blokov in garažnih hiš ni vknjižena v zemljiško knjigo. V novomeški občini pa vknjižena niti ena etažna lastnina.

Po vojni je zemljiška knjiga izgubila svoj nekdanji pomen, saj da družbeno lastnino ni veljalo načelo konstitutivnosti zemljiškognižnega vpisa. V zahodnoevropskih družbenih sistemih pa se pravica do lastnine pridobiše, ko je lastnina vpisana v zemljiško knjigo. Ker se tuješi tega zavedajo, tudi velikih tujih vlaganj v Slovenijo ne bo vse dotlej, dokler ne bomo imeli urejenih zemljiških knjig. Vse do takrat namreč ni mogoče vpeljati sistema hipotekarnih posojil. Z novim zakonom o zemljiški knjigi pa vsi problemi še bodo rešeni, problem bo vpisovanje v zemljiško knjigo, ki sedaj poteka še ročno. Na ministrstvu za pravosodje napovedujejo, da naj bi še v letosnjem letu začeli uvažati računalniški sistem evidenc.

Največ dela bodo imeli delavci sodnih registrrov z vpisovanjem etažne lastnine, saj večina blokov in garažnih hiš ni vpisana v zemljiško knjigo, mnogo objektov, ki so bili v družbeni lastni, pa ni vpisanih niti v kataster, na podlagi katerega je mogoče narediti vpis v zemljiško knjigo. Razložijo jim, da sicer lahko opravijo vpis v zemljiško knjigo po starem zakonu, vendar mora investitor nekdanjega družbenega objekta najprej vknjižiti stavbo, nato pa bodo etažni lastniki posamično vknjiževali svojo lastnino v njej. Če nekdanjega družbenega investitorja ni več, bodo morali tudi

predlog za vpis celotne stavbe praviti etažni lastniki.

Gazdovoda meni, da bo z vpisom etažne lastnine zelo veliko dela, boji pa se, da bodo k njim ljudje pogosto prihajali z nepopolnimi pogodbami, ki so jih sklenili ob odkupu stanovanja. V takšnih primerih bo vpisovanje teklo še počasneje. Čeprav namerava pravosodno ministrstvo predlagati sprejetje podzakonskih aktov, ki bo

do močno poenostavili vknjižbo nekdanje družbene lastnine, se vsem vprašanjem in problemom vnaprej verjetno ne bo dalo izogniti. Zemljiška

• Predlog zakona o zemljiški knjigi, če bo sprejet v taki obliki, gleda nepremičnin, ki še niso vpisane v zemljiško knjigo, lastnikom nalaga, da morajo vložiti zemljiškognižni predlog v petih letih po uveljavljanju zakona o zemljiški knjigi. Investitorji stavb, ki še niso vknjižene pa bodo morali vložiti predlog za vknjižbo v enem letu po sprejetju zakona.

knjiga, ki pri nas zopet pridobiva pomen, verjetno kljub poenostavljivosti še ne bo tako kmalu urejena.

J. DORNÍŽ

HIŠNE PREISKAVE V ROMSKEM NASELJU

COKLOVCA, LOKVE - 30. januarja so kriminalisti in policijski novomeški uprave za notranje zadeve opravili več hišnih preiskav v romskem naselju Coklovca in Lokve. Razlog preiskav je bil pogosto strelnjava v naseljih in vznemirjanje ljudi, ki živijo v bližini. Preiskava je bila uspešna, saj so kriminalisti in policijski zasegili dve vojaški puški M-48, avtomat in naboe. Za orožje, ki so ga imeli doma, Romi niso imeli ustrezne dovoljenja, zato se bodo morali tudi zagovarjati pri sodniku za prekrške.

NAJPREJ ZAGOREL AVTOMOBIL, POTEM CELA GARAŽA

TREBEŽ - 25. januarja okrog 19. ure je prišlo do požara v garaji stanovanjske hiše 47-letnega Jožeta P. s Trebeža v brežiški občini. Jože je tega dne popravljal lade letnik 1982, last njegovega svaka Riharda iz Krškega. Okrog 19. ure je z varilnim aparatom šel v jašek pod vozilo in hotel zavaril luknjó na podu avtomobila. Ko je zvaril, je zapustil jašek, šel do prednjih desnih vrat vozila, in ko jih je odpril, je iz vozila zagorelo. V trenutku se je vnelo celo vozilo. Kljub temu da je Jože začel z gasilnim aparatom gasiti, se je ogenj razširil na celotno garažo in v njej uničil vse inventar in orodje. Delno je poškodovan tudi fasada hiše. Požar so pogasili gasilci. Zaradi požara je nastalo za okrog 800.000 tolarjev škode.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Če celo zdravniki na tistem priporočajo alkohol kot zdravilo proti visokemu pritisku ter bolezni srca in ožilja, zakaj ne bi družbeni možakarji združili prijetnega s koristnim in v dobrini gospodinjski družbi popili dnevni odmerek "zdravila", ki povrh vsega v mrzlih zimskih nočeh človeka tudi pošteno ogreje, žal pa večjih količinah tudi škodi.

• Oni dan je 45-letnega Jožeta T. iz Zavratca nekolič zavredlo pri odmeri priljubljenega "zdravila", pa se je ob devetih zvečer vinjen vrnil domov, kjer je začel nadlegovati sestro, s katero stanuje. Grozil ji je s pretem, vanjo metal prizgane vžgalice, ji prevrnil in polomil mizo, zmetal oblike iz omare ter jo udaril. Tudi ko so ga obiskali policijski, se ni dal zmotiti, temveč je s svojim početjem nadaljeval, zato varuhom zakona ni preostalo nič drugega, kakor da so ga odpeljali s sabo, da je v eni izmed njihovih zaklenjenih sobic do jutra v miru premiševal o sestrski ljubezni.

• 21-letni Boštjan L. iz Velikega Trna je sicer še premlad, da bi se moral zdraviti proti bolezni srca in ožilja, a preventiva tudi ne škodi. Prevelik odmerek spornega "zdravila" iz gospodinjskega Komočar je tako spremenil njegovo obnašanje, da je prišel navzkriž z zakonom o javnem redu in miru. Ko so si ga ogledali policijski, so ga podobno kot Jožeta iz prejšnje zgodbe odpeljali s sabo. Ko bo prišel k sebi, ga čaka še pogovor s sodnikom za prekrške.

Kočevska stranpot

ŠE KAR NAPREJ PRODAJA PIŠTOLE - Pred kratkim smo poročali, da je Rom P. L. v Kočevju prodajal pištolo, ki je sploh ni imel. Potem je bil v prizorišču, in ko je prišel ven, je po starem preizkušenem načinu spet začel prodajati pištolo, ki pa je seveda še vedno nima. V neki kočevski gostilni se je z gostom iz Ribnice pogodil za prodajo pištole za 8.000 tolarjev. Ribničan je odšel 8.000 tolarjev, in ko jih je držal v roki, da jih bo izročil prodajalcu pištole, mu je ta denar kar iztrgal in učvrstil proti izhodu. Na prodajaljev nesrečo je prisebeni gostilničar zaklenil izhodno vrata... Zdaj bo kočevski prodajalec pištolo spet romal pred sodiščem.

KRAĐEJO AVTOMOBILE

- V Kočevju sicer še ne prihaja do kraje boljših avtomobilov, jih pa Kočevljanci kradejo drugod po Sloveniji. Tatovi avtomobile prenaredijo in jih prodajajo v tujino. Policijski opozarjajo lastnike avtomobilov, naj bodo previdni. Tatovi namreč ne vlamljajo več v avtomobile in ne spašo žic, da jih spravijo v pogon, ampak ukrajejo običajno pokrov tanka za gorivo in si dajo narediti ključ, s katerim kasneje odklenjajo in ukrajejo avto. Torej velja biti pozoren, če zmanjša pokrovček tanka ali celo vložek za ključavnico na vrati, in to prijaviti policijski pestaji. To namreč skoraj gotovo pomeni, da se nekdo pripravlja na krajo vašega avta.

J. DORNÍŽ

HOTEL POVOZITI POLICISTA

PODZEMELJ - 28. januarja 2. ura sta policijska iz Metlike nadzirala promet pri Podzemelju. Eden izmed policijistov je z loparčkom ustavljal vozilo, vendar neznan ni hotel usaviti, temveč je zapeljal proti policijski, ki je pravočasno odskočil, neznanec pa je poškodoval loparček, ki ga je zmanjšal izmerno v poškodovanju. Policijska sta takoj zapeljala za neznanec, ki mu je uspel uiti, tako da ga policijski še isčelejo. Škoda na loparju znaša okoli 7.000 tolarjev.

ŠKARJE SO MU POŠKODOVALE ROKO

Dolenjski derbi odločile izkušnje

Zanesljiva zmaga Kočevk nad Novomeščankami, ki so zares igrale le prvi niz - Pionir zaman čakal na goste iz Žirovnice - Sodnik dosodil zmago Novomeščanom

KOČEVJE, NOVO MESTO - Ko so košarkarji kočevskega Snežnika prepozno obvestili odbojkarice LIK Tilie, da ob 17. uri ne morejo uporabiti velike kočevske telovadnice, kjer sicer igrajo tekme prve slovenske odbojkaške lige, je dolenjski derbi obvivel v zraku. Da bi tekmo prestavile na kasnejšo uro, je bilo že prepozno, saj na to ne bi pristala odbojkaška zveza niti njen delegat, pa tudi sodniki so bili že obveščeni, da bo tekma ob 17. uri. Na razpolago so sicer imeli še malo šolsko telovadnico, ki pa po velikosti ne ustreza kriterijem odbojkaške zvezze za srečanje prve lige. Vse je bilo odvisno od dobre volje Novomeščank, ki pa so razumele zagato Kočevk in so sprejele predlog, da tekmo odigrajo v neregistrirani dvorani, čeprav bi lahko v primeru, da na srečanje ne pristanejo, tekmo doble za zeleno mizo.

Klub peripetijam pred začetkom srečanja se je tekma začela ob napovedanih urah, v prvem nizu pa so številni gledalci - več kot polovica jih je prišla z avtobusom iz Novega mesta - videli pravi domaćini s 5:1, potem pa so obetavne Novomeščanke pokazale, kaj znajo, izid izenačile in povedle z 8:12. Tedaj je začel delovati "dobro podmazani kočevski stroj" in prvi niz je ostal v rokah LIK Tilie, izid ob koncu pa je bil 15:12. Novomeščanke so v začetku drugega niza se enkrat pritisnile in povedle s 0:5. To pa je bilo tudi vse, kar so gostje pokazale. Drugi niz so namreč doble Kočevke s 15:6 in tretjega s 15:2.

Odbojkarice LIK Tilie so tudi ob odstotnosti odlične podajalke Andreje

meščanke doma z zadnjevrščenim taborom, Kočevke pa v Kopru s prvo-

• Povsem drugače kot v kočevskem primeru se je zgodilo s tekmo med Pionirjem in Žirovnico. Srečanje je bilo prestavljeno zaradi dobrodelne prireditev "Poglej in zadeni", o čemer so Novomeščani obvestili odbojkaško zvezdo in Žirovnicane že decembra, in od njih pravočasno dobili soglasje, vendar v sredo Gorenči niso prišli v Novo mesto, zato je sodnik 15 minut po predvidenem začetku srečanja odpiskal konec in zmago s 3:0 dosodil Pionirju, ki je klub temu še vedno na 5. mestu. V naslednjem krogu bodo Novomeščani igrali pri predzadnjem, Topolšici.

uvrščenim Cimosom, ki letos še ni doživel poraza.

I. VIDMAR

OBETAVEN PODMLADEK - Badmintonski klub TOM Mirna ima najobetavnnejši podmladek v Sloveniji. To so Mirenčani dokazali tudi na zadnjem turnirju TOM TOP 32 za igralce do 14 let, saj sta sta pri fantih Urški in Dušan Skrbis osvojila 1. oz. 2. mesto, pri dekleh pa je zmagaala Nina Šumi. Alenka Zakrajšek je bila 5., Aleša Kolenc pa 6. Sponzorji TOM, Grada, Dana, Kolinška, Elma, PAL, M-Gradisec in Graverstvo Jakoš so poskobili za nagradni sklad v vrednosti 2000 mark in za kolajne. Za tak ponovni uspeh BK TOM ima zasluge načrtno in vztrajno delo vodstva kluba s storitvijo igralcev v več selekcijah, posebej še glavnega trenerja, 4-kratnega državnega prvaka Saša Zmeca (na posnetku kaže Aleš Kolenc nekatere skrivnosti tež dinamičnega športa) s pionirji. (Foto: P. Perc)

Premagana magična meja

Rovan preskočil 500 cm

BREŽICE - Brežiški atlet Jure Rovan se je med pripravami v Budimpešti, kjer je v januarju v športnih dvoranah stadiona NESP vsako leto zbere mnogoč atletov iz cele Evrope, udeležil dvoranskega mitinga in že na svojem prvem letošnjem nastopu v skoku ob palici preskočil magično mejo 500 cm, s tem postavil nov mladiški in članski dvoranski državni rekord ter obenem izpolnil normo za nastop na mladiškem svetovnem prvenstvu, ki bo letos južna v Lizboni. Enak rezultat kot Brežičan je na tekmovanju v Budimpešti dosegel drugi slovenski mladiški Tine Lorenci iz Marijbora.

S. G.

LJUBLJANČANI V TREBNJEM

TREBNJE - Na drugem tradicionalnem turnirju v malem nogometu Trebnje '94 je nastopilo 31 ekipo. Zmagalo je moštvo Gradvin iz Ljubljane nad mestnim tekmem Lipo. Najboljše domače moštvo je bil Promvideo z Mirne na 4. mestu, medtem ko je bila trgovina Tejka iz Trebnjega 5. Najboljši strelec je bil Toni Horvat iz Lipce, najboljši vratar pa Ervin Bevc iz moštva Promvideo z Mirne.

TROJNI BLOK LIK TILIE - Kočevske odbojkarice so kar s trojnim blokom na mreži ustavljale novomeške odbojkarice, ki razen v prvem nizu niso našle učinkovitega oružja proti borbenim Kočevkam. (Foto: I. V.)

Matić za krmilom Krke Novoterma

Znani nogometni strokovnjak iz Sarajeva bo poskušal rešiti novomeški nogomet - Nazadnje je pomagal Ivici Osimu pri grškem Panatinaikosu

Novomeški nogometni klub Elan oziroma Studio D ali današnji Krka Novo mesto je zadnje sezone doživel precej burnih trenutkov, pred slabim dnevoma letoma je zmagovalno stopil v družbo najboljih slovenskih nogometnih moštev, kjer je kot novinec blestel skoraj celo sezona 92/93 in potem po poloviči svojega drugega prvoligaškega plesa skoraj popolnoma pogorel. V tem času se je za krmilom prvega moštva zamenjal kar nekaj trenerjev in vsak od njih je v mestecu pod Gorjanci prišel kot odrešitelj in s sabo po možnosti pripeljal še nekaj dragih nogometarjev. Zadnji, ki je ob svojem prihodu navedoval zvezdne trenutke - pred letošnjem sezono se je v taboru Krke Novoterma govorilo celo o uvrstitvi v enega izmed evropskih pokalov - je bil Marin Bloudek, ki pa na vroči klopi novomeškega prvoligaša ni zdrljal dolgo. Zamenjal ga je sarajevski profesor, 55-letni Rade Matić, ki pa ima precej drugačno nogometno preteklost kot njegovi predhodniki.

rezentantico Bosne in Hercegovine na njenem prvem in zadnjem nastopu proti Alžiriju in Grčiji, je do nedavnega delal kot svetovalec Ivice Osimu v grškem Panatinaikosu. Ves čas se je ukvarjal tudi s teoretičnim delom, napisal knjigo, več brošur ter predaval na številnih domačih in mednarodnih seminarjih nogometnih trenerjev. Vzgojilo vrhunskega nogometnika razlagata kot kompleksno in dolgotrdno delo trenerja, ki mora sistematično vzgajati športnika v močno osebnost, ki jo krasí vztrajnost, ljubezen do športa in predvsem nogometu, obenem pa mora nogometu v svojem razvoju pridobiti visoko raven psihofizičnih sposobnosti - moč, vzdržljivost, hitrost, tehniko in taktilno nogometne igre. Vrhunski nogometni mora do potankosti obvladati tehnične igre, s katero se okorišča pri dosegaju edinega cilja v športu - rezultatu.

Prof. Matića v Novem mestu čaka težko in nevialežno delo. Ko smo ga obiskali v klubski pisarni Krke Novoterma, je urejal poročilo o dopoldanskem treningu. Njegova beležka je polna grafikonov, preglednic, skic posameznih vaj in zapiskov o njegovih novih vavoravcih. Klub temu da je v Novem mestu še dobra dva tedna, nam lahko o vsakem izmed fantov pove marsikaj, kako se gibljejo z žogo in brez žoge, kaj jim še manjka v tehniki, koliko lahko še napredujejo. Vsegač posebej želi spoznati tudi osebno. Ob prostem času se sprejha po Novem mestu in z žalostjo v srcu ogleduje prazna nogometna igrišča ob šolah in med stanovanjskimi naselji. "Pri vas je mir, a otroci ne igrajo nogomet, v Bosni pa je granata ubila šest otrok, ki so tekalji za žogo. Pomislite, koliko jih je igralo nogomet!" nam je tresičim glasom razlagala.

Bo Rade Matić lahko pomagal novomeškemu nogometu? Ko nam z neizmerno ljubezljivo govorijo o njem, skoraj verjamemo, da mu bo uspelo. Vendar vsega ne more narediti sam. Pravi, da se poklicni nogomet začne pri organizaciji kluba, pri njegovih odborih za finance, marketing, pri odnosih z mediji, pri strokovnem delu, navijačih in pokroviteljih. Ko je vse to urejeno, ko klub zaživi z okoljem, sele takrat lahko rečemo, da imamo poklicno moštvo. In

Brinčeva zmaga

Novomeški boksar zmagal na reviji v Ptiju

PTIJU - Na boksarski reviji, ki so jo minuli konec tedna pripravili v Ptiju in sodi v sklop priprav na državno prvenstvo, so nastopili skoraj vsi najboljši slovenski bokserji. Vrsto TVD Partizan iz Novega mesta je zastopal le mladi in občetni Tomaž Brinec, medtem ko je večkrat slovenski prvak v srednji in poltežki kategoriji Gorazd Canič v Ptiju zaradi poškodb ne nastopil le v vlogi Tomaževega trenerja. Brinču so za partnerja v borbi poltežke kategorije prisodili domačina Emila Kaisbergerja, ki pa postavemu Novomeščanu ni bil dorasel nasprotnik. Ptijčanov trener je namreč po dveh prekinovah (knock down) že sredi prve runde vrgel v ring brisačo, kar pomeni, da je borbo predal. Zmagal je z 21-letnega strojnega tekhnika lepa spodbuda za bližajoče se državno prvenstvo in državno ligo, v kateri bodo nastopali tudi člani TVD Partizan iz Novega mesta, ki pa imajo resne težave s pomanjkanjem denarja, povrh vsega pa so tudi edini v Sloveniji, ki ne premorejo boksarskega ringa, zato bodo morali vse ligišča srečanja boksat v gosteh. Na državno prvenstvo se zavzeto pripravljajo tudi Gorazd Canič, ki si želi za zaključek aktivne boksarske kariere osvojiti naslov prvaka še v težki kategoriji, saj le-ta med ljubitelje plemenite večinsko pomeni največ.

I. V.

Tomaž Brinec

ŠAHOVSCHE NOVICE

MIRNA PEČ - Na občinskem prvenstvu v Šahu za starejše dečke in dekle je sodelovalo 57 učencev iz 7 osnovnih šol občine Novo mesto. Pri dekleh je zmagala Darja Gorenc (Šmiljan) nad Barbaro Rajšelj, Karmen Ajdič in Tanjo Šiško (Mirna Peč), pri dečkih pa Matej Markelj nad Damjanom Ajdičem (oba Mirna Peč), Matjažem Pavlinom (Šmarjeta) in Matejem Perparjem (Mirna Peč).

BIZELJSKO - Na hitropoteznom posamičnem in ekipnem prvenstvu Posavja v Šahu je zmagal Meštrovč nad Božičem (oba Krško) in Mesojedcem (Sevnica), med ekipami pa je zmagal krški Triglav nad sevnškim "Milanom Majencem".

Avto Bum si je opomogel

Kočevski nogometni so le zbrali denar in obdržali moštvo skupaj

KOČEVJE - Po bankrotu, ki ga je kočevski nogometni klub Avto Bum doživel po koncu jesenskega dela sezone, so se mnogi ljubitelji nogometu spraševali, če bi vodilno moštvo druge lige lahko sploh še nastopalo na slovenskem prvenstvu. Novi upravi kluba je do tega tedna le uspelo zbrati dovolj denarja, da je poravnala stare račune, igralci pa so celo dobili prvo plačo. Klub so zapustili le Novak, Bošnjak in Stojanovič, vsi ostali "uporniki" na čelu z vratarjem Pejkovičem in Šaljo pa so se vrnili v klub. Treninji moštva so ves čas, tudi takrat, ko je prihodnost kluba še visela na nitki, potekali nemoteno. Uprava je v tem času pridobil sodelovanje vrsto manjših sponzorjev, v kratkem pa naj bi kočevske nogometne podprt glavni pokrovitelj, cigar imena v klubu še nočijo izdati. Ime kluba so hoteli še spremeniti, saj menijo, da jim lahko ime "Avto Bum" po propadu bivšega pokrovitelja le škoduje, vendar se bodo preimenovali še po podpisu pogodb z novim pokroviteljem. Čeprav bo sedaj precej manj denarja, kot ga je bilo v času razpisnega Simeunoviča, ki je igralcem izplačeval premije, s kakršnimi se ne more povhajati niti večina prvoligašev, v klubu upajo, da bodo začeto delo, to je uvrstitev v prvo ligo, spomladis uspešno nadaljevali.

I. V.

GUTMANU PREHODNI POKAL

NOVO MESTO - Zmagovalec 4. prehodnega pokala Squash centra Legan je postal mladinski državni prvak Klemen Gutman, ki je v finalu premagal Sebastijana Turka, tretji je bil Robi Kupec, četrtni Mitja Turk in peti Boštjan Murn. Ženski turnir za prehodni pokal bo v Squash centru Legan na Mestnih njivah danes.

Interier premagal Olimpijo

Interier Krško v Ljubljani premagal mlado moštvo Smelta Olimpije - Drugi poraz Novomeščanov

20. ura doma igral z zadnjevrščenim Ježico.

Košarkarji Novega mesta 92 so izgubili tudi drugo tekmo finalne skupine druge lige. Na gostovanju v Mariboru so prvi polčas že dosegli 12:15, na koncu pa se izkazale vse članice kočevske ekipe Izid prvega polčasa je bil 27:23, na koncu pa se Kočevke svojo prednost podvajajo na 27:23.

Nadaljuje se tudi tekmovanje vzhodnih skupin druge rokometaške lige.

Krško je klub porazu v gosteh s Pomerko 26:16 (14:5) z 23 točkami ostalo na prvem mestu, AFP Dobova je

zmagala v Celju z 21:29 (9:17) in je z 20 točkami druga, Sevnica, ki je zmagala Ormožu z 18:23 (7:13), pa si z 20 točkami s Pomerko deli tretje mesto.

RADIJSKA OLIMPIJSKA STAVNICA

LJUBLJANA - V jutranjem programu Radia Slovenija (1. program) bodo v soboto, 5. februarja, odprli smučarsko olimpijsko stavnico. Stave bodo sprejemali od 5. do 8. ure zjutraj po telefonu ali po pošti na naslov Radio Slovenija, Tavčarjeva 17, Ljubljana, s pripisom "za olimpijsko stavnico", do vključno 12. februarja. Vsi stvari, ki bodo pravilno napovedani olimpijske zmagovalce, bodo bogato nagrjeni.

SNEŽNIK PREMAGAL RUŠE - Košarkarji kočevskega Snežnika igrajo v skupini druge lige, ki se bori za mesta od 11. do 20. V soboto so na domaćem parketu zlahka premagali Seltron iz Ruš z izidom 93:75 (48:37). Najboljši streliči pri Interierju so bili: Tomaž Pogorelec (27 točk), Predrag Artonovič - Hruška (21), Saša Stefančič (21) in Saša Polovič (12). (Foto: I. V.)

Hrepenim po svobodi - resnica me bo osvobodila

Ob slovenskem kulturnem prazniku smo povabili k pogovoru Lada Smrekarja, človeka, ki je za slovensko, dolenjsko in zlasti kostanjeviško kulturo veliko storil. Štiri desetletja njegovega plodnega delovanja v tem najmanjšem slovenskem mestu so kraj kulturno dvignila nad povprečno raven in ga proslavila izven naših meja. O dejanskem pomenu tega obdobja bo govorila umetnostna zgodovina, prav pa je, da damo besedo tudi Ladu Smrekarju.

Od kod izhajate in kakšna je bila življenska pot, ki vas je pred dobrimi štiridesetimi leti pripeljala v Kostanjevico?

"Doma sem v zaselku Žlebinu, ta pa je v prelepi vasi Zagorica pri Mirni na Dolenjskem. In tega tudi ne morem skriti, saj me melos govorice naše rodne vasi še vedno spreminja v mojem naglasu. V domači vasi imam še svojo ljubo sestro Ani in dom, ki je ostal ves sončen in gostoljuben, tak, kot je bil pred 53 leti, ko sem odšel v ljubljanske šole. Ko sem absoluiral slovenščino in ruščino s književnostjo na Pedagoški akademiji v Ljubljani, sem se poročil in potreboval stanovanje. To pa je bilo v Kostanjevici in tako sem prisel semkaj. Imel sem številne priložnosti, da, tudi možnost diplomatske službe, vendar Kostanjevico nisem mogel več zapustiti; ostal sem nepopravljiv romantik."

Kakšna je bila Kostanjevica ob vašem prihodu in kaj vam je dalo krila, da ste se tako pogumno začeli oziroti do obzirje slovenskega kulturnega neba. Je bilo to hujenje samo v vas ali pa je bilo tako vzdusje že vseskozi v Kostanjevici?

"Kostanjevica je živila še zmeraj polna ran od druge svetovne vojske. Takrat, ob mojem prihodu, so praznovali z enoletno zamudo 700-letnico mesta, izdali jubilejni zbornik Jožeta Likarja in zgradili kulturni dom. Šola je dobila novo fasado, notranjščina pa še ni bila obnovljena. Zanjo se je trudil Stanko Gajšek, moj prvi predstojnik v šoli, ki je hkrati pridno deloval tudi v družbenopolitičnih organizacijah in učiteljski zbor očetovskov vodil. Tako sem se moral nasloniti na tisto, kar je bilo, in delati, delati, samo delati..."

Kdaj in s katerimi prireditvami je Kostanjevica dobila nedvoumen pečat dolenjske kulturne prestolnice?

"Z dejavnostjo v kulturnem društvu Lojze Kosak, kjer smo sami pripravili 26 gledaliških del in gostovali z njimi na 33 odrh doma in na tujem, zelo veliko tudi na profesionalnih odrh v Ljubljani, Celju, Trstu, Celovcu, Kranju, Karlovici in Zagrebu. Potem je bil tu Dolenjski kulturni festival, ki je pritegnil nad sto gostovanj slovenskih dramatičnih in opernih gledališč, nad 150 pomembnih razstav v Lamutov likovni salon, vrsto najboljših koncertov od Filharmonije do vsega pomembnega na področju vokalnih in instrumentalnih solistov, od norveškega Jana Kayserja do belgijskega kraljevega zobra. Mednarodni simpozij Forma viva je od leta 1961 do 1988 imel v gosteh nad sto kiparjev z vsega sveta, bera grafičnega bienala jugoslovenskih otrok pa je bila v 20 letih neprekinjenega delovanja več kot 50 tisoč grafičnih listov. Krona vsega je seveda Galerija Božidarja Jakca v vrhunskimi stvaritvami Franceta Kralja, Franceta Goršeta, Božidarja Jakca, Toneta Kralja, Zorana Didka, domaćina Jožeta Gorjupa in slednjic še z impozantno zbirko stvaritev Janeza

Boljke, ki bo po večletnih pripravah v šestih obnovljenih dvoranah odprta 8. septembra. Pomembna je vsekakor tudi založniška dejavnost, saj je v njej izšlo nekaj temeljnih del - dve monografiji sta še v tisku - ni pa brez pomena niti dejstvo, da so domači in tuja filmska podjetja posnela nad 20 celovečernih umetniških filmov in tudi tako po svetu ponesla glas o dolenjskih Benetkah. Tu ne gre toliko za dolenjsko kulturno prestolnico. Mi smo zmeraj želeli postati pomembna točka na kulturnem zemljevidu slovenskega naroda. Novomeščani so nam pomagali, mi pa njim, in to že od srednjega veka naprej, saj so naši bei menihi podpirali kapucine in franciškanke v Novem mestu, ko mesto še ni imelo mestnih pravic. Danes je to cetoče središče vse naše pokrajine, ponosni smo nanj ter iskreno želimo, da bi bili tudi Novomeščani ponosni na nas."

Kako so se na kulturno oživljvanje odzivali domačini? Je bilo kaj podpore, zavisti, nagajanja, in kako so na vaše delo gledali iz regionalnega in republiškega središča?

"Domačini so od vsega začetka vztrajno pomagali. Pomišlite samo, koliko ljudi je bilo treba sprejemati - in to dolga leta - na hrano in prenočišče ob gostovanjih take množice umetnikov, izvajalcev, znanstvenikov itd. Takrat ni bilo gostišč s tako izborno posrežbo in prenočišči kot danes. Mnogi gostje so bili naravnost ganjeni ob sončnem gostoljubju, ki so ga bili deležni Kostanjevici. Podpore smo bili deležni tudi iz regionalnega središča Novega mesta, saj je bilo na okraju obdobje, ko so delovali ljudje, kot je inž. Vilma Pirkovič. Takrat smo Dolenci dobili novo bolnišnico in zanjo se je Pirkovičeva jako prizadevala. Dr. Bajce je vprito mene rekel, da bo Vilma dobila v bolnišnici posteljo z baldahinom. Takrat je Dolenjski muzej dobil galerijske prostore, ustavljene na bilo Dolenjska založba, Forma viva, pritelj je izhajati Dolenjski zbornik, poklicna gledališča so gostovala v Črnomlju, Metliki, Dolenjskih Toplicah, Mirmi, v Trebnjem itd. Takrat so na okraju uživali vso podporo: Bogo Komelj s Studijsko knjižnico Mirana Jarca, Janko Jarc z Dolenjskim muzejem, Jože Dular v Metliki ter Franjo Stiplošek in Stanko Škaler s Posavskim muzejem. Ustanovljene so bile Trdinove nagrade za spodbudo ustvarjalcem na Dolenjskem, ustanovljen je bil Dolenjski zavod za spomeniško varstvo, petindavašet letnikov Dolenjskega kulturnega festivala pa je bilo tudi nekaj. Vse je odvisno od človeka na pravem mestu, pri tem pa moram povedati, da v pravkar našteti dejavnosti nisem odigral kake posebne vloge, ampak je za to zasluga inž. Vilme Pirkovič kot predsednica okraja in dolgoletna predsednica Forme vive. Tam je iskati spiritus agens tistih let. Prav je, da se na to ne pozabi. Republiško središče pa je bilo tudi dejavno, ne samo

prisotno. Sodelovala je SAZU z vsemi akademijami, sodelovala je Univerza z domača vsemi inštituti, slovenska filharmonija, muzeji, gledališča, opera, balet. Zasluga vseh teh je, da je takrat, ko so podirali Jakopičev paviljon, slovenski kulturni zemljevid postal policentričen. Slovenski umetniki so bistveno pripomogli k nastajanju in nastanku Gorjupove postimpresionistične zbirke, kjer je danes udeleženih nad 150 umetnikov z nad 2000 umetninami. Morda je prav "prekletstvo" podiranja Jakopičevega paviljona iz temnih globočin priklicalo nove kvalitete in novo razgibanost vnes slovenski kulturni prostor, ne samo na Dolenjsko. Nagajanje? O, da, bilo ga je veliko in povsod, vendar so tisti na oni strani k sreči imeli debela čela! Formo vivo je na primer tedanj Jugoslavenski kulturni minister Krste Crvenkovski hotel postavil v Debar. Veliko se je bilo treba boriti, da v tem ni uspel. No, leta 1988 jo je zatrla krška občina."

Kaj so vam prinesli ali odnesli bolj ali manj znateni in nadarjeni ljudje, ki ste jih v teh letih v Kostanjevico pritegnili, z njimi družbovali?

"Veliko! Pomagali so uresničevati kulturni program. Nekateri skrajno nesebično, da, celo pozrtvovalno. Bogastvo njihovih misli me je vzpodbjalo in ohranjevalo trdno vero v poslanstvo, ko mi je bilo včasih hudo. Imel sem srečo, da sem se večkrat sončil v senci imenitnih umetnikov in znanstvenikov, ki sem jih imel rad in mi je bila njihova bližina dragocena. Nadvse sem cenil Prežihovega Voranca, Josipa Vidmarja, Antona Dermoto, Alojza Gradišnika, Zlate Gjungjenac, Tatjano Remškarjevo, Valerijo Heybalovo, Edvarda Kocbekove, Cirila Kosmača, Janeza Menarta, Božidarja Jakca, Lojzeta Perka, dr. Antona Trstenjaka, stičkega opata Kostelca, nadškofa Pogačnika, Bojanega Štiha, priorja Edgarja in Janeza Drolca, še posebej pa patria Cirila pleterskega, Toneta Kozlevčarja, Miroslava Krležo, Jakova Gotovca, Gustava Krkleca, Krsta Hegedušiča, Miroslava Šuteja. Zanesljivo so največ pomagali Vladimir Malenkovič, Tone Potokar, dr. Rado Bordon, dr. Martin Briški, Stane Nunčič, Silvo Gorenc, inž. Niko Kurent, inž. Vilma Pirkovič, Vladimir Lamut, Marjan Dvoraček, Ladko Kukec, Jože Kovačič, Hinko Nunčič, Vinko Trinkaus, Marija Gjurčekovič, France Drmaš, Pepca Kavčič, Ivan in Lojze Mlakar, Franci Černelič, inž. Franci Dragan, dr. Jože Brilej, Tone Kralj, Tone Bitenc, Boris Kobe, Dušan Omahen, dr. Matjaž Kmecl, dr. Andrej Capuder, Jože Penca - Dečko, Marcel Kronegger, dr. Jože Kastelic, Jože Javoršek, Jože Jankovič, inž. Zlat Kralj, inž. Stojan Ribnikar, dr. Niko Sever, Jože Kovačič, Jelka Jenškovec, Miloš Medved in drugi."

Veliko ste naredili za kraj in za njegov prodor v svet. Kaj pa je to pomenilo za vaš notranji svet?

"Zmeraj sem se imel za slovenskega kulturnega delavca in ne za neko lokalno posebnost. Kostanjevica pa je od prvega trenutka, ko sem jo zagledal, postalna in ostala moja ljubezen. Zanjo mi ni nič pretežko. Razmišljaj sem kar naprej in te

*Jesen je tu, moj čas tišine,
čas hrepenenja in strahu,
ko se zavem, kako vse mine,
da kratka pot je v hram miru.*

(Iz Smrekarjeve pesmi September)

svoje misli udejanjal. Vsako ustvarjanje pa je kakor molitev, ki te popelje v višji svet hrepenenja, te osrečuje in pomiri. Prav ob prihodu v dolenjske Benetke sva bila z ženo v znamenju pričakovanja in rojstva prvega otroka. Ob sinovem rojstvu sem anpisal pesem in v njej tudi tolle misel "... ko v žilah mojih bil si hrepenenje, sem mislil nate in sem bil bogat!" Hrepenenje mi je zmeraj prinašalo višjo življensko vrednost in kar naprej bogatilo moj notranji svet, po katerem sprašujete. Bil sem vse življence idealist in lepšega plačila od hrepenenja za svoje delo nisem mogel ne pričakovati in ne dobiti."

Gotovo tudi radi berete. Katere so vaše najljubše knjige?

"To so tiste, ki jih imam naložene na nočni omari in jih vsak čas prebiram tam, kjer se mi kar same odpro. To so Puškinov Onegin, Gradnikova Harfa v vetru, Finžgarjeva Leta mojega popotovanja, Balačič, Rožančeva Ljubezen, Cankarjeva Bela kriantema, Tomaža Kempčana Hoja za Kristusom. Nocoj sem slabo spal. Sredi noči sem odpril Kempčana prav na začetku četrtega poglavja, kjer je zapisano: 'Ako te bo resnica osvobodila, boš zares svoboden in ne bo ti mar praznih ljudskih besed.' Knjižico sem zaprl in premišljeval resnicu. Tudi luč nisem več potreboval; naselila se je vame. Sicer pa berem vse površi. Najraje domače novitete pa Ruse, Francoze, Angleže in Američane. Rad prebiram spominsko leposlovje, razne zbornike, še posebej pa komentarje in uvidek v zbranim in izbranim spisom domačih in tujih pesnikov in pisateljev."

Kakšen je vaš odnos do cerkve?

"Do cerkve je bil moj odnos vedno spoštniv, in ker se nimam navade spominjati, bo tak nemara stal do konca mojega življenja."

Kaj pa mislite o času, ki ga živimo?

"Nič dobrega. Kvaliteta našega življenja je vse prej kot evropska. Ne rečem, kar se

In kaj bi Lado Smrekar odgovoril na vprašanje, katerega prijatelja se pogosto spominja: "Ksaverja Meška, velikega slovenskega umetnika, človeka in župnika na Selah nad Slovenj Gradcem. Ko sem bil otrok, sem mu ministiral, ko sem bil študent, sem mu pomagal zvoniti, ko je bil starček na vozičku, sem ga vozil na sprehod, na zrak, na pogovor v tistih koroških hribih, ki jih je imel tako nazarensko rad. Te dni poteka 30-letnica tega sijajnega moža, pesnika, duhovnika in človeka. Še zdaj grem rad na pogovor z njim - k njegovemu grobu. (Slika je iz leta 1961.)

davkov in raznih družbenih dajatev tiče, ho, to smo že zdavnaj v Evropi, nismo pa niti približno tam, kar se tiče plač in pokojnin. In nekateri ob vsem tem brez sramu trdijo, da so naše plače previsoke: morda misljijo na tiste, ki sedijo v parlamentu in si brez sramu delijo zares visoke plače. Smo v veliki krizi, in to v materialni in duhovni. Narod, ki da malo na kulturo, na smrt bolan leži, da si sposodim Shakespearove besede. To je treba pribiti in še posebej na kulturni praznik. Ne počutim se obenomo varnega: vzneširajo me nuklearna, bližnja meja, socialni problemi, zastrupljanje okolja, to, da nimamo nobenega vrednostnega sistema več. Vsi hlastajo samo za oblastjo, kradlo pa se tukaj še nikoli v zgodovini ni tako kot danes. Bolj kot kdajkoli smo potrebni krmarja, tega pa ne bomo dobili po telefonu ali s povabilom na južino. Tega se zaveda kar nekaj Slovencev. Satan politicus je premalo, treba je trdnih ljudi s pogonom, programom in vizijo, predvsem vizijo! Na Slovenskem ta čas, žal, ne vidim kaj prida vsestranska zaupanja vrednih ljudi. Zame je edina karizmatična osebnost nadškof dr. Alojzij Šuštar, pa še ta je večkrat obdan s strupenimi sapami, čeprav je osebno skromen, preprost, človeško dober, predvsem pa moder. To ni Slovenec leta, ampak stoletja."

Radi se pošalite, da ste bili, ko ste prišli v Kostanjevico, kot čuk v razvalinah. Kakšni so zdaj temelji, na katerih lahko še naprej gradi kostanjeviška kultura, ali pa je zrasla in bo padla z Ladom Smrekarjem?

"Ena tretjina gradu je še v razvalinah. Žal mi je zmanjkalo kakih dvajset let, zato bo moral delo nadaljevati kdo drug. Noben človek ni nenadomestljiv. Glejte, Rabindranta Tagore je zapisal: 'Vsako dete, ki prihaja na svet, prihaja s sporocilom, da bog še ni obupal nad človekom!' Verjamem, da bog nekolik ne bo obupal in bo tudi v Kostanjevico prinesel takega človeka, ki bo pripravljen ustvarjati."

Interview pripravil: TONE JAKŠE

Kako razdimiti Slovence?

FOTO: M. MARKELJ

Zadnji dan v januarju je že vrsto let poseben dan za vse tiste, ki si po svetu in pri nas prizadevajo, da bi bil ta svet nekoliko bolj prijazen in človeški tudi v takšnih drobnarijah (ki pa dejansko sploh niso drobnarije), kot so nezakajeni delovni prostori, nezakajeni javni lokali, čakalnice, restavracije, da bi bilo manj od tobaka orumenelih prstov in kašljajočih, bolehajočih ter umirajočih za posledicami kajenja. 31. januar je namreč dan nekadilstva. Letošnje leto bodo slovenski borci proti tobaku lahko zapisali z velikimi črkami v zgodovino svojega boja.

V pripravi je namreč zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, ki bo stopil na prste predvsem tistim, ki si iz te škodljive ravade kujejo dobiče, od proizvajalcev do prodajalcev in oglaševalcev tobačnih izdelkov. Zakon bo posegel tudi v državno blagajno, nekaj bo dal zaradi višjih dajatev na tobačne izdelke, nekaj pa bo seveda tudi vzel, če se bo zaradi zakonskih določb močno zmanjšalo število kadilcev na Slovenskem. Dovoljene droge, kot sta alkohol in tobak, namreč pričasajo prenekateri tolar v državnem proračunu, zato je boj države proti zlorabi obeh drog videti nekoliko parodoksalen. A le na videz, saj je dejansko izguba, ki nastaja zaradi oblevnosti in poškodb, povezanih z zlorabo obeh drog, neprimerno večja, kot so tolarji, ki se kotalijo v državno malho ob prodaji tobaka in alkohola.

Slovenci so kar preveč vneti kadilci

Tobak je videti prav nedolžna stvar. Ni še tako dolgo, ko smo lahko videli v javnosti kadili vsakogar, ki je kaj pomenil. Kadili so politiki, estradne in filmske zvezde, umetniki in poslovneži in kadila je veselo tudi uboga raja, ki si je s tobačnim dimom pričarala kratkotrajno občutek, da sodeluje v užitkih tega sveta. Toda dejstva, ki jih je skozi de-

setletja beležila medicinska statistika, so postajala vse bolj neizprosno jasna in v razvitem svetu se je odnos do kajenja že bistveno spremenil. Kaditi v javnosti, denimo na poslovnom sestanku ali med nastopom na televiziji, je znak nekulture in daje podobi nastopajočega negativen predznak. Število kadilcev v razvitem svetu vztrajno počasi upada, kar pa ne pomeni, da je človeštvo kaj manj zavito v tobačni dim, saj v nasprotju s tem število kadilcev in poraba tobačnih izdelkov v nerazvitem svetu še vedno močno naraščata.

In kje smo Slovenci? Na senčni strani sveta! Zdravniki opozarjajo, da imamo pri nas skorajda že epidemijo kajenja. Kadi tretjina prebivalstva, med mladoletniki kadi že vsak tretji, v najbolj ustvarjalnem življenjskem obdobju (med 26. in 40. letom) pa vsak drugi Slovenec. V povprečju slovenski kadilec pokandi na dan okrog 20 cigaret, kadilci pa vsak dan pokupijo pol milijona zavojčkov cigaret.

Davek, ki ga tobak pobira, ni majhen. Na svetu umre zaradi posledic kajenja že blizu milijon ljudi, pri nas v Sloveniji je statistika leta 1990 zapisala 3579 smrte zaradi posledic kajenja, od tega več kot 700 zaradi pljučnega raka, ki je značilna bolezen kadilcev. Zdravni-

ki tudi ugotavljajo, da imamo pri nas okrog 23.000 bolnikov s kroničnim brohitisom, 80 do 90 odst. teh bolzni pa gre na rova kajenja. Cigaretni dim je tudi povzročitelj številnih srčnih in žilnih obolenj ter tako vzrok za prenekatero invalidnost, da ne omenjam velikega deleža, ki ga ima tobak pri nastanku različnih oblik raka in na razvoj otroka v materinem telesu, če je mati huda kadilka. Tudi če odmislimo dejstvo, da tobak enako vneto kot v človeško zdravje vrta luknje tudi v družinski proračun, je jasno, da gre za spoščovanja vrednega nasprotnika, s katerim se ne gre igrati in ga je treba resno zagrabit.

Prav to naj bi storil zakon, ki ga pripravljajo že dve leti in zdaj kot predlog čaka, da bo prišel na vrsto za drugo obravnavo v državnem zboru. Morali bi ga obravnavati že te dneve, vendar so obravnavo premaknili na eno od naslednjih zasedanj. Je pa predlog že prejel splošno oceno strokovnjakov Svetovne zdravstvene organizacije (WHO), ki se je konec januarja mudila pri nas. Menijo, da smo na dobr poti in da Slovenija resno jemlje protitobacco priporočila WHO, poučarili pa so, da bi morali zakonsko še bolj zaostrobiti prepoved neposrednega in posrednega reklamiranja tobačnih izdelkov, to je najučinkovitejši ključ za uspeh protitobacco politike, ki seveda ni usmerjena v nasilje nad kadilci, pač pa v obrambo in varovanje pravice do zdravja za nekadilce in tudi kadilce.

Obvezna opozorila o škodljivosti kajenja

Po predlogu zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov bo eden od ukrepov za varovanje zdravja zniževanje vsebnosti zdravju škodljivih sestavin v tobačnih izdelkih. Od konca prihodnjega leta bo prepovedana prodaja vseh cigaret, ki bodo vsebovale več kot 15 mg katrana na cigareto, čez dve leti pa bo ta stopnja znižana na 12 mg. Proizvajalci bodo torej prisiljeni izdelovati zdravju manj škodljive cigarete. Dr. Tapani Piha, ki je vodil misijo WHO na obisku v Sloveniji, ima o tem zanimivo in precej ostro mnenje. Po njegovem od teh ukrepov ne bi smeli preveč pričakovati, saj je pri kajenju močnih cigaret, kot bi skočili z 12. nadstropja, pri kajenju lahkih cigaret pa, kot bi skočili "samo" iz 6. nadstropja.

Vsebnost katrana bo morala biti zapisana na vsaki škatlici cigaret ali drugi tobačni embalaži, poleg tega pa še opozorilo: "Minister za zdravstvo opozarja: Kajenje je zdravju škodljivo!" ter še eno od naslednjih opozoril: Kajenje povzroča raka na pljučih, Kajen-

je v nosečnosti škoduje razvoju otroka, Kajenje je najpogosteji vzrok srčnih smrtev, Kajenje povzroča bolezni srca, Kajenje skrašuje življenje.

Zakon bo krepko posegel v reklamiranje tobaka in tobačnih izdelkov. Ko bo veljal, bodo prepovedane reklame v tisku, po radiu, televiziji, v kinu, na panojih, tablah, nalepkah, s svetlobnimi napisimi, skratka, prepovedano bo reklamiranje v vseh oblikah, ki jih danes uporabljajo pri "masaži" potrošnikov. Zaščitna poslovna znamka in logotipi proizvajalcev tobačnih izdelkov bodo lahko ostali na poslovnih prostorih proizvajalca, na izveskih prodajalcev, na službenih vozilih izdelovalca ali prodajalca ter na raznih predmetih iz teksta, dežnikih, senčnikih, usnjeni galeriji, priboru za kajenje in drugih majhnih predmetih. Dovoljeno bo tudi z enkratnimi akcijami, ki ne bodo smelete trajati več kot mesec dni, obveščati potrošnike o izboljšanih oziroma zdravju manj škodljivih tobačnih izdelkih v sredstvih javnega obveščanja. Okoli teh določil se bodo najbrž še lomila kopja v državnem zboru, še posebej po priporočili Svetovne zdravstvene organizacije, naj bi reklamiranje kar najbolj zavrl.

Mladoletniki, ki pri nas kaj vneto vlečejo cigarete, bodo poslej ostali z dolgim nosom pred trafikami. Zakon prepoveduje prodajo tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 15 let. In tudi bližnjic prek avtomata, kjer ni tečnih trgovcev, ki spoštujejo zakon, ne bo, saj je po zakonu prepovedana prodaja tobaka v avtomatih. Trgovci in gostilničarji ter seveda vsi, ki zdaj prodajajo tobačne izdelke, bodo morali kar dobro premisliti, predno bodo mladoletniku prodali zavojček cigaret, saj zakon predpisuje za tak prekršek kazen najmanj 250.000 tolarjev.

Prostori za nekadilce v gostinskih lokalih

Znano je, da kadilci s kajenjem ne škodujejo samo svojemu zdravju, marveč ogrožajo tudi zdravje nekadilcev, ki so prisiljeni bivati z njimi v zakajenih prostorih. Pravica do zdravja je ena temeljnih človekovih pravic, zato zakon prepoveduje kajenje v javnih prostorih. Kajenje bo dovoljeno samo v tistih delih javnih prostrov, ki bodo posebej označeni in ločeni od ostalih prostorov, kadilci pa ob tem ne smejo presegati polovice skupne površine posameznega javnega prostora. V gostinskih obratih, ki gostom nudijo pretežno hrano, se pravi v gostilnah in restavracijah, mora biti najmanj pol prostora, kjer se streže hrana, namenjena nekadilcem. Last-

nik, najemnik oziroma upravljalec gostinskega lokala mora vidno označiti prostor ali del prostora, ki je namenjen nekadilcem, in ga ločiti od drugih prostorov oziroma zagotoviti ustrezno prezračevanje, ki bo preprečilo dražeči vpliv cigaretnega dima. Popolnoma pa zakon prepoveduje kajenje v slaščičarnah in mlečnih restavracijah.

Tudi v prostorih državnih organov, ki so namenjeni stikom s strankami, bo kajenje povsem prepovedano.

Tudi na delovnem mestu bodo poslej nekadilci zavarovani pred nasiljem kadičev. Delodajalec bo moral v skladu z zakonom določiti, v katerih delovnih prostorih je kajenje sploh dovoljeno. To seveda ne pomeni, da bo lahko določil nek delovni prostor in bo potem tam vladal zakon cigaretnega dima. Vsi zaposleni imajo namreč pravico zahtevati od delodajalca, da jim omogoči delo v prostorih, kjer zrak ni onesnažen s cigaretnim dimom. Če delodajalec tej zahtevi ne more ugoditi in zaposlenega prerazporediti v delovni prostor, kjer se ne kadi, potem mora prepovedati kajenje v tistem delovnem prostoru, kjer zaposleni dela. Torej bo imel nekadilec prednost pred kadilci oziroma pravica do zdravja prednost pred pravico do kajenja.

Omenili smo že, da bodo kazni za kršitelje visoke, najmanj 250.000 tolarjev za hujše kršitve. A tudi za manjše, kot je denimo kajenje v javnem prostoru, kjer je kajenje prepovedano, denimo v državnih uradih, čakalnicah, slaščičarnah, mlečnih restavracijah, na avtobusu, v kinu, v prostorih za nekadilce in drugod, bo kadilca prižgana cigareta stala 5.000 tolarjev, kazen pa bo moral plačati na kraju samem in takoj.

Zakon bo torej uvedel nekaj več reda, ali pa bo zavrl škodljivo razvado in preprečil, da bi si tobak nabiral novih in novih častilcev zlasti med mladimi, pa je vprašljivo. Bolj kot zakonske prepovedi bo na mlade in tudi ostale kadilce vplivalo splošno vzdušje v slovenski družbi in odnos do kajenja nasprotno. Šele ko bo kajenje v javnosti dobilo izrazito nekulturno in negativen predznak, bo tobačni dim manj dišal, bo manj imeniten, s tem vred pa bo naredil tudi manj škode zdravju kranjskih Janezov in Mick.

MILAN MARKELJ

150. obletnica rojstva

p. Stanislav Škrabec

V NUK V Ljubljani je shranjena Zlata knjiga odličnjakov ribniške šole, v kateri je kar trikrat zapisal Anton Škrabec iz Hroveče pri Ribnici, poznejši pater Stanislav, in sicer leta 1852, 1853, 1854, vselej na prvem mestu. Oče ga je potem dal študirat v Ljubljano, kjer je leta 1863 maturiral na gimnaziji in še istega leta stopil v frančiškanski samostan. V rodinski tradiciji je ohranjen spomin, da podjetni oče Anton z odločitvijo svojega prvorjenca ni bil zadovoljen in je dejal: "Osem let sem ga študiral, da bo kaj iz njega, zdaj pa se mi je pomenil!" A pater Stanislav ni ostal anonimen menih, s svojim ephopalnim spisom "O glasu in naglušu našega jezika v izreki in pisavi" se je trajno zapisal na strani slovenske kulturne zgodovine, njegov pomen pa pravzaprav znamo ceniti še danes.

Po Matiju Čopu in Jerneju Kopitarju je na Slovenskem nastalo pravorečno brezvladje. Vsak pisek se je skliceval na svoje narečje. V drugi polovici 19. stoletja se je v deželnem zboru v Ljubljani začelo govoriti slovensko, vendar so Dolenči vlekli po svoje, Štajerci zavljali po svoje itd. Škrabec je bil mnenja, da je "jezik prevelik dar božji, da bi posameznik onegavil z njim", zato je določil enotno izreko. Zahteval je, naj se zaradi Trubarja in Prešernega naslonimo na dolenjsko in gorenjsko narečje, a pri tem upoštevajmo tudi sodobne govorne navade v osrednji Sloveniji. V glasu in naglušu to še danes velja.

Fran Levstik je kot velika avtoriteta v tem času skušal slovenski jezik očistiti germanizmov in mu dati podobo staroslovenskega jezika, kar pa je bilo praktično nemogoče. Škrabec je bil mnenja, da slovenščina sama piše svoj jezikovni zakon, zato ji ne gre delati sile, kot je tedaj počel Levstik. V tem času je bila skoraj bogokletno nastopila proti Levstiku, vendar se je izkazalo, da se muje Škrabec upravičeno uprl.

Leta 1885 so se s posebnimi slovenstvimi spominjali 1000. obletnice Metodove smrti in ob tej priložnosti se je Škrabec zavezal za večji pomen slovenščine v cerkvi: moliti, pridigati in peti se mora v slovenskem jeziku. Tedaj je bil ponemčevalni pritisk hud in bili so poizkusni, da bi prepovedali celo slovensko petje. Škrabec je zavrnil Nemce: "Tu je Slovenija; če bi šel jaz drugam, bi se moral tudi prilagoditi!" Nemška vlada je protestirala, a nemščina pri nas ni nikoli postala bogoslužni jezik.

Škrabec se je zapletel v hude boje z oblastjo. Prišel je celo pred disciplinsko sodiščem in nameraval stopiti iz samostana, vendar se to ni zgodilo.

Kot profesor klasičnih in slovenskih jezikov je Škrabec poučeval slovenski, hrvaški, nemški, grški in latinski jezik na gimnazijah, ki so jih vodili frančiškani, med drugim v Novem mestu in Gorici. Petintrideset let je urejal in izdajal stanovske revije Cvetje z vrtov sv. Frančiška, v kateri je objavljalo tudi svoje jezikoslovne spise. V samostanu je ob tem delu opravljal vse redovne obveznosti kot ostali bratje frančiškani. Bil je namreč zelo krepak in vitalen človek.

Kako preprosto je danes vzeti v roke slovensko knjigo, revijo ali časopis, in že spremjamno novice in sporočila v nam povsem razumljivem jeziku. Le kdo ob tem pomisli, da so slovenske jezikovne vadnice, kismi jih radi ali neradi prebirali v osnovni šoli, pisane v glavnem po jezikoslovnih izsledkih, ki jih je v samotni samostanski celici 40 let vztrajno razumevala za naravo bivanja.

Voda je bila Rezki vse življenje življenjska spremjevalka in družica, bila pa ji je tudi kruh. Težko si je zamisliti Podbojce, to sorazmerno veliko in slikovito dolenjsko vas brez reke Sušice. Dala ji je življenje, njen značaj in slikovitost, ko se mimo domačij in pod številnimi mostovi njen tok, prej ukleščen v nemirne gricavnate strmine, privaja na ravninsko umirjenost. A je še vedno polna mladostne moči, ki jo je nekaj človek znal pametno izkoristiti. Rezka je bila tega vajena, kajti vse življenje je preživel v mlinu ob reki. Pri Glinškovich, kjer se je rodila, je bil mlin. In ker so bili pri hiši le trije otroci, dve sestri in en brat, so se morali kaj hitro navaditi, kako se mu streže, zlasti med prvo svetovno vojno, ko je cesar tudi očeta poklical pod orožje. K sreči je bilo to že bolj proti koncu in je do razsula avstrohranske monarhije prišlo prej, predno ga počakajo, da ga gre poklicat. Čez nekaj časa se je vrnil prejšnji "vrtnar", umit in preoblečen, pred elito ruskih slavistov. Skromnost je bila tudi ena odlik patra Škrabca.

J. DEBELJAK

Reka, dolga celo življenje

FOTO: TONE JAKŠE
Rezka Hribar iz Podboja s pravnukinja Iris v naročju.

Čisto blizu devetdeset jih že ima Hribarjeva Rezka iz Podboja in mnogo vode je preteklo po strugi Sušice, odkar je leta 1904 privedala na ta svet. S to vodo je povezano celo njeno dolgo življenje. Šumela ji je pod oknom in jo zazibala v sen, ko je bila še kot dete v zibki, dramila in spodbujala jo je, ko je imela kot mlada žena polno glavo skrb in hišo polno otrok, in umirjeno se zdaj pogovarja z njo o nekdajnih dneh in ljudeh, o vseh, ki so prišli in odšli, in o tistih, ki bodo še ostali na bregu, ko bo Rezka zadnjih dodelum. To je pogovor dveh živilih bitij, poln razumevanja za naravo bivanja.

Voda je bila Rezki vse življenje življenjska spremjevalka in domača dramski skupini. Mlinsko kolo pa se je vrtelo in leta so se vrtela z njim. Rezka je postala postavno dekle in na njej so se ustavile oči Hribarjevega Lojza iz gornjega konca vasi. Vzela sta se, a za Rezko življenje se ni dosti sprememb. Spet je prišla v mlin, le da je ta stal nekaj sto metrov više ob toku Sušice. Španov mlin so mu rekli, ker je bil njegov lastnik včasih menda tudi župan.

Za mlinarje so včasih rekliki, da so živelii v blagostanju. Tega za Hribarjeve ne bi mogli trditi. Res, da kruha pri hiši nikoli ni primanj-

kovalo, a Rezka je povila osem otrok, ki so zahvalili svoje, mož Alojz pa je bil bolj slaboten, zato je morala sama dostikrat prijeti za delo in streči v mlin

OBE NAGRADI V NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 2. in 3. nagradne križanke izbral BRANKA ČRETNIKA in LJUBA RAJERJA iz Novega mesta. Čretniku je pripadla denarna nagrada 5.000 tolarjev. Rajer pa bo prejel knjižno nagrado, Doklovo povest Uskoška princese z avtorjevim podpisom. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 14. februarja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 5. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo učnevnika v Novem mestu.

REŠITEV 2. oz. 3. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: MIAMI, IGNAC, NAGROBNIK, WILLY, OAZA, BA, KILOGRAM, PART, AJAS, OKA, AMATI, ANAND, SIN, LE, DRINA, SEDMINA, IZOLA, ANTERIDIJ, SIK, US, DIJAK, TAT.

prišče misli

Mnogo hudobnih živi v bogastvu, a dobr si revni!

SOLON

Omika napravi človeka ostudneje krvolocnega.

F. DOSTOJEVSKI

Leninistična partija lahko ostane na oblasti samo, če uniči prirodnost. Uničiti je treba značaje, poštenje in čast ter ustvarili kredelo duš drobitnic, drobnih lopov, ki jih je mare sedanjost.

J. KOPAČ

Ni vezi, ki bi ustavila duha.

P. HENNIGSEN

NAGRADNA KRIŽANKA

5

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	IRAŠKI PREDSEDNIK HUSSEIN	DAVEK	NASELJE V SAVSKI DOLINI (TOVARNA PAPIRJA)	NADAV	IME VEČ NORVEŠKIH KRALJEV	AVTOR: JOZE UDIR	KDOR DELA PRIMER- JAVA	DALM. MOSKO IME	OGRODJE IZ DESK PRI BETONI- RANU
BOJAZEN					ZA (LAT.)				
DOLGO- REPÄ PAPIGA					NASILNA TATVINA PAZDER				
NAUK O POUCEVANJU									
JAP. KNJIZEV- NIK (KOTO) SPANJE				NAŠE MESTO OB DRAVI OSTRIVEC					
ATLETSKA DISCIPLI- NA IND. BOG OGNJNA								MLAKA, BLATO	NAJVIŠJI VRH V TURCIJU
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	AMERIŠKI PISATELJ (GEORGE, 1866-1944)				NOETOVA BARKA ZADNJI DEL LETALA				
MADŽAR. ŽENSKO IME						VRTINEC PASMA PSOV			
KRALJ ZIVALI			REPUB. V SREDNJI AMERIKI IME. PIS. PEROCI						
DIPLO- MANT VISOKE TEHNIŠKE ŠOLE					NADZORNIK V GRAD- BENIŠTVU OKR. ZA VOLTMETER				
REZULTAT KALIJENJA						POJAV. NA TEKOCINI			
ZOLAJEV ROMAN			JUDOVSKI KRALJ			JAZZOV- SKO PETJE			

zanimivosti iz sveta

Prihaja s starostjo

Pred kratkim je svet izgubil še enega znamenitega junaka filma in televizije. V Ameriki je za rakom na prostati umrl najslavnnejši gologlavec hollywoodskih studijev Kojak oziroma Telly Savalas, kot se je igralec pisal. Njegova smrt ni le običajen memento mori o minljivosti slave in sveta, je tudi svojevrsten opomin moškim, naj nekaj več pozornosti posvetijo svoji prostati.

Podobno kot velja za ženske, da morajo pozornost posvečati prsim, velja za moške, še posebej starejše, naj enako skrbno bdijo nad stanjem svoje prostate. Rak na prostati je namreč tipično moška nedogoda, ki vsako leto pobere več deset tisoč življenj.

Sodobna medicina je za zgodnjem odkrivanje adenoma in raka na prostati zelo dobro oborožena. Zdravniki dandanes odkrijejo številne primere adenoma in raka na prostati že v tako zgodnjem stanju, kot ga poprej nikoli niso mogli, to pa seveda pomeni, da imajo oboleli neprimerno večje možnosti, da jih bolezen ne spravi v grob.

Zdravljenje je lahko kirurško, se pravi, da obolelemu delno ali v celoti odstranijo prostate, lahko pa obolelega zdravijo tudi z obsevanjem.

Prostata ali obsečnica, kot je slovenski naziv za ta del telesa, je moška spolna žleza, ki leži na dnu sečnega mehurja pod danko in nad presredkom. Ima obliko in velikost kostanja z goraj ležečo bazo, ki se prilega mehurju, in z navzdol obrnjenim vrhom. Skozi žlezo poteka od zgoraj navzdol obsečni del sečnice, v katero se izlivata voda in obsečni mešiček. Tkivo obsečnice, ki ga sestavljajo mišična vlakna in žleze, v celoti obdaja sečnico. Naloga obsečnice je, da izloča semensko tekočino pri izlivu semene. Na starejša leta ta sicer mirna žleza lahko postane huda nedogoda. Zaradi spreemb in hormonskih sestav organizma se žleza kar nekajkrat poveča in pri tem lahko začne zapirati sečnico, kar povzroči zastajanje seča v mehurju in navzgor do ledvic.

Stalno zastajanje seča v organizmu je nevarno in lahko povzroči hudo zastrupitev. Zaradi povečane prostate ima po 60. letu starosti težave kar tri četrtine moških. Druga nevarnost, ki jo prinaša z leti obsečnica, pa je rak. Po medicinskih statistikah ima od 30 do 40 odst. moških v starosti nad 50 let raka na prostati, in že več

kot polovica vseh moških, ki dočakajo osemdeset let življenja.

Vse do pred kratkim je bilo najpogosteje sredstvo za ugotavljanje raka na prostati gumijasta rokavica, ki si jo je zdravnik nataknil na roko in s prstom pretopal prek stanje obsečnice. Če je zatipal nepravilnosti, je bila potrebna še biopsija, ki je potrdila, ali gre za rakaste sramembe. Ce se je to potrdilo, je šlo običajno

že za razvito obliko raka ali adenoma in je bilo za kirurško ozdravljenje že prepozno.

V osemdesetih letih pa je prišlo do pravega buma novosti v zgodnjem odkrivanju raka na obsečnici. V uporabo je namreč prišel krvni test PSA, s pomočjo katerega zdravnik zlahka ugotovi, ali so v krvi posebne beljakovine, ki prihajajo v kri iz rakastih celic v obsečnici. Še predno je mogoče kar koli zaznati na obsečnici, krvni test že opozori na rakaste celice.

Odkar v ZDA redno testirajo moške, stare nad 50 let, je število diagoz raka na prostati močno poraslo, kar 80 odst. več jih je še pred dvajsetimi leti. Močno se je povečalo tudi število operativnih posegov: zdaj opravijo za 600 odst. več popolnih odstranitev prostate, kot so jih pred osmimi leti. Kljub vsemu temu pa medicinske statistike še naprej beležijo okrog 35.000

smrti zaradi raka na obsečnici. Operacija namreč še ne pomeni ozdravitev in odstranitev nevarnosti, še posebej ne, ker gre običajno za operativne posege na starih ljudeh, ki operacijo težko prestajajo in so pri njih pogoste pooperativne komplikacije ter celo smrt. Zato je med zdravniki precej takih, ki niso zagovorniki radikalnih posegov z nožem.

Alternativo ponuja kirurški poseg, pri katerem se rakaste obsečnice lotijo z mrazom. S pomočjo naprave, ki se ji pravi kriosonda, rakasto tkivo bombardirajo s super hladnim dušikom, ki uniči rakaste celice. Poseg poteka brez krvavjenja in zahteva le ednodnevno ležanje v bolnišnici.

Še manj komplikacij je z najnovejšo metodo, ki ji pravijo zdravljenje z "radioaktivnim rižem". Gre za uničenje rakastih celic z radioaktivnimi delci, ki jih vbrizgajo v prostato. Žal imajo vsi ti postopki za najpogostejo posledico impotentnost, kar za moške v pozni starosti ni tragično, ni pa prijetno za moške v spolno dejavnejših obdobjih življenja.

MILAN MARKELJ

zdravnik razlagá

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda

Angina pektoris

Pomembno je vedeti, da angina pektoris in srčni napad nista isto! Angino pektoris povzroča začasno nezadostno dovajanje krvi in z njo kisika v srce glede na njegove trenutne potrebe. Bolečina se navadno pojavlja med telesno aktivnostjo ali med močnim čustvenim vzburjenjem. Če prizadeti preneha z aktivnostjo ali se usede, se bolečina običajno hitro umiri.

Če pa so srčne venčne arterije tako zožene, da je določen del popolnoma zaprt in je s tem dotok krvi za dalj časa zaustavljen, začne ta del srčne mišice odmirati in nastopi srčni napad. Bolečina je v tem primeru hujša kot pri angini pektoris, trajala daje in ne mine po počinku. Bolnik je tudi ves poten in navaja močno slabost.

Anginozni napad ne pušča trajnih okvar, srčni napad pa jih! Vendari so bolniki z angino pektoris v dvakrat večji nevarnosti, da bo nekoč prišlo do srčnega napada. Napad angine pektoris za razliko od srčnega napada ponavadi ne ogroža življenja. Kaj povzroča angino pektoris?

Stene venčnih (koronarnih) arterij so na notranji strani normalno gladke in elastične, kar jim omogoča, da se krčijo in širijo ter dopuščajo, da teče skoznje kri, bogata s kisikom. Količina krvi ustreza trenutnim potrebam srca. V starejših letih, zlasti če je žilna stena poškodovana zaradi kajenja ali visokega krvnega pritiska, začenja na njej nastajati maščobne obloge. Ko se obloge povečajo, se premier žile zoži in pretok krvi se

zmanjša. Čeprav začne aterosklerozu nastajati že zgodaj v življenu, se razvija tako počasi, da minejo leta, preden se arterije tako zožijo, da se pojavi angina pektoris. To se največkrat zgodi v srednjih letih.

Jasno je seveda, da je poleg ateroskleroze še več drugih obolenj, pri katerih srce ne dobiva dovolj kisika.

Arterije oživčujejo živčna vlakna, ki uravnavajo oženje in širjenje žil. Zato lahko preko njih delujejo na srce tudi pritiski moderne življencega s svojo napadnostjo, sovražnostjo, neskončno vrsto rokov, neusmiljenim tekmovanjem, nemirom ali negotovostjo. Pri čustveni vzburjenosti se namreč sproščajo posebne kemične snovi (adrenalin, noradrenalin, serotonin), ki ožijo koronarne arterije. In če so žile že zožene zaradi arterioskleroze, mora srce v času stresa trše delati.

Kadar je v krvi mnogo kemičnih snovi, ki se sproščajo ob vzburjenju, se krvne ploščice, trombociti, rade sprimejo. Pri tem se pogosto pojavi krč koronarnih žil, kar lahko sproži angino pektoris. Koronarni krč pospešuje zlepiljanje krvnih ploščic med seboj. Pri tem se sproščajo snovi, ki se dodatno ožijo krvne žile.

Zivčni in biokemični dejavniki raje prizadenejo tiste žile, ki so že zožene zaradi ateroskleroze. Po drugi strani pa je mnogo bolnikov, ki so trpeli zaradi angine pektoris, povsem okrevalo, predvsem zato, ker so upoštevali zdravstvene nasvete in so se odločili ustrezno spremeniti svoje življeno. Žal se mnogi srčni bolniki trmasto borijo proti vedno večjim pritiskom v življenu in gledajo na svarilna znamenja angine pektoris bolj kot na sovražnika, za katerega se potem sploh ne zmenijo več. Namesto da bi z vso odgovornostjo skušali preprečiti nadaljnje napade, mislijo, daje znak šibkosti, če priznajo poraz, in se še dalje ženejo z nadčloveškimi naporji. Svarilne zname stanja, ki je še popravljivo, lahko tako kratko malo spregledamo!

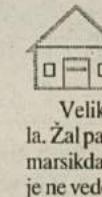
(Se nadaljuje)

praktični
praktični
praktični
praktični
K KRIŽ
A
Z

Maske

Suhe in ovele kože na obrazu ni moč zakriti z golj z licili. Boljše je, da se lotite na drugačen način. Poskrbite, da bo koža sveža in mehka. Pri tem igrajo pomembno vlogo maske, ki so priporočljive zlasti za nagubano kožo, koristijo pa tudi drugim kožam, saj dajejo čvrstost in sijaj. Zelo učinkovite so oljne maske, na primer iz žitnih kalčkov, ki ohranajo vlažnost gornjih plasti kože. Učinkovite so tudi maske iz različnih želiščnih ekstraktov ter v obliki gelov. Že če si masko nanesete na obraz le enkrat na teden, je učinek očiten. Obrazne mišice postanejo prožne in čvrste, koža pa dovolj vlažna, saj maske zavirajo prehitro izhlapevanje tako nujno potrebne vode iz kože.

Likanje usnja

Veliko ljudi nosi usnjene plaše, jakne, krije. Žal pa se tudi usnje mečka in takšna oblačila marsikaj izgledajo zelo malomorno. Toda ljudje ne vedo, kako bi si pomagali pri zmečkanem usnju. Nasvet je preprost: polikajte ga. Temperatu likalnika nastavite na bombaž. Nato položite oblačilo, ki je bodisi iz semiša ali iz gladkega usnja, na likalno mizo. Likajte z narobne strani in preko krpe, ki zavaruje usnje pred preveliko vročino. Vendar pa morate biti previdni, da ne boste uporabili vlažne krpe ali pa vlažnega likalnika na paro. Če bi namreč usnje navlažili, bi se pri hlajenju in sušenju močno skrčilo, pri tem pa bi si naredili več škode kot koristi.

Kremna juha iz šampinjonov

Za 4 osebe potrebujemo: 500 g šampinjonov, 50 g mesnatne prekajene slanine, 100 g čebule, 30 g masla ali margarine, žlico ol

EROTIČNE DOPISNICE - Dopisnica z erotičnim motivom, kakršna je ta, ki jo objavljamo, je iz časa pred prvo svetovno vojno. Je bila za tedanje meščansko družbo izredno nespodobno, a vendar zaželeno blago. Dopisnica s kočljivo tematiko, ki se je nemalo kralj znašla v pisemskem nabiralniku kakšnega gospoda ali gospe, je danes dragocen slikovni vir, iz katerega lahko razberemo oblačilni videz, notranjo opremo, higienike razmere in erotične sanje tedanjega časa. (Pripravila etnologinja Irena Rožman)

In Tedenovih napiskov

Bolj odkrite in manj lažnjive - Ženske so na Dolenskem bolj odkrite in manj lažnjive kot Gorenke. Vzrok je brez dvombe veča svoboda, ki se dovoljuje dolenskim punčikam in dekletom v gorovjenju in ponašanju. Po krivem obdolžena ali razjaljena bo se odrezala možato in branila pred celim svetom svoje poštenje, če je treba, tudi skromna in sicer vseskozi tih in modra dolenska deklica, ne boje se ne gospodarjev ne farjev. Gorenka drži se v takem primerljavi kot štor, ne vede kaj početi ali pa se ihti skrivaj in opravlja krvica med tujimi ljudmi nakladaje nanj tudi take grehe, kterih ni delezen.

Na krivice ne pozabi - Stori Dolencu sto dobrot in eno samo krivo, pozabil bo vse dobre radi te edine krivde, bo jih pozabil če tudi le misli ali sumi, da mu se je morda kaj napačnega naredilo. Recimo to matematično. Daruj mu 100 f. davši mu jih v roke, vzami si deset f. nazaj in Dolenec je prepičan, da si ga okradel, da si njegovov sovražnik ne pa dobrotnik.

Dolge hlače so spakarija - Dolge hlače nositi je posebno po zimi strašno unumno. Po snegu in žonti se zmočijo, pa zmrznejo in rožljajo čudno nerodno in nadležno okoli nog. So prava spakarija.

Kurbarija vihra v strašni meri - Fantje in dekleta ljubijo se samo "z grehom" na Dolenskem. V Straži n.pr. so vse lepše punce ali noseče ali pa že matere. Fanji ljubico naj pred upijani, potem pa naongavi. Spridivši eno, strese greh s sebe, kakor pes vodo in gre dalje zapeljevat še drugih deklet in tako vihra kurbarija v strašni meri.

Kočevska proga v številkah

Proga Grosuplje-Kočevje je dolga 49 km, v podaljšku je še 1,9 km dolg industrijski tir proti nekdanemu premogovniku. Začetna točka v Grosupljiju je na nadmorski višini 392 m. Pri Dvorski vasi doseže nadmorsko višino 581 m (višje se v Sloveniji proga vzpone le pri Postojni in v Karavanškem predoru), od tam dalje pada in se pri Stari Cerkvi spusti na 469 m nadmorske višine. Do Kočevja se rahlo dvigne in konča na 471 m nadmorske višine.

Pri gradnji proge so morali v nasipe vgraditi 65.827 m³ nasipnega materiala, skopati 18.459 m jarkov in postaviti 2.853 mejnikov.

Proga poteka večinoma po kraškem terenu, zato niso potrebeni kakšni večji objekti (viadukti, predori, galerije). Za slovenske razmere poteka proga dokaj ravno, saj je 67% ravne proge, na krivine odpade le 33%. Nasprotno pa je z nagibom: po ravnem poteka le 29% proge, 71% proge je v nagibu. Minimalni radij krivin je 200 m, maksimalni vzpon pa 22,6 promila.

Trasa proge v veliki meri poteka vzdolž stare Rimsko ceste, npr. v Velikih Laščah in od Ribnice do Kočevja.

Vodne postaje so bile v Dobropoljah, Ortneku in Kočevju. V rezervoar vodne postaje v Dobropoljah je voda doteckala po gravitacijskem 2.753 m dolgem vodu iz zajetja na potoku Rečica. Dnevno je bilo na razpolago 175 m³ vode. Tudi v rezervoar vodne postaje Ortnek je voda tekla po 980 m dolgem gravitacijskem vodu iz zajetja na potoku Domalcu, kapaciteta pa je bila 400 m³ na dan. Na obeh postajah sta bila po dva napajalnika in čistilna jama.

V Kočevju so rezervoarje vodne postaje polnili z vodo iz 1.013 m oddaljenega vodnjaka ob reki Rinži, tam je bila tudi črpalka postaja s parnim kotlom in črpalko, saj je bilo potrebno vodo dvigniti za več kot 20 m. Dnevno so lahko načrpalni 360 m³ vode.

Vsi železniški objekti so bili dobro opremljeni s pit-

Karel Rustja DOLENJSKE ŽELEZNICE

FOTO: M. MARKELJ

no vodo. Čuvajnice so imele betonsko cisterno, v katero se je stekala kapnica. Tudi postaje in postajališča so imela betonske cisterne za kapnico, le v Stari Cerkvi je bil vodnjak s studencem. Vodovodni priključek je kot prva dobil postaja Ribnica leta 1896.

Ob gradnji proge so bile vgrajene tavnice vrste XXIV.; zaradi gorskega značaja proge so se hitro obrabljale. Presenečenje je sledilo, ko so stare in obrabljenne tavnice zamenjali z novimi domaćimi vrste 35; le-te so se v treh letih skromnega prometa obrabile 12 mm, torej več kot prejšnje v 50 letih intenzivnejšega prometa. Vzdrževanje proge je bilo zapostavljeno, zato so morali zniževati maksimalno dopustno hitrost. Tako je bila leta 1941 na odseku Dvorska vas-Kočevje dopustna hitrost 45 km/h, leta 1957 pa le 25 km/h. Sedaj dopušča del proga maksimalno hitrost 40 km/h, del pa 50 km/h. Od skupnega števila 80.900 pragov je bilo po vojni vedno nad 21 % gnilih.

Ker je bila proga Grosuplje-Kočevje proga III. reda, je bila le skromno opremljena s signalno-varnostnimi in telekomunikacijskimi napravami. Od Grosuplja do Kočevja je bilo razpetih za 483 km brzovnih in telefonskih žic; zanje je skrbela pošta, saj sta si tako kot drugod tudi tu železnica in pošta delili telegrafsko-telefonske vode. Na telegrafsko-telefonsko mrežo je bilo priključenih 23 telefonskih in 7 brzovnih aparatorov za potrebe železnice.

Postaje so zavarovane le z mehanskimi signali. V času okupacije so Italijani izdelali načrte za elektromehanično zavarovanje postaj, vendar je vse ostalo le pri načrtih.

PUDLICA IN ARI

Ulica je tisto pozno poletno popoldne opustela. Ana se je presenečeno približala. Žensko je poznaла le na videz, saj je bilo naselje, kjer sta obe živelji, veliko, med seboj pa se je dorbo poznaло le nekaj družin. Ženska je Ani povedala, kako je njena 9-letna psica, majhna in krotka pudlica, vse življenje zakrnjena samka. Ni se zmenila za nobenega pasjega vrstnika do prejšnjega leta, ko je nekaj dni izginevala od doma. Nekoga dne je psičko zasledovala in ugotovila, da hodi vasovat k Ariju pod balkon. Tudi to leto je drugič zapored odšla na sestovanje k svojemu izbrancu, čez čas pa povrgla enega samega mladička. Komaj ga je spravila pokonci, je poginila.

Krenila sta proti trgovini. Nenadoma je Ana opazila, da Arija ni več ob njej. Korak ji je zastal in s pogledom ga je začela iskati. Zagledala ga je, ob njem pa ljubko pudllico svete barve, Arijo je radovedno ovoval in mahnil z repkom.

"No, Ari," se je oglasila mlajša ženska, ki je vodila pudllico na vrvici, "le oglej si svojo hčerko."

REZKA JAKŠE

GORJANI

Gorjanci so skrivnostna gora. Stari ljudje vedo o njih povedek. Ena od njih pripoveduje o deklici, ki je na vrhu Gorjancev pasla živinico in zašla na kraj, kjer je bilo jezero, zaraščeno z mahom in travo. Živinica se je začela pogrezati. Deklica je pohitela, da bijo rešila, a je tudi ona izginila v tisti močvari. Čez nekaj časa je potok Pendirjevka naplavil dekletovo kmetijo.

Stari ljudje tudi pravijo, da bi, če bi se gorjanski hrib odpril, voda zalila vso Šentjernejsko dolino in še več.

Nekdaj so imeli navado, da so molili posebno molitev za Podgorce. Molitev gre takole:

Ana se je presenečeno približala. Žensko je poznaла le na videz, saj je bilo naselje, kjer sta obe živelji, veliko, med seboj pa se je dorbo poznaло le nekaj družin. Ženska je Ani povedala, kako je njena 9-letna psica, majhna in krotka pudlica, vse življenje zakrnjena samka. Ni se zmenila za nobenega pasjega vrstnika do prejšnjega leta, ko je nekaj dni izginevala od doma. Nekoga dne je psičko zasledovala in ugotovila, da hodi vasovat k Ariju pod balkon. Tudi to leto je drugič zapored odšla na sestovanje k svojemu izbrancu, čez čas pa povrgla enega samega mladička. Komaj ga je spravila pokonci, je poginila.

"Bila je silno izbirčna in ponosna psička, vse ženine je odklanjala, dokler ni našla svojega izbranca v Ariju. Za njo je ostala tale ljubka psička."

KNJIŽNA POLICA

Tri izvrstna dela v Svetovnih klasikih

V zbirk Svetovnih klasik, ki izhaja pri založbi Mihelača, so pred kratkim izdali tri nove knjige, ki jih bodo veseli ljubitelji dobrega branja. Izšli sta namreč knjige, ki ju že nekaj časa ni mogče dobiti na našem knjižnem trgu, Carmina burana in Božanska komedija, ter knjiga, ki je doslej sploh nismo imeli prevedene v slovenščino, in sicer Flaubert roman Skušnjava svetega Antona. Mihelač s slednjo knjigo utruje nove usmeritve, se pravi, da v zbirk, ki prinaša izbrano cveće iz tujih literarnih logov, objavlja tudi doslej ne-prevedena dela.

D R A N T E BOŽANSKE KOMEDIJE v prevodu Andreja Capudra je že tretji, kar nedvomno dokazuje, da je ta klasična umetnina, ena

največjih, kar jih ustvaril človeški genij, deležna primerne pozornosti slovenskega bralstva. Ker luskuzna izdaja celotne pesnitve ni ravno dostopna vsakemu žepu, je izid precej cenejše Mihelačeve izdaje v Svetovnih klasikih vsekakor dobrodošla izbira za plitvejsi dijaški in študentski ter še kateri žep. Na svojem domišljaju potovanju po treh onostranskih kraljestvih, po peklu, vicah in raju, je pesnik v Božanski komediji izrisal mozaik vsega tistega, kar je srednji vek vedel, čutil in občudoval. Umetnina je tako poeni strani poučna pesnitve enciklopedičnih razsežnosti, ki nam razlagajo kozmolosko, etično in zgodovinsko-politično plat vesolja, hkrati pa je umetniško delo, ki ponazarja in slika podobo celotnega človeštva. Capuder je prevod opremil tudi s spremno besedo in potrebnimi opombami, ki lajšajo branje vsekakor zahtevnega besedila.

Izbor iz srednjeveških posvetnih pesmi, znanih pod imenom CARMINA BURANA, je pred veliko leti že izšel v slovenskem prevodu, vendar knjige že dolgo ni mogoče nikjer več dobiti, zato je Primož Simoniti pripravil nov izbor in vanj zanj najbolj znane ter najbolj značilne pesmi iz te poezije visokega srednjega veka. Pri nas so Carmina Burana znane po zaslugu slovitne istoimenske Orffove kantate, ki vsebuje predvsem piske in ljubezenske pesmi, parodije in satire. Pesmi so natisnjene tako v latinskom izvirniku kot v slovenskem prevodu, kar bodo pozdravili vsi tisti, ki se še ukvarjajo z latinščino, knjig v tem jeziku pa pri nas že dolgo več ne tiskajo. Prevodu je prevajalec dodal tudi

popoldan je odpeljal po en vlak iz Kočevja in en vlak iz Stare Cerkve do Brežic, kamor je prispl zgodaj zjutraj. Prazna garnitura pa se je iz Brežic vracala na ponovno nakladanje. Garniture so bile sestavljene iz štirih potniških voz, 26 zaprtih in 9 odprtih voz. Za nemoteno nakladanje so hitro podaljšali tira 1 in 6 v Kočevju, prav tako nakladalni tir v Stari Cerkvi.

Kmalu po končani vojni so posebni transporti vozili iz Ljubljane v Kočevje množico Slovencev, Hrvatov in Srbov. Njihova žalostna pot se je končala v Kočevskem Rogu. Kompozicijo približno 28 tovornih voz in enega potniškega voza sta vlekli lokomotivi 23-010 in 23-020. Ker je bil most preko Gruberjevega prekopa nevozen, so ujetnike nalagali na drugi strani mostu pod Golovcem. Z Rakovnika so vlaki odhajali okrog 21.15. Transporte so stražili oddelki OZNE IV. armade. Oficirji so bili v potniškem vagonu, vojaki pa so bili v zavornih utah in na odbijačih. Vojaki so kazali znake močne utrujenosti in zaspanosti, zato so tudi nekateri vojaki iz sestave straže končali pod kolesi. Iz zaprtih vagonov je bilo ves čas slišati stokanje in krike.

Vojni čas in obnova

V času italijanske okupacije je proga Grosuplje-Kočevje ves čas obratovala. Progo so varovale enote divizije Isonzo s štabom v Novem mestu. V Kočevju in Grosupljiju so namestili italijanskega prometnika, v Ribnici pa progovnega nadzornika. Sprva so vozili trije pari potniških vlakov kot pred vojno, povečan pa je bil tovorni promet. Zaradi premajhnih kapacetov so Italijani načrtovali povečanje števila postaj, zavarovanje s signalno-varnostnimi napravami na postajah Čušperk, Dobropolje, Velike Lašče, Ortnek in Ribnica. Na novo so leta 1942 zgradili nakladalische Lipovec (nakladalni tir in poslopje). Nemci so poznevo vozni red večkrat spremeli; dnevno sta vozila le dva para mesanih vlakov. V vsakem vlaku so bili poleg tovornih voz še po trije vagoni tretjega razreda in službeni voz. Pred lokomotivo so bili po trije ščitni vagoni.

spremno besedo in opombe.

Zanimivo bralsko poslastico prinaša tudi roman Gustava Flauberta SKUŠNJAVA SVETEGA ANTONA, katerega zahtevni prevod v slovenščino je opravil naš izvrstni prevajalec Branko Madžrevič, z obsežno in izčrpno spremno besedo pa je opremil poznavalko francoske književnosti Jola Škulj. Gre za besedilo, h kateremu se je Flaubert vratil vse svoje življenje in ga dodeloval. Znane so tri inačice romana, pri čemer slovenski prevod sloni na tretji, zadnjih verziji. Flaubert je to delo, ki je dolgo ostalo v ozadju zanimanja literarnih teoretikov in tudi bralstva, oblikoval ko lirično in bizarno fantastiko, uporabil pa je za svoj čas tudi slogovne novosti - bil je prvi, ki je v roman uvedel notranji dialog in tok zvesti, dvoje prijemo torej, značilnih za kasnejši moderni evropski roman.

MILAN MARKELJ

Dom mojega doma

Založba Lipa, ki jo je pred 40 leti v Kopru ustanovil dr. Bogomir Magajna, je izdala knjigo novel Jožeta Felca DOM MOJEGA DOMA. Avtor, zdravnik psihiatrer in pisatelj, je izdal doslej že pet knjig. V novem delu je deset novel in bralec brez težav ugane, da se dražljivost pisateljevega pripovedovanja vrti v okviru "kliničnih primerov" njegovega zavoda ali inštituta, kot ga malce skrivnostno imenuje.

"Kot zdravnik sem spoznal veliko zgodb in usod, ki bi jih po preprostem razmislu lahko uporabil kot pisatelj. Toda literarni zapis in tudi njegova notranja draž, ne prenesata posnemanja nobene realnosti, saj vše tako preprosti ali pa zapleteni fabuli prebiva pisatelj v vsem, kar je. Slabo je delo, če v prav vsakem junaku ni nekaj avtorjeve duše in postave; slab je, če bralec prav v vsakem junaku ne zazna nekaj sebe", je Jože Felc povedal pred leti v Sodobnosti. Novele, izmed katerih so prve nabite z erotiko, nam odkrivajo življensko drugačnost, ki je preizkušnja in dragocenost hrkati.

Pisatelj trdi: "Moji bolniki so moji največji prijatelji." Med njimi hodi z "odprtimi očmi". Ko opisuje njihove življenske zgodbe, so to zanj normalni ljudje, saj so le malo "drugačni", sicer jih ne bi namenil vsega svojega življenja.

Pretrseljiva je avtobiografska novela o Jaslicah iz aprila 1941 in zgodba Eros tanatos, v kateri prepoznamo življenje in smrt dobrotonika iz Negove. Avtor duhovito omenja tudi srečanje maršala Tita z abesinskim cesarjem na Jadranu. V noveli Oče opisuje slovo Valjhuna in Silnega, nekdajnega partizana in domobranca, ki v njegovem zavodu v miru doživita konec življenja.

TONE GOŠNIK

Še ena sramota

Vsaka normalna država bi obisku V. Žirinovskega vsaj formalno nasprotovala

Slovenci žal nimamo ravno veliko srečce s svojo zunanjino politiko. Doživeli in kolikor toliko srečno preživel smo že vse mogoče, nazadnje tudi to, da nis uvrščajo med "železne" balkanske države. Vendar nas niti to ni streznilo, še več, z medlo zunano politiko se sami odrivamo na rob mednarodnih dogajan.

Napovedan in sedaj tudi uresničen prihod razvitega ruskega voditelja Žirinovskega v Slovenijo bi lahko bil lepa izčonica, da pokazemo zunanjopolitično odločnost. Vsaka normalna država bi njegovemu prihodu vsaj verbalno nasprotovala, saj si nihče ne želi pridobiti slovesa države, ki (s pasivnostjo) podpira njegovo nacionalistično in šoviniistično politiko. Pri nis pa je malo manjko, da ga pričakamo s častno stražo. Namesto da državni organi jasno povedo, da je nezačel.

Ob tem si ne moremo kaj, da ne bi naredili primerjavo z nedavnimi težavami z vizumom srbskega rock pevca Bajage. Naše zunanje ministrstvo je nasprotovalo obisku kulturnika, ki je želel priti v Slovenijo zgolj zaradi kulturnega sodelovanja. Nič pa nima proti "zasebnemu" obisku Žirinovskega, ki ima v tujini, milo rečeno, čuden sloves. Res čudna definicija "strepe politike".

Članice in člani Mladega foruma Združene liste nikakor ne moremo odobravati take zunanje politike, ki slabša (že itak slab) ugled Slovenije v svetu. Zavzemamo se za slovensko odprtost v svet in pripravljenost na konstruktivno in strpno mednarodno sodelovanje. Vendar je potrebno pri tem dosledno ločiti zrno od pleva. A naše zunanje ministrstvo je preveč kratkovidno, da bi bilo tega sposobno.

Mladi forum Združene liste

Za mejo na Mirni!

Slovenska desnica: naša zunanja politika je anacionalna in nesamozavestna

Slovenska desnica s pozornostjo in zaskrbljeno spremlja dogajanja v odnosih med Slovenijo in Hrvatko. Še zlasti nas skrb negotova in nesamozavestna slovenska zunanja politika, ki v nobeni sporni zadavi med državama ne najde pravnega odgovora. Ker očitno nima izdelane takte pogajanj, se praviloma prepozno odziva na poteze svoje hrvatske sosedje. Prav tako je očitno pomankanjanje poznavanja zgodovinskih razmer na slovenski pogajalski strani, kar hrvatska diplomacija čuti in spretno izrabila v svojo korist.

Vse to vodi slovensko zunanje in celotno politiko v tako podrejen položaj proti sosedu Hrvatki, da jo moremo označiti kot anacionalno in slovenskim državnim interesom skodljivo.

Poleg ostalih odprtih vprašanj - Razkrije in Medmurje, Krška elektrarna, Ljubljanska banka, obmerni gozdovi, zadružna zemlja na tolminskem, Istrske zeleznice... - je predvsem zaskrbljajočo pogajanje o pomorski meji.

Slovenska desnica terja odločno varovanje slovenskih meja in uveljavitev slovenske meje na Mirni, to je izpolnitve desete točke Memoranduma Slovenske desnice, ki je bil z aklamacijo potren na velikem zborovanju 18. septembra v ljubljanskih Kržankah.

Meja na Mirni pomeni južno mejo cone B Svobodnega tržaškega ozemlja, ki je edina mednarodno priznana meja na spornem območju in jo je zato imeti za pravo in mednarodno priznano mejo med Slovenijo in Hrvatko. Dokazov za upravičenost take trditve je dovolj, zlasti pa raba slovenščine kot javnega občevalnega jezika in jezika v javnih knjigah na območju cone B Svobodnega tržaškega ozemlja. Da so te tega ves čas zavedali na hrvatski strani, dokazuje dejstvo, da je slovenska pomorska policija vse obdobje, odkar je bilacona B pod Jugoslavijo, sama varovala morje do samega mesta Umaga.

Zato Slovenska desnica pričakuje, da bo slovenska stran na bodočih pogajanjih bolj odločna in da ji bo uspelo uveljaviti pravčno slovensko mejo.

za Slovensko desnico:
VITOMIR GROS

• Demokracija ne prinaša samo več svobode, temveč tudi več možnosti zlorabljanja svobode. To je ta čas eno ključnih vprašanj naše družbe. (J. Pečar)

• Žlahten človek ne more izgubiti svojega otroškega srca. (Meng-ce)

Klic odrezane osilniške doline

Ugovor na trditev v poročilu (DL 27. jan.)

V Dolenjskem listu je bil 27. januarja na drugi strani objavljen članek A. Bartlja "Klic odrezane osilniške doline", v katerem avtor poroča o poteku prve seje IO Civilnega gibanja za osilniško dolino.

V članku je zapisan tudi stavek: "V nasprotju z že začetimi deli za cestno povezavo ob Kolpi od Vasi-Fare do Osilnice, za katero se kljub številnim pomislem in protestom odločajo nekateri krajevni dejavniki in celo kočevska občina, prebivalci osilniške doline odločno in argumentirano zagovarjajo cestno povezavo Osilnica-Kočevska Reka-Kočevje, ki je za te kraje najkrajša in najučinkovitejša."

Ta trditev ni točna. Nasprotov! Tako IS kot predsedstvo občinske skupinice Kočevje daje prednost gradnji ceste Kočevska Reka-Osilnica, in sicer iz istih razlogov, kot jih navajajo člani IO Civilnega gibanja za osilniško dolino. Zavedamo se, da cesta ob Kolpi po slovenskem ozemlju ne pomeni rešitev številnih zagat, s katerimi se srečujejo Osilnica in kraji, ki na Osilniku gravitirajo.

Posebodobitev kolovoza med Petrino in Kužljem ne pomeni zelene luči za nadaljevanje del proti Srobotniku in Mirtovčem. Pomeni samo uresničitev tistega dela splošnega načrta, ki se načaja na povezavo Kužlja z matično občino po slovenskem ozemljju.

Đejstvo je, da določeno število krajanov zagovarja posebodobitev poti vzdolž reke edina uresničljiva rešitev, če bo država še naprej tako radodarno in hitro zagotavljala finančna sredstva kot do sedaj.

Dr. MIHAEL PETROVIĆ
Občinska skupščina Kočevje

Politika se tokrat ni vmešavala

Odmev na poročilo s tem naslovom (DL 27. januarja) - Ni šlo za "prislovično uradniško ravnanje", temveč za zavestno ravnanje svobodoljubno mislečih ljudi

V Dolenjskem listu je bil 27. januarja na drugi strani objavljen članek A. Bartlja "Klic odrezane osilniške doline", v katerem avtor poroča o poteku prve seje IO Civilnega gibanja za osilniško dolino.

Drži, da Novo mesto leta 1955 (na kar se to meni verjetno nanaša), ko so vojni prvci preimenovali ulice, ni sledilo drugim mestom v Sloveniji, ki so poimenovale najpomembnejše trge in ulice po Titu, Kardelu, revoluciji in drugih takrat močno politično obarvanih imenih. Toda razlog to ni bilo "prislovično uradniško lagodje". Vsi vemo, da so v tistih časih bila odločilna politična navodila od zgoraj, in to ne na uradni temevne na odgovorne ljudi.

V tistih letih je v Novem mestu bila na odgovornih mestih skupina ljudi, ki pri novem preimenovanju ulic zavestno niso hoteli iti v skrajnost, temveč so poskušali obdržati ravnovesje med političnimi pogledi in zdravim razumom. Hoteli so, kolikor je bilo možno, obdržati staro poimenovanja ali pa vnesti čim več politično neutralnih imen. Bili so sicer primorani spre-

meniti imena, kot so Sv. Jurija ulica, Cerkvena in Protiščela ulica in podobno. Toda namesto teh imen so bila nova poimenovanja zelo nepolitična: "Novomeške ulice": "Nekaterim nevšečnostim (pri preimenovanju) pa so se Novomeščani izognili tudi zaradi prislovičnega uradniškega lagodja, saj njihovi uradniki niso tako na vrat in na nos hiteli preimenovati številne ulice in trge z imeni, ki jih je ponujal trenutni politični veter."

V povezavi z NOB zavestno niso poimenovali številnih ulic po znanih slovenskih in jugoslovenskih politikih, kot so bili primeri v drugih slovenskih mestih, temveč so na eni stra-

ni dali poudarek splošnim imenom (Ulica Talcev, Cesta herojev, Valantičeve itd.), na drugi strani pa nekateri skromniji, a zaslужniji borcem (Jerebova, Kristanova, Slakova, Paderščeva itd.).

Skratka, pri takratnih poimenovanjih ne gre za "prislovično uradniško lagodje", temveč za zavestno ravnanje politično odgovornih, a obenem razumnih in svobodoljubno mislečih ljudi v Novem mestu okrog leta 1955.

VILMA PIRKOVIĆ

Kaj zahtevamo in pričakujemo

Mnenje sveta Krajevne skupnosti Draga o regionalni cesti Trava - Podplanina - Cabar ter lokalnih cestah

Za modernizacijo regionalne ceste Trava - Podplanina - Cabar z oznako R/373 ter lokalne ceste Lazec - Novi kot v makadamski izvedbi se svet KS Draga in krajani zavzemajo že 20 let. Obe cesti so povezani z Republiko Hrvatko in krajani tega dela Slovenije se dobro zavedajo, da kraj ostane prizor, obdržati staro poimenovanja ali pa vnesti čim več politično neutralnih imen. Bili so sicer primorani spre-

vas Črni Potok ostala brez neposredne cestne povezave z matično državo, kajti KS Draga nima samo tega primera, ampak je sedežna KS Osilnica v celoti odrezana od matične države, a KS Kostel le delno, in sicer vasi Kuželj in Srebotnik. Ker so se krajani v krajevnih skupinah zavedali posledic državne meje, so prek zborov KS zahtevali od države, da se zgradi cestna infrastruktura, ki bi krajane "zaprte" vasi povezala z matično državo. Zahtev po gradnji ceste Petrina - Osilnica - Podplanina so podprla zainteresirana ministrstva.

Poročilo vlade Republike Slovenije z dne 29.9.1993 je bilo pripravljeno na podlagi sklepa Odbora za infrastrukturo in okolje Državnega zobra R Slovenije, ki zagotavlja prometno povezanost vseh naselij ob meji z Republiko Hrvatko neposredno prek ozemlja Republike Slovenije. To poročilo so podprle poslanske skupine Liberalnodemokratske stranke, Slovenski krščanski demokrati in Demokratično-Demokratične stranke Državnega zobra R Slovenije.

Skelp sveta KS Draga je, da se "zaprte" vasi cestno povezajo po ozemljju matične države tako, da zaradi komuniciranja ne bo treba prestopati državne meje.

Krajani KS Draga apeliramo na pristojne državne organe ter poslanske skupine omenjenih strank, naj se cestna problematika prične reševati nemudoma na celotnem območju krajevne skupnosti, kajti mogoče bo jutri že prepozno, saj bodo sicer nekatere vasi (tako kaže), ostale v doglednem času brez vaščanov.

Od države pričakujemo resen pristop k reševanju nastale problema.

Predsednik sveta KS Draga:
ANTON ŽAGAR

Trgovina je bila le pesek v oči

Sosedje so dali soglasje za trgovino, pred prag pa so dobili gostilno - Vse pritožbe zavrnjene - Kljub pritožbi sosedov na vrhovno sodišče je bil lokal odprt

Ljudje ob koncu leta radi napravimo obračun za nazaj in se iz izkušenj tudi poizkušamo kaj naučiti. "Kar se Janezek nauči, to Janez zná," pravi. Žal pa ni vedno tako. Ko danes prebiramo časopise, nehote dobimo občutek, da je nas Slovencev ena sama nepoštosten. V primeru, ki ga bom opisal, nastopajo naš sosed s Kandijsko cesto Pestner, novomešča občina ozirizma njen sekretariat za urejanje okolja in tri prizadete držine - dve starejši in ena mlajša.

Zakaj gre? Naš sosed je nekako pred štirimi leti začel prenisljati svojo napol porušeno drvarnico. Ni nas zanimalo, kaj kani iz nje narediti in kakšne barve je njegova gradnja - črna ali rdeča. Takrat smo si bili še dobri sosedje in verjeli smo, da se bo s tem le uredilo okolje pred našimi pragi. No, lepše je že bilo, o tem, kaj pa se bo v novih prostorjih dogajalo, je sosed modro molčal. Vendar so tudi nam prišle na uho gororce, da bo v nekdanih drvarnicah trgovina z bifejem. Ker nam sosed še vedno ni bil pripravljen zaupati, kaj namerava, smo šli gororce preveriti na občino, kjer pa po početju našega soseda niso vedeli ničesar in so nas napotili na inspekcijsko; vendar tudi tam niso vedeli ničesar, domnevamo pa, da so po našem obisku ukrepali, saj nas je kmalu za tem sosed prisel proslit za soglasje. Želel je odpreti trgovino s kavarnci ob njej. Soglasje za trgovino je dobil, nasprotovali pa smo kaskršnemu lokalu, saj nas je dovolj dolgo motil hrup gostov nekdanjega hotela Kandija, ki je sicer stal preko ceste. Pestnerjev lokal pa bi imeli tik pred nosom.

LOŠKI POTOK - Vas Hrib je center Loškega potoka. Skozenj pelje tudi regionalna cesta in več cestnih odcepov. Že v poletnih mesecih je zatrpan z vozili, letošnji zgodnji sneg pa je povzročil pravi prometni zamok. Verjetno je za odstranitev snega odgovorna Komunalna ali KS, pa tudi uporabniki bližnjih obratov in ustanov bi lahko pokazali nekaj solidarnosti.

Komunalno podjetje Ribnica, ki med drugim skrbi za okrasitev ob decembrskih praznikih v vseh večjih naseljih v občini, je letos to storilo že za Miklavž. V Loškem potoku so bili zelo skromni v primerjavi z drugimi kraji.

Zadnji teden v tem letu, torej v četrtek, 30. t.m., bodo imeli v Osnovni šoli dr. Antona Debeljaka odprtji dan šole. Isti dan bo ob 16. uri novoletna prizaditev za starše učencev, učence in druge. Uprizorili bodo igro "Kralj v časopisu". Otroke v vrtcu bo obiskal in obdaril tudi dedek Mraz.

hali, pritoževali smo se toliko časa, dokler ni na odgovor pisalo, da je pritožba možna le še na vrhovno sodišče v Ljubljani. Najeli smo odvetnika, čeprav smo se zavedali, da to ni poceni, in se pritožili še na vrhovno sodišče, kjer pa naša zadeva stoji že kar nekaj časa.

Medtem ko smo mi hodili "od Ponca do Pilata" je napovedana trgovina z bifejem pred našim pragom zrasla v navadno krčmo in 22. decembra lani je bila veriga novomeških gostiln bogatejša za še en lokal, o toliko opevani trgovini, za katero smo dali soglasje, pa ne duha ne sluha. Zato sedaj sprašujemo vsemogoten sekretariat, ali je bila trgovina le kamufila, s katero je naš sosed prišel do soglasja za gostilno? Je bila trgovina le pesek v oči prizadetim družinam?

Zakaj ste naši pritožbe enostavno poživljigate? Zakaj pri ogledih lokalov in v inspekcijski niste bili toliko pošteni, da bi nas povabili zraven?

Zahtevamo, da se gostinski kočmur zapre in počaka odgovor vrhovnega sodišča. Ni lepo in še manj pošteno, da tako ravnava z ostaremli ljudmi. Tudi vi boste enkrat stari, če vas ne bo prej pobralo. Ko bomo mi odšli s tega sveta, bodo za nami prišli drugi ljudje in ne želimo jim hrup, kakršnega smo morali mi prenašati celih 40 let. Naj na koncu dodamo, da je vse to nepošteno početje menda blagoslovil sam gospod župan, ki pri vsej tej zadevi nima čistih rok.

Prizadeti
(podpisi v uredništvu)

Ne le v Srbiji, pse mučijo tudi v Sloveniji

Ob grozljivem prikazu pasjega boja na TV

V četrtekovem tedniku 27. januarja smo si na prvem programu slovenske TV lahko ogledali grozljiv primer pasjih bojev, ki jih prirejajo v Srbiji. Sicer ne vem, s kakšnim namenom je bilo to sprejet na TV: ali kot zanimivost ali kot prikaz, s kako podlimi deljenji se človek, krona stvarstva, ukvarja, ko sadistično ravnava z živalmi. Sogovornika ob novinarju g. Krejaču sta bila strokovnjaki, in sicer dr. Jože Vidic kot veterinar in Miro Zidar kot kinolog. Opisovala sta lastnosti psa in človeka, kako sodeljujeta v tem maskaru nedolžnih živali; v mojo osuplo zapredenost ni bilo slišati javne odsodbe pasjih bor, in sicer, da jih je treba nemudoma prepovedati ne glede na to, kje jih prirejajo, krivice pa hudo kaznovati.

Šentrupert bo imel občino!

Lastna občina je za krajane življenjskega pomena

V Šentrupertu se je po vojni maršak spremeno. Ves povojni čas je kraj več nazadoval, kot napredoval. Izgubili smo obsežno, za tiste čase bogato občino. Imela je svoje obrate: mlekarne, klavnice, mesnice in sušilnice sadja, lastne kmetijske zadruge, ki je bila med najuspešnejšimi v regiji.

Pri ukinitvi KZ smo izgubili premičnine in nepremičnine. Vse je odšlo v KZ Trebnje. S tem smo izgubili delovna mesta, bil pa je velik beg ljudi s podeželja v mesta. Tako se je tudi naša občina praznila.

Občina Šentrupert je bila razdeljena na tri dele, to je v občino Sevnica, Litija in Trebnje. Občina Sevnica je imela krajevno skupnost Cirnik in krajevno skupnost Šentlovrenc; vsega je bilo to sedem vasi. Vsi ti naši nekdanji občani želijo vrnitev v enot-

no občino Šentrupert.

Edina tovarna, ki jo je naš kraj imel, je Agrostroj, ki pa ne služi več našemu kraju, saj ljudje tudi tu nimajo dela.

Velika škoda se je za naš kraj zgodila takrat, ko tu ni bilo dovoljeno ustanoviti Salezijanski zavod. S tem smo izgubili najmanj srednji šolski center in s tem znanje, kulturo in turizem. Prislo je do občutne gospodarske škode.

Občina je za naše kraje življenskega pomena, saj bomo imeli večje gospodarske uspehe in sredstva. Zato se bomo lažje posvečali demografsko ogroženim krajem in nudili boljšo komunalno, kulturno in gospodarsko življenje. Prepričani smo, da se bomo ob referendumu krajan naše občine odločili za občino Šentrupert!

JANEZ LIVK
(za SKD Šentrupert)

SREČNA AFRIKA V SLOVENIJI - V Slovenskem šolskem muzeju na Plečnikovem trgu v Ljubljani bo do 15. februarja na ogled zanimiva razstava otroških igrač iz afriških držav Gane in Burkine Faso. Večinoma gre za prevozna sredstva, narejena iz ostankov lesa, palme in različnih odpadnih materialov, iz katerih so dečki (povprečna starost 10 let) znali spreti oblikovati nenavadne igrače, danes že prične sodobne industrializacije. Organizatorka in avtorica razstave Sonja Porle, ki se je 10 let potepala po černem kontinentu, bo ob diapozitivih, afriških pravljicah in organiziranih delavnicah za najmlajše, tudi slovenske otroke učila afriške iznajdljivosti in domišljije. (Foto: D. Krošelj)

Seminar Gibanja za življenje v Novem mestu

Proti splavu, evtanaziji

KRŠKO - V soboto je v prostorih novomeškega kapitlja potekal seminar, ki ga je pripravilo Gibanje za življenje in je bilo namenjeno predvsem tistim, ki bi želeli aktivne sodelovati v srednjem kraju oz. župniji.

Udeleženci so bili iz okolice Novega mesta, Črnomlja in Krškega, seminar pa sta vodila s. Romana Vrtačič, ki je voditeljica gibanja in pater Miha Žužek. Predstavila sta Gibanje za življenje po svetu in pri nas, spoznavanje petih načel gibanja in nezadnjem svetovlja, kako razširjati življenski program gibanja.

Moto Gibanja za življenje je predvsem širiti dobro, prebuji dobro, ki je v vsakem človeku, dajati ljudem pogum, da kljub slabemu standardu in bornemu življenju ohranajo optimizem. Bori se proti splavu in evtanaziji, ki sta zločina nad človekom, proti negativni propagandi, ki trdi, da sta to čisto normalni stvari v življenju. Resnično noben zakon ne more zločina narediti za dobrega. Zato Gibanje za življenje vzpodbuja, da spoštujemo vsako človeško življenje od spočetja do njegovega pravega konca.

Zato, Slovenci, ne pustimo, da nam življenski pogum upade. Živimo v prepričanju, da je življenje čudovit dar, zato ga razvijajmo v vseh smereh, da bo res življenje v obilju, telesno in duhovno, osebno in občestveno, narodno in mednarodno, je načelo gibanja in tudi zaključna misel seminarja v Novem mestu.

TOMAŽ PETAN, Krško

• Vsak človek, tudi Slovenec, je znotraj sebe razdeljen na vernega in nevernega. (T. Kernauner)

SDSS Še v Ribnici

V Loškem potoku prvi krajevni odbor SDSS, ki ga vodi Milan Košmerl

RIBNICA, LOŠKI POTOK - "Ribniška občina je ena iz med setih v Sloveniji, ki še nima organizirane stranke enote Socialdemokratske stranke Slovenije. Opazno je, da celotno politiko v občini vodita le dve stranki: SKD in ZLSD, vmes pa je nastala praznina, ki jo namerava zapolniti SDSS in tudi na bližajočih se lokalnih volitvah vrnemo poseči v dogajanja in s tem ustvariti pluralnost odločanja, ki je sedaj eno ali največ dvotvorno", pravi predsednik iniciativnega odbora za Ribnico Jože Kožina. Trenutno pa se odbor ukvarja z ustanavljanjem krajevnih organizacij, z nabiranjem poštenega članstva oz. simpatizerjev in pripravami za ustanovno občinsko konferenco, ki naj bi bila konec tega ali v začetku prihodnjega meseca v Ribnici.

Na zborovanju v Loškem potoku je program stranke razlagal član iniciativnega odbora inž. Zavolovšek s podudarkom, da se vrednote, ki jih goje socialdemokrati, uveljavijo tudi v življenju ribniške občine, še zlasti po podjetjih, ki iz znanih in neznanih vzrokov, zlorab in kraj premoženja vse bolj tonejo, vodilne stranke vključno s sindikati pa slabo ali sploh ne rešujejo problemov. Mlajša in srednja generacija je ostala v nekaknem pat položaju še zlasti, ker vladav vse večja nezaposlenost, ostali pa brez vseh pravic soodločanja, brez temeljnih vrednot, ki jih proklamira stranka.

A. K.

ZAHVALA ZA POMOČ

Za pomoč pri obnovi pogorelega gospodarskega poslopja se zahvaljujem vaščanom, gasilcem, Lesu Črnomelj, Iskri Semič v vsem, ki so nam kakorkoli pomagali.

DRUZINA GOLOBIČ

Semič

94 let Maistrovega borca

PREDGRAD - 27. decembra je dopolnil 94 let Pavle Kralj iz Predgrada, ki zdaj stanuje pri hčeri v Zagorici. Je živahen, pridno debla, predvsem plete košare, koše in košarice, slednje kot turistične spominke, ki jih nekaj tudi proda, predvsem v Koper in Ameriko. Sliši že nekoliko slabše, spomin pa ima še dober.

Je zgovoren in je takoj povedal, da je še zadnji živeči Maistrov borec v kočevski občini in da ga občasno obiše predsednik kočevske borčeve organizacije Nace Karščnik, ki mu prinese tudi kakšno zgodovinsko knjigo. Še vedno nameče rad bere, predvsem Dolenjski list, ki je o njem v zadnjih letih objavil tri članke in vse ima spravljene.

V vojsko je bil vpoklican leta 1918, nato je kot Maistrov borec sodeloval v letih 1918 in 1919 v bojih za severno mejo. Spominja se tudi plebiscita, ko so Avstriji grozili Slovencem, da morajo glasovati za Avstrijo. Med njegovimi najbolj žalostnimi spomini je prav umik v Jugoslavijo, ko je bila dolocena meja z Avstrijo. Na eni njegovih medalj piše zadaj: Če v onem času ne bi bilo nas, se večji kos slovenske zemlje bi odtrgal tuji plaz.

Po prvi vojni je Pavle krošnjaril in pozna vso nekdanjo Jugoslavijo. Najprej je hodil s krošnjo peš od vasi do vasi, nato pa z vozom. Prodajal je približno pol svojih izdelkov, pol pa ribniške suhe robe. Obreder je vse do Banata in Bačke, Dalmacijo in veliko otokov.

Oženil se je leta 1928. Žena je bila iz Sodecev. Trière otroci so jima umrli še majhni, stirje pa so še živi: tri hčere in sin. Ko se je oženil, ni imel svoje nitil žlice, potem pa je kupil hišo v Predgradu, ki jo je zdaj sin obnovil.

"Če bi opisal svoje življenje, bi bila to knjiga, ki bi bila bolj debele, kot je Sveti pismo," pravi Pavle.

Maistrov borec Pavle Kralj iz Predgrada.

je in dodaja, da je doživel več hudega kot dobrega. Potem pove, kako je njegov starci oče, ki je doživel 97 let, vedno spal v domači postelji, on, Pavle, pa bolj redko. Njegov starci oče se je še dobro spomnil hajdukov, ki so živeli v jami v njihovi hosti, od koder so hodili krast predvsem v kočevske vasi. Kradli so vse, tudi koze, ki so jih potem pekli v tisti jami, ki se je še danes reče Mikoc keldrc (Mičko klet).

Oče Peter Kralj je povedal še veliko zanimivega. Pred slovesom pa je dejal:

"Tri vojne sem dočakal, pa imam še korajzo, da bi sel na južno mejo. Pa ne s tisto majhno puško, ki smo ji rekli "karabiterica" (karabinka?) ali tako nekako, ampak s šnelfajcerco (brzostrelko)."

Ob slovesu mi je podaril košarico, ki jo je izdelal sam, še prej pa jo je napolnil z domačimi jabolki, pridelanimi brez raznih umetnih pomagal.

JOŽE PRIMC

Štirinajsta krenila iz Bele krajine

Partizanski komandant Ivan Dolničar, zdaj predsednik ZZB NOV Slovenije, ki je ob koncu vojne s svojo enoto zajel nemškega generala Aleksandra Löhra, piše o pohodu Štirinajste divizije na Štajersko pred pol stoletja

Štirinajsta divizija je ena izmed prvih dveh slovenskih divizij, ustanovljenih z odlokom glavnega štaba 13. julija 1943. Podrejena je bila operativnemu vodstvu kasnejši ustanovljenega 7. korpusa NOV in PO Jugoslavije. Najprej sta bili v njenem sestavu Tomšičeva in Sercerjeva brigada, neposredno pred kapitulacijo Italije pa sta vanjo vključili še Gradnikova in Prešernova brigada. Delovala je na območju Dolenjske in Notranjske. Ob kapitulaciji Italije so njeni enote sodelovalo pri raznorjevanju italijanskih divizij ter uničevanju belogradističnih in četničkih postojank (npr. četniška postojanka v Grčaricah in belogradistična postojanka na Turjaku). Po teh akcijah sta se izločili iz XIV. divizije gradnikova in prešernova brigada, vključili pa Loška in Rabska brigada. Zadnja je bila kasnejše razpuščena zaradi izčrpansosti borcev, nekdanjih internirancev taborišča na Rabu.

XIV. divizija je septembra 1943 stalno napadla in rušila železniško progro Vrhnik-Postojava. V noči na 14. oktober 1943 je porušila Štamper most pri Verdu, enega najpomembnejših objektov na progri Ljubljana-Trst. Po končani veliki nemški jesenski ofenzivi "Wolkenbruch" proti enatom 7. korpusa je divizija uspešno delovala na Notranjskem in Kočevskem. Tomšičeva brigada je uničila domobrantsko postojanko v Grahom pri Cerknici in noči na 24. november 1943. Enote XIV. divizije so okrepili z Levstikovo brigado iz 18. divizije v noči na 4. december 1943 napadle in uničile nemško-domobrantsko postojanko v Velikih Laščah. V bojih za Kočevje od 9. do 12. decembra 1943 so se morale enote XIV. divizije zaradi znatne premoči sovražnikov enot umakniti iz mesta, v katerem se je branila samo še nemško-domobrantska posadka na utrjenem gradu. Na območju Suhe krajine so enote XIV. in XV. divizije napadle grenadirski polk nemške Turkenstanske divizije. Po ukazu glavnega štaba je prišla XIV. divizija 29. decembra 1943 v Belo krajino. Razmestila se je po vseh Suhor, Jugorje in Dragomilja vas na pobocju Gorjancev.

Politično vodstvo in glavni štab Slovenije sta že nekajkrat poskušala

okrepiti osvobodilno gibanje na Štajerskem s posiljanjem vojaških enot iz Ljubljanske pokrajine. Zaradi močnih sovražnikovih sil ob Savu sta pravila dva poizkusa preboja partizanskih enot na Štajersko, samo delno pa je uspel tretji poizkus preboja na Štajersko, ki ga je poleti 1942 izvedla 2. grupa odredov. Zato sta odločila, da na Štajersko pošljeta močnejšo enoto. Izbor je padel na XIV. divizijo.

V belogradski vas pod Gorjanice se je XIV. divizija preuredila in temeljito pripravila na pohod. V sestavu divizije so bile tri brigade: I. udarna brigada Toneta Tomšiča, II. udarna brigada Ljube Sercerja in XIII. udarna brigada Mirka Bratčiča (prej Loška brigada). Pri štabu divizije je bila še kirurška ekipa (vodja dr. Milan Červinka-Ziga), sanitarni referent divizije dr. Stane Kolar, operativni oficir Miha Avšič, obveznični centar (vodja Bojan Kamnikar), odsek za zvezne z radijsko postajo (vodja Miroslav Šerčer-Janez), oddelki za propagando (vodja Ladislav Kauta), politični oddelki (vodja Drago Benčič-Brkin), štabna patrola, intendant Ivan Adamčič, verski referent Jože Lampret in kulturniška skupina, ki jo je vodil pesnik Karel Destovnik Kajuh.

Pohod divizije čez Hrvatsko je trajal mesec dni. Skoraj na vsej poti po Hrvatski so se borce hranili po hišah. Prebivalci vasi, mimo katerih je šla divizija, so vsestransko skrbeli za borce. Posebno lepi sprejem so bili v Veleševcu, v Gornji in Doljni Ruči, kjer se je divizija prepeljala v colnih čez Savo, v Cazmi v Dubravi, kjer je kulturna ekipa divizije priredila zadnji veliki miting na hrvatskem ozemlju.

6. februarja zvečer so enote XIV. divizije v največjem redu prekoračile Sotlo pri Šedlarjevem čez plavajoči most, ki so ga naredili hrvatski terenici s pomočjo 2. bataljona Tomšičeve brigade. Prehod so varovali bataljoni Sercerjeve brigade. Za prehod nemško-hrvatske meje je bilo potrebno izsekati visoko žično oviro. Prvi stik borcev Štirinajste z Nemci na Štajerskem tleh je bilo srečanje z avtomobilom nemške obmejne carinske zaščite na cesti Prelasko-Kozje.

Divizija je na začetku pohoda štela 1112 borcev. Naloga XIV. divizije je bila, da vsestransko pospresti razvoj obstoječih partizanskih enot s svojimi

mi velikimi vojaškimi izkušnjami in zaneti vsejlskudo oboroženo vstajo na Štajerskem. Izvrši naj tudi mobilizacijo v narodnoosvobodilno vojsko, za kar so v tem času obstajale možnosti. Okupirana Spodnja Štajerska je bila za Nemce eno najobčutljivejših področij, ker so čez njo vodile pomembne prometne poti na Balkan in v Italijo. Divizija naj bi uničevala te prometne poti.

6. januarja 1944 je XIV. divizija krenila s Suhorja na osvobojenem ozemlju Bele krajine na svoj zgodovinski pohod na Štajersko. 8. januarja so se sestali štabi brigad in divizije z ožjim delom glavnega štaba, kjer je komandant glavnega štaba Franc Rozman-Stane izdal povelje o pohodu Štirinajste na Štajersko prek Hrvatske.

Poizkusi preboja na okupirano ozemlje Spodnje Štajerske po najkrajši poti čez Savo so namreč v prejšnjih letih zaradi izredno močne okupatorjeve zasedbe italijansko-nemške meje in težavnega prehoda čez Savo zahtevali že takoj v bojih za prehod občutne izgube. Zato je divizija moral izbrati mnogo daljšo pot čez Hrvasko. Zato je divizija 8. januarja 1944 odšla iz Vivodine na dolgo pot čez Pokolpje, Turopolje, Mošlavino, Kalnik in Hrvatsko Zagorje na Štajersko.

Pohod divizije čez Hrvatsko je trajal mesec dni. Skoraj na vsej poti po Hrvatski so se borce hranili po hišah. Prebivalci vasi, mimo katerih je šla divizija, so vsestransko skrbeli za borce. Posebno lepi sprejem so bili v Veleševcu, v Gornji in Doljni Ruči, kjer se je divizija prepeljala v colnih čez Savo, v Cazmi v Dubravi, kjer je kulturna ekipa divizije priredila zadnji veliki miting na hrvatskem ozemlju.

Izgube divizije so bile zelo hude. Od prehoda čez Sotlo do konca nemške ofenzive je izgubila okoli 360 borcev (padlih, ujetih in pogrešanih), kar pomeni številčno okoli tretjino borcev. Okoli 200 ranjenih, bolnih (največ z zmrzlinami) in izčrpanih borcev se je po

Obnova starotrške Kalvarije

Kapela ima enkratno akustiko - Župnik dela križ

KAPELA KALVARIJA - Na hribku pri Starem trgu stoji kapela oz. cerkev Kalvarija, ki jo zdaj obnavljajo. Ima enkratno akustiko, v njej pa namerava metliški muzej organizirati nekakšen muzej v malem. (Foto: J. Princ)

STARI TRG - Starem trgu v občini Črnomelj pravijo nekateri domačini v prebivalci okoliških vasi do Predgrada in naprej na

J. PRINC

Moda za vsakršen žep

Priznati moramo, vsaj tisti, ki smo bolj plitvi žepov, da sta bili leti nazaj pravi raj za nas kakor tudi za naše sosedje Hrvate. Od kvalitetnega mesa, domačih jajč, in poceni oblačil smo pripeljali v našo domovo, ki je s cennimi že krepko zakoračila Evropi naproti. No, sosedje Hrvate pa so nam zlahka odružili tako dobro kot slabu robo, saj bi od hrdom domačim kupec ne mogli nežeti ne... Kar naenkrat pa se je vse obrnilo na glavo. Mi zaradi astronomskih novih cen previsoko precenjenega hrda nismo imeli pri njih kaj več iskat. Oni pa: navali z ničkolikokrat preželenimi markami k nam! Kot pribito drži: ena zaplata iz blato, druga v blato!

To je čista potiho, kot je njegova navada, ocenil naš ata. Prebelil je shrambo, odvlekel v klet skrinjo in postavil v kot kuhinje že pozabljeni hladilniček. Potem je sklical družinski sestanek. Počuhjal se je po glavi, kar je zmeraj kazalo na nevhito, in povedal, da je polzano in postrgano vse do zadnjega kota.

"Vse sem že sam dobra preračunal, zato nikakšnih neumnih pripomb!" je začel. "Meso je doseglo astronomeske cene, zato se z jedilnika črtajo salame, hrenovke, zrezki in še marsikaj. Morske ribice ob petkih, kakšen firkelj govedine za nedeljo in stop! Zalogo hrane za zimo bom tokrat kupil jaz, to se razume!"

Ko smo čez dva dni pogledali v shrambo, smo imeli kaj videti. Police so se upogibale pod težo moke, makaronov, riže, ješpreja, fízola in podobnih nasnitih jestivin. Iz hladilnika pa je v nas zabolčala ogrom-

Tedaj pa je pričmerila Urša. "Mami, nobenega krila, kaj šele hlač ali lani, ne zbašem nase! Za njo je že stal Jure: "Preklemano, le kaj je z mojimi novimi kabkojkami? Ko sem jih kupil, so mi bile kot po meri, zdaj pa jih komaj spravim čez kolena, naprej pa, sam bog se usmilji!" Janezek je stal pri vrati s kupom svojih curij. "Vse pretesno! Se bomo šli zdaj na zimo nudiste ali kaj?"

Da bi se žerjavica ne razplamela v požar, sem bila o svoji odpisani garderobi zaradi pristetih kilogramov raje kar tiso. Spogledali smo se in tiso čakali na kašno modro razsodbo našega ata. Ko je kritično premeril vse, od dolgih nosov do podplatov, je, kakor zna samo on, na kratko opravil.

Čez dobrih deset minut smo že do tak pogreznih našo staro dečko kattro in se odpeljali do bližnje blagovnice. Odšli smo v drugo nadstropje, kjer je z velikimi črkami pisalo: "Sportni oddelki! Ko smo se spet stlačili v avto, je pestoval vsak svojo, lično omotano trenirko. Moda za vsak žep!

"No, v dobri ura sem resil družino skribi!" je zadovoljno brundal ata in pomežnikl mami: "Pa reci, da nisi na pravega vrgla oči!"

JANJA KASTELIC

Stanovanja še naprej propadajo

Zapleti zaradi mešane lastnine - Nezaželeni Romi

KOČEVJE - Okoli sprejema in uresničevanja občinskega stanovanjskega programa je še veliko nejasnosti, saj ni še nacionalnega programa, pa tudi vsi podzakonski akti s tega področja niso sprejeti, ugotavlja strokovna služba za stanovanjsko gospodarstvo občine v svojem poročilu občinski skupščini. Z zaključkom privatizacije stanovanj se stanje ni izboljšalo.

Politika na stanovanjskem področju je še vedno preveč socialna. Nujne so prenizke, saj bi morale biti 4- do 5-krat višje, kot so. Zato bo do stanovanja še naprej propadalo.

Zaradi privatizacije je prišlo v večstanovanjskih stavbah do mešane lastnine. Novi lastniki se še ne zavajajo, kaj pomeni biti lastnik. V glavnem skrbijo za svojo lastnino za vhodnimi vrati v stanovanje, za skupne prostore in naprave pa se ne zanimajo. Kaže se že, da nekateri novi lastniki stanovanj ne bodo zmogli plačevati vseh vremena. To se ponekod že dogaja in prinaša nove zaplete in celo nerešljive težave. V privatizacijskem postopku je bilo v občini prodanih 327 stanovanj, 312 slabih pa je ostalo občini. Tudi nekatera podjetja prenašajo neprodana slaba stanovanja na občino (Kovinar, KG), nekatera pa objubljajo, da bodo to storila (Melamin). Žato bo ustanovljen občinski stanovanjski sklad.

Vprašanje pa je, kaj bo s tistimi, ki ne sodijo v socialno kategorijo, nimač pa dovolj denarja, da si sami zgradite ali kupijo stanovanje. In teh je največ. Zakon predvideva ustavitev neprofitnih stanovanjskih organizacij, ki bodo gradila neprofitna stanovanja.

Nerešljiv problem v občini Kočevje je tudi romska vprašanje. Na vsakem natečaju so Romi na vrhu prednostne liste, ljudje pa jih ne marajo za sedere, ker imajo pa drugačen način življenja, slab odnos do stanovanja, skupnih naprav in sosedov, pa tudi slabla plačevanja.

Sestavni del stanovanjske politike bo tudi zagotavljanje zadostnega števila zazidljivih parcel za zasebno gradnjo. V občini je zdaj takih parcel dovolj, interesentov pa malo.

J. PRINC

BO OSILNICA OBČINA?

OSILNICA - Predsednik KS Osilnica dr. Stanko Nikolić je povedal, da je občinska skupščina Kočevje prejela te dni dopis republiških organov, v katerem je med drugim rečeno, da ima Osilnica največ pogojev (več kot Kočevska Reka), da postane samostojna občina, saj ima asfaltirane tako rekoč vse ceste (le še slab kilometr jih nima asfalta), vasi imajo urejene vodovode, da o ostalem ne govorimo (šola, trgovine, cerkev, čistilna naprava, pošta, banka, proizvodna obrata itd.). Marsikaj od tega Kočevska Reka nima. Osilnica KS ima le premo prebivalcev, a to se ji mora lahko spregleda. Osilničanom je že malo porastel greben in pravijo, da pristanejo na združitev s KS Kočevska Reka v eno občino, če bo njen sedež v Osilnici. Boje pa se tudi, da bo zaradi maghnejne številne prebivalstva občina imela le malo dohodka in da se lahko zgodi, da bi si kmalu zaželeta ponovne združitve z občino Kočevje, vprašanje pa je, kaj bi tedaj rekli Kočevarji.

J. P.

Francu Štirnu v spomin

VETERINARSKA POSTAJA TREBNJE

Ob spremljavi velikanske množice ljudi so v pondeljek v Šentjanžu pokopali 61-letnega Franca Štirna, med ljudmi izjemno priljubljenega veterinarja, ki je začel in končal uspešno strokovno kariero v svojem rodnem okolju. Kot izjemno delaven, predan in ustrežljiv je ob svojem napornem poklicnem delu vzorno obdeloval še domača kmetijo, kjer je zapustil stiri otroke, med katerimi sta kar dva šla po očetovih stopinjah in postal živinozdravnik.

Dragi prijatelj in kolega!

Že dolgo se poznavata. Tam od gimnazijskih let, ko smo kot novi višješolci občudovali tvoj razred na eni najlepših valent v zgodovini novomeške gimnazije. Takrat si že vedel, da si zapisan za večino od nas neznamenu, skoraj eksotičnemu poklicu živinozdravnika. Tako čudno in tajinstveno je takrat zvenelo, da moraš oditi po to učenost celo v Zagreb, da sem ti nekaj let kasneje pozorno prisluhnih, ko si nam - skorajšnjim maturantom - pripovedoval o veterinarskem poklicu. Svedevo je bil rezultat tega, da si me navdušil za veterino in sem se kasneje tudi sam našel v tem lepem, a hkrati težkem poklicu.

Ogromno si naredil za naš poklic in za tiste, ki so te v nesreči potrebovali. Svoj poklic si občutil tako, kot ga lahko občuti le kmečki fant, ki ga od prvih korakov dalje obkrožajo narava in živali v njej. V svojem delu si se razdajal kot strokovnjak in kot človek. Poznal si vsako hišo in vsak hlev, prav tako si dobro poznal vse ljudi, katerimi si prihajal nuditi pomoci. Znal si prisluhniti slehernemu človeku. Bil si več kot samo živinozdravnik. Bil si prijatelj, kateremu so ljudje zaupali. Poznali in cenili so te najstarejši, poznali te je prav vsak otrok, ki je, stopeč na dvorišču, čakal, kdaj se bo v daljavi prikazal tvoj avto in oznanil, da prihaja pomoci. Leta si izgoreval za svoje delo in poslanstvo, ki si si ga izbral. Pogrešali te bomo: vsi - tvoji kolegi, tvoji kmetje, najbolj boš manjkal svoji družini. Pogrešali te bomo na skupnih sestankih, kjer si s svojo mirnostjo, treznostjo, predvsem pa z občutkom spoštovanja do sočloveka znam pomiriti prevrco strasti in ponuditi mirnejše rešitve. Pogrešali te bomo mladi veterinarji, ki si jim nešebočno razdaljajo svoja znanja in izkušnje. Pogrešali te bome to slehernemu kmetu, kateremu si 32 let prihajal v njegov dom. Največja nagrada za tvoje delo je bila hvalčnost kmeta. Kljub vsem naporom, ki si jih vlagal in doživil pri nudjenju pomoci obolelim živalim, si imel svoje delo neizmerno rad. Prav iz njega si črpal moč in prav delu si se napajal z novo energijo in novim voljom.

Imel bi vso pravico reči kot Cankar: "Ljubi dolenski kmetje, ti je prekrasna moja Šentjanžska dolina! Dal sem ti, kar sem imel; če je bilo veliko ali malo - bog je delil, bog razsolil. Dal sem ti svoje srce in svoj razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje. Kaj naj bi ti še dal?

Dragi Franci, poslavljam se od tebe z globokim spoštovanjem do tvojega dela in do tvoje plemenite osebnosti. Ostal nam boš v najlepšem spo-
nem.

Mihaeli v slovo

Kadarkoli se pretrga nit življenja, nas zaboli srce; če pa ugasne tako mlado življenje, kot je tvoje, Mihaela, jebolečina še toliko večja.

V sredo, 26. januarja, smo te pospremili na zadnjo pot do pokopališča v Šentlovrencu. Globoko pretreseni in polni nemežalosti smo se spraševali, zakaj se je moralog to zgoditi. Težko je sprejeti tako gremko slovo, kruno resnico, da ne boš nikoli več prihital med svoje sošolce vsa radoživa in nasmejana, kot si bila vedno. Tvoja zgovornost in vetrina sta izzarevali magično moč, saj si razred v trenutku zbudila in sošolce navdušila za vsako delo. V tem si bila neprekosljiva.

Pred poukom in v odmorih si skoraj vselej prva začela z družbenimi igricami, da ste si krajšali čas in olepljali dan. Veliko in radi si brašla, zato si bila vedno odlična v nastopih. Povsod si se želela izkazati. Pohitela si z bralno značko, pa tudi v akciji "Bemiro skupaj" si bila prva, kot bi hotela ujeti čas, ki je bil tako skopod odmerjen. Razstava starih ur in koledarjev v razredu ne bi bila popolna, če bi ji ti ne posvetili toliko pozornosti. Tudi lončnice v razredu te bodo pogrešale. Tako rada si jih negovala!

Prišla bo pomlad in z njo veliki traven, mesec maj, tvoj težko pričakovani rojstni dan, ki smo ga skupaj načrtovali za praznovanje. Nanj ne bomo pozabili!

Ob tvojem preranem grobu bomo prizgali sveče in ti zapečili pesmi, ki si jih tako rado prepevali z nami. Draga Mihaela, naj ti lahne pomladanske slike vsak dan pojo nežne melodije neizpetih sanj, da bo tvoje večno spanje mirno in spokojno.

Za teboj žaluje tvoja šola Šentlovrenc.

PLAČILO ZA (NE)OPRAVLJENO DELO

Dušan Vladič! Pri bencinskih črpalkih pod Leskovcem si me vprašal, kako to, da ne pišem "vez" v Dolenjski list. Imel sem obutek, da želiš, da bi se kaj pisal o posameznikih, ki so ti sicer dodelili delovno mesto oz. se sedaj plačajo. Kasneje sem se spomnil letosnje zime, ko sem bil pri tebi v pisarni KS Krško (kot tajnik KS Krško) in te opozoril na nepluno pot od Gasilske ulice do tvoje pisarne. Vprašal sem te, zakaj ne počneš Kostaka, ker imaš vso pravico (in položaj), a si odgovoril, naj počneš v kontrolira kar občina, ki plačuje Kostaka, in naj tudi kontrolira njegovo (ne)delo. Nekaj je tu resnice, pa vendar: rezultati dela mojega bivšega direktorja pri Rudniku Senovo, Jožeta Leskovarja, so znani (žal negativni), a spominjam se njegovih besed, ki mi jih je izrekel ob neki prilik: vsak bo moral pomesti pred svojim pragom! Prepričan sem, da je bila nepluna pot do tvoje pisarne posledica tvojega nedela. Morda bo do letosnjega aprila še kaj snega in bo lahko vtiš popravil, jaz pa bom takrat drugače pisal.

LOJZE ŠRIBAR

Leskovac

• Slabe novice so zmeraj resnične. (Ovsec)

OBČNI ZBOR V ŽUŽEMBERKU - Gasilsko društvo Žužemberk je zadowoljno z dosežki v letu 1993. Kot so povedali na nedavnom občnem zboru, so gasilci izboljšali hidrantno omrežje, nabavili osebno opremo za desetino in najnovejšo opremo za gasilski dom v Velikem Lipiju ter obnovili gasilski dom v Velikem Lipiju, za katerega so si veliko prizadevali tudi krajanji. Najnovejši pridobitev je novo vozilo Nissan. Na zboru je predsednik Slavko Struna poudaril vse večji pomen vlaganj v opremo. Na občnem zboru so podelili priznanja članom društva in drugim. Tako so jih prejeli tudi zavarovalnica Tilia, predsednik novomeškega izvršnega sveta Boštjan Kovacic in član izvršnega sveta Jože Derganc. (Foto: Slavko Mirtič)

DOLENJSKI LIST
tel. 068/323-610
fax: 068/322-898

Duce iz stenic

Taboriščna zgodba, za katero bi bilo škoda, da bi šla v pozab

Italijanski okupatorji so najprej sodelavce Osvobodilne fronte, ki so jih odkrili in prijeli, sodili pred rednimi sodišči in jih zaprli, šele kasneje so jih brez sodbe internirali. Med prvimi obsojenimi in zaprtimi v Parmi sta bila tudi zdaj že pokojni Franc Novak iz Ljubljane, ki je po vojni delal v Šmarjeških in Dolenskih Toplicah kot računovodja, in neki Belokranjec s priimkom Novak, ki je imel še poseben smisel za slikanje. Oba sta skupaj z drugimi po obsojni spomladi 1942 zaprti v zaporihi v Parmi. Tam je bilo veliko zapornikov, še več pa stenic, ki so jih mučile.

Belokranjski umetnik - nikoli ni natančno povedal, če je akademski ali naivni slikar - pa je pridno lovil stenice in jih ubjal na zidu, kjer so ostajali krvavi mazi. Te madeže je umetnik nespretno oblikoval tako, da je po nekajdnevnih umetniških prizadovanjih nastala lepa slika samega Mussolinija. Seveda je bil to portret, ker pa je imel Mussolini veliko glavo, je za to umetniško stvaritev darovalo življene mnogo stenic.

Ko je bila Ducejeva slika naslikana, jo je opazil neki paznik. Čudil se je, kako je zaporniku uspelo narediti tako lep portret njihovega fašističnega vodje. Poklicek je še druge paznike in vsi so občudovali sliko svojega ljubljenečega Duča. Seveda jim pa ni in uspelo uganiti, kako je belokranjski umetnik to sliko naredil, saj zaporniki niso smeli imeti pri sebi barv, čopičev in drugih pripomočkov za slikanje. Spraševali in spraševali so, kako mu je uspelo to narediti, in so mu obljudili, da ne bodo ukrepali proti njemu, če je nezakonito prisel do slikarskih pripomočkov, saj je ustvaril res lep portret Mussolinija.

Vprašanji ni in ni hotelo biti konca, zato se je belokranjski slikar končno vdal in po pravici povedal, kako je portret Mussolinija nastal. Pazniki pa so takoj odšli in se vrnili v vedrom apnenecu belež ter prepleksali ne le Mussolinija, ampak vso celico. Tako so se zaporniki vsaj za nekaj časa znebili ne le "ljubljenečega" Mussolinija, ampak tudi stenic.

J. PRIMC

MNOGO BABIC, KILAVO DETE

KOČEVJE - Kočevsko smučišče v Dolgi vasi pri Kočevju to zimo kar ni moglo zaživeti. Vse kaže, da je bil vzrok v tem, ker je tam preveč gospodarjev. Tako so objekti smučišča last Smučarskega kluba Kočevje; zemlja, na kateri objekti so, je last države Slovenije; brunarica, v kateri je poskrbljeno za lačne in žejne smučarje in izletnike, je last Hotela Pugled; za nameček pa še lastnik teptalca snega (ratraka) ni s tega območja.

P-C

POGOJI ZA OBČINO ALI REPUBLIKO?

KOČEVJE, OSILNICA - Iz republike je prispealo obvestilo, da ima KS Osilnica vse pogoje, da postane samostojna občina, seveda v okviru države Slovenije. Slisati pa je tudi govorice, da ima ta KS ne pogoje, da postane občina, ampak tudi samostojna republika oz. država. Te govorice niso iz trete izvite, saj je splošno znano, da Osilnica s Slovenijo ne povezuje skoraj nič, niti cesta ne.

P-C

OBNOVA ZADRUŽNIH VINOGRADOV

METLIKA - Tudi v metliški kmetijski zadruži so se odločili za obnovno poltretjega hektarja zadružnih vinogradov v Vidoščih. Lani so že zasadili pet tisoč trt portugalke, letos pa nameravajo še šest tisoč trt belega muškata in sovinjona.

Angel varuh

Pred leti, še pred prvo rekonstrukcijo ceste Dolenske Toplice - Podturn, je bil pri toploškem pokopališču hud in zaradi klančka zelo nepregleden ovinek.

Služboval sem v Podturnu in nujno sem moral v Novo mesto. Tistega dne pa slučajno nisem imel svojega avtomobila in kot zanalašč so bila tudi vsa službenava vozila na terenu. Hočeš nočes se postavim na krizišče spodaj v vasi, če bo prišel kdo mimo in me pobral.

Kmalu pripelje iz črmošnjiške smeri lepa línuzina in že pri "Sulcu" nakaže pravo smer. Dvignem palec in vozilo se res ustavi. Hitro skočim noter in voznik na vso moč pozen.

Se predno sem se dobro razgledal po lepi notranjosti, sva že bila pri pokopališču in tistem ovinku. Dobro sem vedel, da bo prav sedaj pripeljal nasproti avtobus za Kočevje. Voznik pa je dirjal kar po sredi ceste.

"Avtobus gre nasproti!" opozorim šoferja.

Začudenome pogleda, če kje ga pa vidit, toda le uboga in se malo umakne proti robu cestišča.

Naslednji hip pa je bil Kočevar že tu. Vozili sta se samo za dlaho zgrešili. Voznik je verjetno še pod vlošom pravkaršnjega dogodka molčal in gledal nekam naprej. Čeč čas pa tiho reče:

"Hvala ti, angel varuh!"

"Samo domačin, ki dobro pozna cesto in vozni red avtobusov," se nasmejharem.

SLAVKO KLANČIČAR

REVJA MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV

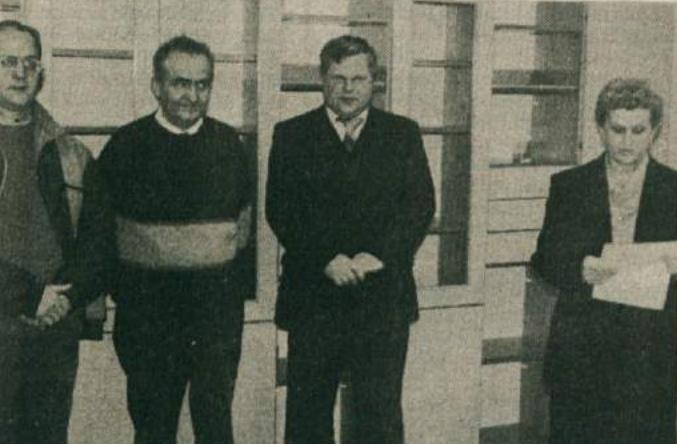
ZAGORJE OB SAVI - Od 15. do 15. maja letos bo v organizaciji ZKOS, Slovenske pevske zvezze in domačinov v dvorani Delavskega doma v Zagorju ob Savi že 14. revija mladih pevskih zborov. Na njej bodo nastopili otroški in mladinski pevski zbori iz Slovenije in zamejstva v petih tipičnih zasedbah, od otroškega enoglasnega do pomutacijskega mešanega zborja. Spored nastopa svojega zobra bodo izbrali zborovodje sami, žirija pa bo ocenjevala tehnost programa, prepriljivost izvedbe in tehnično pravkarjenost zborov. Izmed nastopajočih bo imenovala najboljše v posameznih zasedbah in podelila več priznanj in nagrad. Zbori se za revijo lahko prijavijo na ZKOS do 28. februarja.

HALO – ALO PIZZA!

☎ (068) 24-415
ZARADI VAS

TWINGO S PLATNENO STREHO

NOVO MESTO - Od začetka letosnjega leta lahko slovenski kupci renaulta clio 1,4 RT med dodatno opremo za doplačilo izberejo tudi električno nastavljeni in ogrevani zunanjí ogledali. Cena za ta dodatek je 16.500 tolarjev, dobavni rok za tako različico cilia pa je mesec dni. Novost pri izboru opreme je tudi pred časom napovedana ročno pomicna platnena streha za renault twingo, za kar je treba odšteti 69.600 tolarjev več kot za običajno različico tega avta.

ŠTIRJE ZASLUŽNI - Še posnetek z otvoritve šole v Fari. Od leve proti desni: predsednik KS Kostel mag. Stanislav Južnič, predsednik Turistično-športnega društva Kostel in predsednik KS Osilnica dr. Stanko Južnič, dekan kočevske dekanije in župnik v Fari Ivan Potrebuješ ter ravnateljica osnovne šole v Fari Vera Cimpric takole skupaj. (Foto: J. Primc)

VELIKO JE NAREDLI ZA LJUDSTVO

- To ni pošteno, Francelj. Eni dobivajo penzijo, da se ti zmeša, jaz pa komaj lovim konec meseca z začetkom!
- Na koga ciljaš, Jožič?
- Poglej Predalniku. Vsak mesec pospravi v žep dvesto tisočakov.
- Ja, Predalnik. On je bil svoječas pomemben tovarš.
- Lenuh je bil, ki se je redil na župljih delavcev.
- Tako misliš ti, toda Predalnik se je boril za delavski razred.
- Predalnik je žrl na račun delavskega razreda.
- Predalnik se je zavzemal za samoupravljanje.
- Predvsem zato, da je lahko samoupravno kralel.
- Predalnik je bil na strani socialno ogroženih.
- Hotel si verjetno reči, da je

Predalnik marsikoga pripravil do tega, da je postal socialni problem.

- Predalnik je skrbel tudi za solidarnost stanovanja.

- Je v glavnem za stanovanja, v katera so se vselili njegovi sorodniki. Po družbenih spremembah je ta stanovanja tudi odkupil. Napol zastonj.

- Predalnik se je ukvarjal s stipenditorico politiko.

- Vsa njegova žlahta je na ta račun doštudirala.

- Se spomniš ugodenih posojil?

- Se.

- Predalnikova zasluga.

- Predalnikova poraba. Brezobrestna posojila so izrabili Predalnikovi sorodniki. Vsi do zadnjega imajo lepe bajte.

- Pa potovanja. Službena.

- Predalnikova tašča je bila tri-

krat v Ameriki in dvakrat v Afriki. Tast je odfrčal celo na Japonsko.

- Dvesto tisočakov pokojnine je premalo za vse, kar je Predalnik v preteklosti storil.

- Zase, za svoje sorodstvo, znanec in prijatelje!

- Predalnik je veliko naredil. Svojega življenja ni zapravil za prazen nič.

- Soglašam.

- No, vidiš.

- Podpišem, da je Predalnik veleni storil za to ljudstvo...

- Velika dejanja zaslužijo nagrade, pa magari v obliki solidne penzije. Vesel sem, da tudi ti tako misliš.

- Naj dokončam misel. Predalnik je naredil za to ljudstvo veliko - skode.

TONI GAŠPERIČ

Namesto učiteljica postala poštna uslužbenka

Veselje do poučevanja uporabila pri pripravnikih

Odkar pomnim, sem si že lelela, da bi postala učiteljica. Vpisala sem se že na učiteljišče in v trdnvi veri, da ga bom končala, sem se zelo trudila.

Spominjam se svoje prve šolske naloge pri profesorju Bačerju z naslovom Zakaj sem se oddočila za učiteljski poklic. Ko je prinesel popravljene naloge in razred, je zmajeval z glavo in rekel, da smo slabo pisali. "Ena naloga pa mi je bila zelo všeč, zato jo bom prebral", je dejal. Bila je moja. Neizmerne sem bila srečna.

V drugem letniku so se začeli problemi zaradi verskega prepranja. S starši smo bili postavljeni pred dilemo, ali vera ali učiteljica. V drugi polovici drugega letnika so me vzeli iz šole, zaposlila sem se na pošti. Takrat sem doživel prvi stres v življenju, štirinajst dni sem nepretrgoma jokala.

Danes sem vesela, da se je zgodilo tako. Večkrat pravim, da sem imela najlepšo službo na svetu, saj sem bila vsak dan osem ur med ljudmi. Moje veselje do poučevanja pa mi je prišlo prav tudi na tem delovnem mestu, saj je petnajst pripravnikov naredilo strokovni izpit pod mojim mentorstvom. Dovolj možnosti za poučevanje pa sem imela tudi pri svojih petih otrocih.

TINCA KUHELJ

"Skrita želja" se ji je že uresničila

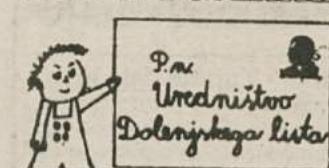
Prva samostojna kaseta Mojce Pavlič

NOVO MESTO - Mojca Pavlič, ki so jo doljeni ljubitelji glasbe poznali predvsem kot pevko pri narodnozabavnih ansamblih, morda še najbolj kot pevko ansambla Petra Finka iz Dolenskih Toplic, s katerim je leta 1992 sodelovala na Ptujskem festivalu (takrat je ansambel za skladbo Nate smo ponosni dobil zlatega Orfeja in nagrado za najboljšega debitanta), je pred kratkim izdala prvo samostojno kaseto. Tako se ji je uresničila skrita želja in morda ima prav zato kaseta naslov "Skrita želja".

Mojca se je pred časom poslovila od narodnozabavnega žanra in pričela s petjem zabavnih melodij. Nastopala je s pop skupino Strmina iz Škofje Loke in z njim tudi snemala. Za snemanje samostojne kasete se je odločila, ko jo je povabil k sodelovanju Drago Vovk iz studia Sraka. Lansko jesen je v novomeškem studiu Metulj posnela za kaseto deset pesmi, kaseto pa je izšla v založbi Sraka. Večini posnetih skladb je avtor Jani Lipičnik, s katerim dobro sodelujev in načrtujev skupaj izdati še kaseto otroških pesmi. Nekaj skladb so prispevali drugi avtorji, nekaj pa je že dobro poznani slagerjevi, ki sta jim je nov aranžma in Mojcin mehki glas dala novo svežino.

Omenimo še, da je Mojca po rodu Gorenjka, doma iz Številne državine v Kranju, že nekaj časa pa živi v Novem mestu, kjer dela kot podjetnica in ustvarjalka v otroški ustvarjalnici Kalimero, kot voditeljica sodeluje pri otroških oddajah na radiju Sraka z novim Kalimero, njena zdaj ne več skrita želja pa je kmalu posneti kaseto s skladbami za otroke ter nastopati na festivalih za bavnih melodij.

MLADI DOPISNIK

MAGIC SHOW BRAJOMA

V soboto smo si ogledali cirkusko predstavo. Mamini nama z bratom dala denar. V dvorani sveta komaj dobila še prostota sedeža. V prvem delu je čarovnik čarjal z živalmi, v drugem delu pa je delal z ljudmi. Včasih me je bilo kar malo straha, saj je začarjal ljudi v nemogočo položaje. Dih mi je večkrat zastal. Ko svet prisa domov, sva pripovedovala domaćim, kako imeniten je bil čarovnik. Mamici je bilo žal, da ni šla z nima.

SLAVI STANISAVLJEVIĆ

3. r., OŠ Krmelj

PIJANČEVANJE

V naši vasi živi stara teta, ki piše alkohol. Vsi ji skušamo to preprečiti, toda ona se ne da. Kar naprej kupuje alkoholne pijače in se večkrat tudi napije. Ker pa so pijači ludje zelo nerodni, se večkrat potolči. Bila je že v bolnici in vsi smo bili prepričani, da se bo odvadila pri alkoholu, vendar se to ni zgodilo, še naprej je takšna, kot je bila.

IRENA STERBENC

5. r., OŠ Stari trg ob Kolpi

SPOZNALI SMO KIPARJA JANEZA ZORKA

V četrtek, 13. januarja, smo učenci likovnega krožka obiskali Galerijo v Novem mestu in si ogledali kipe Janeza Zorka ter se z njim pogovorili. Rodil se je v Sloveniji, že 30 let po domuje v Parizu. Material dobiva iz najrazličnejših kamolomov iz Portugalske, Francije in Belgije, predvsem marmor vseh barv. Na koncu nam je pokazal video film o nastajanju skulptur. Bili smo navdušeni nad takšnim nacinom spoznavanja umetnika.

URŠKA PELKO

novin. krožek

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 3. II.

SLOVENIJA 1

8.15 - 0.05 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.35 TEDENSKI IZBOR:
8.55 ZDRAVJENE IGRE NARODOV
9.25 RACA MLAKARICA
9.35 NAŠA PESEM '93
10.05 ŠOLA PODJETNIŠTVA, izobraž. serija, 8/8
10.35 ZELENA URA
11.10 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
13.05 STUDIO CITY, ponovitev
15.05 TEDENSKI IZBOR:
SVET POREČA, ponovitev
OSMI DAN
16.25 PORABSKI UTRINKI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM:
ŽIV ŽAV
18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
18.45 ABC - ITD, TV igrica
19.10 RISANKE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.30 NEVERJETNI ČETRTEK, 6. oddaja
21.20 TEĐNIK
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 SOVA
22.35 Hiša naprada, amer. nanič., 17/21
23.00 INŠPEKTOR MORSE, angl. nanič., 3/10

SLOVENIJA 2

14.45 - 23.10 Teletekst
15.00 Video strani - 15.40 Kinoteka - James Cagney: Divja dvajseta leta (amer. film, CB) - 17.20 Sova (ponovitev): Burleski Chaplina; 17.45 Inšpektor Morse (angl. nanič., 2/10) - 18.40 Že veste? - 19.10 Poslovna borza - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Haburžani (avstrijsko-nemška nadalj., 4/4) - 21.00 Umetniški večer: Moderna umetnost (angl. dok. oddaja); 21.55 Portret koreografa

A KANAL

7.00 Borza dela - 7.30 Video strani - 9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 Videosreda (ponovitev) - 10.35 CMT - 10.50 A shop - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 93. dela amer. nadalj.) - 12.00 Spot tedna - 12.05 Drugačen svet (246. del amer. nadalj.) - 12.55 Video strani - 14.30 Borza dela - 16.35 A shop - 17.00 Ustava (7. del dok. serije) - 17.45 Luč svetlobe (94. del amer. nadalj.) - 18.30 Rock starine (ponovitev 51. oddaja) - 19.00 Poročila - 19.20 A shop - 19.30 Magnetoskop (glasbena oddaja) - 20.15 Trojna prevara (amer. film) - 21.45 Rock starine (52. oddaja) - 22.15 Poročila - 22.35 Drugačen svet (246. del amer. nadalj.) - 23.25 A shop - 23.40 CMT - 0.30 Borza dela

PETEK, 4. II.

SLOVENIJA 1

8.45 - 1.55 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.35 TEDENSKI IZBOR:
9.35 SILAS, nemška nadalj., 5/12
10.05 ROJEN 4. JULIA, amer. film
12.20 ŽE VESTE
12.50 POSLOVNA BORZA
13.00 POROČILA
13.05 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
15.50 KAM VODIJO NAŠE STEZICE, oddaja TV Koper
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
18.00 REGIONALNI STUDIO KOPER
18.45 ABC - ITD, TV igrica
19.10 RISANKE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FORUM
20.25 PREDPLAČILO ZA UMOR, amer. film
22.00 GLASBENI UTRINEK
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 SOVA
22.50 KO SE SRCA VNAMEJO, 9. epizoda
amer. nanič.
23.20 INŠPEKTOR MORSE, angl. nanič., 4/10
0.15 LOSOSOVE ROBIDE, nemški film

SLOVENIJA 2

14.45 - 23.10 Teletekst
15.00 Video strani - 15.35 Tedenski izbor: Pričevanja o zvestobi: Slovenci Argentini: Slovenski čudež, (5. oddaja); 16.35 Neverjetni četrtek - 17.25 Sova (ponovitev): Hiša naprada (amer. nanič., 17/21); 17.55 Inšpektor Morse (angl. nanič., 3/10) - 18.45 Znanje za znanje - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 M. Kozina: Ekvinočij (opera) - 21.10 Akcent: Vladimir Bartol - 22.10 Homo turisticus

A KANAL

7.00 Borza dela - 7.30 Video strani - 9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 Magnetoskop (ponovitev) - 10.35 CMT - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 94. dela amer. nadalj.) - 11.50 A shop - 12.00 Spot tedna - 12.05 Drugačen svet (247. del amer. nadalj.) - 14.30 Borza dela - 16.05 A shop - 16.15 Trojna prevara (ponovitev filma) - 17.45 Luč svetlobe (95. del amer. nadalj.) - 18.30 Pozabljeni otroci (dok. film) - 19.00 Poročila - 19.20 A shop - 19.30 Videopetek (glasbena oddaja) - 20.15 Teden na borzi - 20.25 Akcija (amer. film) - 22.00 Poročila - 22.20 Drugačen svet (247. del amer. nadalj.) - 23.10 A shop - 23.20 Most tišine (amer. film) - 23.55 Spot tedna - 1.00 Erotični film - 2.30 Borza dela

SOBOTA, 5. II.

SLOVENIJA 1

7.45 - 1.35 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.15 TEDENSKI IZBOR:
8.15 RADOVEDNI TAČEK
8.30 MLADI VIRTUOZI
8.50 ZIMSKA TEKMOVANJA, franc. risanka, 6/26
9.15 KLUB KLOBUK
10.05 TOK TOK
10.55 ZGODBE IZ ŠKOLIKE
11.45 DOGODIVŠĆINE TOMA SAWYERA, amer. film
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR:
13.05 ALPE-DONAVA-JADRAN ŠPORTNI PREGLED
14.50 AKCENT, ponovitev
15.50 MOČ IN SLAVA
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 SVET NARAVE, angl. poljudnoznan. serija, 3/11
18.00 RPL
18.45 TV MERNIK
19.00 RISANKE
19.10 ŽREBA BEJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 UTRIP
20.25 GORE IN LJUDJE
21.25 TV POPER
21.40 KORENINE SLOVENSKE LIPE: VIŽICE, 3. oddaja
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA:
22.40 INŠPEKTOR MORSE, angl. nanič., 5/10
23.45 MEČEVALEC, amer. film

SLOVENIJA 2

10.15 - 1.55 Teletekst
10.30 Video strani - 10.45 Superveleslalom (2) - 11.55 Smuk (m) - 16.25 Sova (ponovitev): Ko se srca vnamejo (9. epizoda amer. nanič.); 16.55 Inšpektor Morse (angl. nanič., 4/10) - 17.55 Športna sobota: Košarka NBA - 18.55 Vodne pustolovščine (angl. poljudnoznan. serija, 11/24) - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Usodni obrat (angl. nadalj., 2/3) - 21.00 Žametna sapa (angl. poljudnoznan. serija, 5/7) - 21.30 Poglej in zadeni - 22.45 Sobotna noč

KANAL A

7.00 Borza dela - 7.30 Video strani - 9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 Videosreda (ponovitev) - 10.35 CMT - 10.50 A shop - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 94. dela amer. nadalj.) - 12.00 Spot tedna - 12.05 Drugačen svet (246. del amer. nadalj.) - 12.55 Video strani - 14.30 Borza dela - 16.35 A shop - 17.00 Ustava (7. del dok. serije) - 17.45 Luč svetlobe (94. del amer. nadalj.) - 18.30 Rock starine (ponovitev 51. oddaja) - 19.00 Poročila - 19.20 A shop - 19.30 Magnetoskop (glasbena oddaja) - 20.15 Trojna prevara (amer. film) - 21.45 Rock starine (52. oddaja) - 22.15 Poročila - 22.35 Drugačen svet (246. del amer. nadalj.) - 23.25 A shop - 23.40 CMT - 0.30 Borza dela

PONEDELJEK, 7. II.

SLOVENIJA 1

10.45 - 0.05 TELETEKST
11.00 VIDEO STRANI
11.10 TEDENSKI IZBOR:
11.10 MEESEČEVA URA, angl. nadalj., 3/6
11.40 ZNANJE ZA ZNANJE - UČITE SE Z NAMI
12.10 SVET NARAVE, angl. poljudnoznan. serija, 3/11
13.00 Poročila
13.05 TEDENSKI IZBOR:
13.05 ALPE-DONAVA-JADRAN ŠPORTNI PREGLED
14.50 AKCENT, ponovitev
15.50 MOČ IN SLAVA
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
18.45 ŠTIRI V VRSTO, TV igrica
19.10 RISANKE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 PODELITEV PREŠERNOVIH NAGRAD, prenos iz CD
21.25 GOSPODARSKA ODDAJA: MADE IN SLOVENIA
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 SOVA:
NA PROGRAMU, amer. nanič., 5/7
INŠPEKTOR MORSE, angl. nanič., 7/10

SLOVENIJA 2

13.15 - 0.30 Teletekst
13.30 Video strani - 14.05 Tedenski izbor: Forum, Mernik, Utrip, Zrcalo tedna; 15.05 Nedeljski 60; 16.05 Obzorja duha - 16.35 Sova (ponovitev): Inšpektor Morse (angl. nanič., 5/10); 17.25 V avtobusu (14. epizoda amer. nanič.); 17.55 Inšpektor Morse (angl. nanič., 6/10) - 18.50 Univerzitetni razgledi - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Zajubljena (česka drama) - 20.55 Studio City - 22.50 Brane Rončel izza odra

KANAL A

7.00 Borza dela - 9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 Rodeo (ponovitev) - 10.35 CMT - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 97. dela) - 11.50 A shop - 12.00 Spot tedna - 12.05 Drugačen svet (246. del amer. nadalj.) - 12.55 Hele-na (ponovitev) - 14.30 Borza dela - 16.05 A shop - 16.15 Vohuni, laži in gola bedra (ponovitev filma) - 17.45 Luč svetlobe (96. del amer. nadalj.) - 18.30 Ameriški deset (glasbena oddaja) - 19.00 Poročila - 19.20 A shop - 19.30 Videopodelnjek (glasbena oddaja) - 20.15 Pustolovščina: Viljem Tella (film) - 21.45 Pomoč deklem v stiski (dok. film) - 22.15 Poročila - 22.35 Drugačen svet (245. del amer. nadalj.) - 23.25 A shop - 23.35 Spot tedna - 23.45 CMT - 0.30 Borza dela

NEDELJA, 6. II.

SLOVENIJA 1

8.45 - 0.10 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.15 OTROŠKI PROGRAM:
9.15 ŽIV ŽAV, ponovitev
10.05 PRVA LJUBEZEN, ponov. švedske nadalj., 4/6
10.30 SEZAMOVА ULICA, amer. nanič., 3/10
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 1. MEDNARODNI FESTIVAL ROMARSKIH PESMI
12.35 VODNE PUSTOLOVŠČINE, 11/24
13.00 Poročila
13.05 HOMO TURISTICUS, ponovitev
13.55 LILA MINIBUS, amer. film
15.15 HABSBURŽANI, ponovitev dok. nadalj., 2/4
16.05 CALEBOVE HČERKE, kanadska nadalj., 6/10
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PODOMAČE
19.00 RISANKE
19.15 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ZRCALO TEDNA
20.25 NEDELJSKIH 60
21.25 SLAVA V 20. STOLETJU, angl. dok. serija, 5/8
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.40 SOVA:
V CIVILU, amer. nanič., 1/6
INŠPEKTOR MORSE, angl. manič., 6/10

SLOVENIJA 2

Opomba: SP v alpskem smučanju: sl (2) - 9.15 1. tek, 12.00 2. tek; sl (m) - 9.55 1. tek, 12.55 2. tek
9.00 Video strani - 13.45 Tedenski izbor: Poglej in zadeni - 15.00 Trgovce s senčami (novoz. nadalj., 3/3) - 13.50 Gore in ljudje - 16.50 Zlata dobrota (ponovitev amer. filma) - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Alpe-Donava-Jadrans - 20.35 Hedd Wynn (waleski film) - 22.55 Športni film - 22.45 Športni pregled

KANAL A

7.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha - 8.15 Risanke in spoti) - 9.15 Dance session (ponovitev 18. oddaje) - 9.45 Smrtonosne igre (ponovitev filma) - 11.15 Ameriški deset (ponovitev) - 11.45 Male živali - 12.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha - 12.15 Helene (glasbena oddaja) - 13.00 Video strani - 18.00 CMT - 19.05 Tropska vročica II (ponovitev 18. dela amer. nadalj.) - 20.00 Tropska vročica II (22. dela) - 20.55 Kino, kino, kino (oddaja o filmu) - 21.40 Vohuni, laži in gola bedra (amer. film) - 23.10 Spot tedna - 23.45 CMT - 0.30 Borza dela

TOREK, 8. II.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.15 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.40 TEDENSKI IZBOR:
10.40 SEZAMOVА ULICA, amer. nanič., 3/11
11.40 UNIVERZITETNI RAZGLEDI
12.10 ZALJUBLJENA, česka drama
13.00 Poročila
13.05 SOBOTNA NOČ, ponovitev
16.20 MOSTOVI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM:
MLADI VIRTUOZI
PRVA LJUBEZEN, švedska nadalj., 5/6
18.00 REGIONALNI STUDIO KOPER
18.45 ŠTIRI V VRSTO, TV igrica
19.10 RISANKE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.30 PRIČEVANJA O ZVESTOBI-SLOVENCI V ARGENTINI:
TUJINI DVE, DOMOVINE PA NOBENE, 6. oddaja
21.30 OSMI DAN
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 SOVA:
DOBER DAN, RAZRED, angl. nanič., 6/6
INŠPEKTOR MORSE, angl. nanič., 8/10

SLOVENIJA 2

15.15 - 0.15 Teletekst
15.30 Video strani - 15.50 Zgodbe iz školske - 16.40 Tedenski izbor: Gospodarska oddaja - 17.20 Sova (ponovitev): Na programu (amer. nanič., 5/7); 17.50 Inšpektor Morse (angl. nanič., 7/10) - 18.40 Iz življenja za življenje - 19.10 Poslovna borza - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.10 Anglosloško vedenje (angl. nadalj., 2/3) - 21.35 Intervju - 22.35 Po sledih napredka - 23.05 Videopon

KANAL A

7.00 Borza dela - 9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 Videopodelnjek (ponovitev) - 10.35 CMT - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 97. dela) - 11.50 Spot tedna - 11.55 Drugačen svet (249. del amer. nadalj.) - 14.30 Borza dela - 16.15 Pustolovščina: Viljem Tella (ponovitev filma) - 17.45 Luč svetlobe (97. dela) - 18.30 Jazzbiča (ponovitev 52. oddaje) - 19.00 Kič kot le kič (dok. film) - 19.30 Rodeo (glasbena oddaja) - 20.15 Kosec (amer. film) - 21.55 Jazzbina (53. oddaja) - 22.30 Poročila - 22.50 Drugačen svet (249. del amer. nadalj.) - 23.40 Spot tedna - 23.45 CMT - 0.30 Borza dela

SREDA, 9. II.

tedenski koledar

Cetrtek, 3. februarja - Blaž
Petek, 4. februarja - Andrej
Sobota, 5. februarja - Agata
Nedelja, 6. februarja - Dora
Ponedeljek, 7. februarja - Egidij
Torek, 8. februarja - kulturni praznik
Sreda, 9. februarja - Polona

LUNINE MENE
3. februarja ob 9.06 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: 3., 5. in 6.2. (ob 16. uri) ameriška komedija Dave. 5. in 6.2. (ob 16. uri) ter 7.2. (ob 18. uri) ameriška risanka Aladin. 5. in 6.2. (ob 18. uri), 7.2. (ob 20. uri) ter 8.2.

čestitke

ANTONU ZORETIČU z Javorovice želijo ob 90-letnici vse najboljše in mnogo zdravja vsi njegovi. 757

kmetijski stroji

GNOJNIČNO CISTERNO Creina, novo, prodam. 752
MOTOKULTIVATOR STRUM, 8 KM, z dodatno opremo, prodam ali menjam za dobro brejo krava simentalko. 753
ZITNI KOMBAJN LANZ, širina kosce 210 cm, ugodno prodam. Primeren je za hribitve predele. 754

DOBRO OHRANJEN traktor IMT 539, s kabino in kompresorjem, star 4 leta, brezhiben, prodam. 755

HIDRAVLICEN NAKLADALA hlevskega gnoja prodam. 756

VELIKA IZBIRA rabljene kmetijske mehanizacije: viličarjev Desta 2.5 t, TCM 1.5 in 2.5 t, prikolica za prevoz konj, rotacijska kosilnica RK 135, puhalnik Tafun, traktorja IMT 544 in SAME 35. 757

(bo 18. in 20. uri) ameriška komedija Trije mušketirji. 9.2. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Nečisti policijski.

CRNOMELJ: 4.2. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Zadnja velika avantura. 5. in 6.2. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Robin Hood - Može v pajkicah.

KRŠKO: 3.2. (ob 20. uri) in 6.2. (ob 18. uri) ameriški kriminalni film Nečisti policijski.

METLIKA: 3.2. (ob 20. uri) in 4.2. (ob 17. in 20. uri) ameriška komedija Robin Hood - Može v pajkicah. 6.2. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Zadnja velika avantura.

NOVO MESTO: Od 3. do 6.2. (ob 16., 18. in 20. uri) ter 7.2. (ob 18. in 20. uri) akcijski film Na ognjeni črti. 9.2. (ob 16., 18. in 20. uri) ameriška komedija Trije mušketirji.

MALO RABLJEN sortirnik krompirja ugodno prodam. 803

HITRA DOBAVA traktorjev Zetor, Univerzal, Fiat, Zeči, zgodne cene trosilcev Orion 25, 40, nakladalca Tehnostroj z vilami, vitej 61, BCS kosilnic, motorjev Acme, nakladalk 12 m3, plug 10 col (dvozvezden). 804

BOČNO traktorsko kosilnico Simflex, primerno za vsak traktor, prodam. 805

ENOBRADZNI električno obračalni plug, 14 - colski, Batuje, ugodno prodam. 806

ZETOR 25 11 s koso in kabino ter kabino za traktor Štore prodam. 807

TRAKTORSKE GUME, rabljene, 11/28/10, dobre za prevoz, prodam. 808

MOTOKULTIVATOR (frezo) Mio 350/S ugodno prodam. 809

TRAKTOR PASQUALI, 18 KS, v dobrem stanju, prodam. 810

TRAKTOR UNIVERZAL 445, puhalnik na kardan, 13 col, ter kravo za zakol prodam. 811

MOLZNI STROJ Vitrex, točilo za med, hrastove sede in cisterno za vino prodam. 812

TRAKTOR KADETT 1.6 B, letnik 1987, in plinski štednilnik (3 plin, 1 elektrika) prodam. 813

PASSAT LS, letnik 1974, ohranjen, registriran, ugodno prodam. 814

LADO NIVO, letnik 1986, registrirano do konca leta 1994, prodam. 815

OPEL KADETT, tip C, letnik 12/77, registriran do 12/94, zelo ugodno prodam. 816

OPEL KADETT, letnik 1970, registriran do 7/94, prodam. 817

Z 101, letnik 1986, registrirano do 4/94, rdeča, prodam. 818

Z 750, registrirano do 3/94, prodam. 819

126 P, letnik 1987, prodam. 820

R 5, letnik 12/89, 49.000 km, prvi lastnik, prodam. 821

OPEL ASCONA 1.6, letnik 1987, rdeče barve, prodam. 822

49-680. 823

VW JETTA, letnik 1987, v dobrem stanju, prodam ali menjam za cenejši ali dražji avto. 824

HYUNDAI GLS 1.5, letnik 8/90, z vso opremo, prodam za 13.000 DM. 825

R 4, letnik 1994, prodam. 826

PRIKOLICO za osebni avto, novo, prodam. 827

Z 101, letnik 1989, in jugo 55, letnik 1990, prodam. 828

CLIO 1.2, petro vrat, letnik 10/91, 25.000 km, zamenjan za R 4 ali prodam za 14.000 DM. 829

GOLF JX D, letnik 1986, dobro ohranjen, prodam. 830

UNO 45, letnik 1988, prodam. 831

R 18, letnik 1983, in jugo 45 koral, letnik 1988, ugodno prodam. 832

R 4 GTL, letnik 1992, registriran za celo leto, prodam. 833

JUGO 45, letnik 1988, in letnik 1991, prodam. 834

OPEL KADETT 1.2S, star 6 let, registriran do 30.12.1994, prodam. 835

OPEL KADETT SOLZA 1.3, letnik 1989, 5V, kovinsko srebrne barve, prodam. 836

R 5 CAMPUS, letnik 1989, ugodno prodam. 837

JUGO 45, letnik 10/89, garaziran, dobro ohranjen, prodam. 838

GOLF, letnik 1986, dobro ohranjen, prodam. 839

Z 128, letnik 1984, registrirano do 7/94, prodam za 1.700 DM ali menjam za Z 850 furgon (kombi). 840

VOLVO 244 GLE D, letnik 1982, lepo ohranjen, ugodno prodam. 841

R 4 GTL, letnik 1988, registriran do 26.9.1994, ohranjen, garaziran, prodam. 842

GOLF D, letnik 1987, registriran do 10/94, prodam. 843

GOLF D, letnik 1983, registriran do 9/94, prodam ali menjam za cenejše vozilo. 844

Nedanovitek rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministra za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst.

Računalniški časopisni stavek Dolenjski list Novo mesto, p.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

GLAVO DIFERENCIALA, prednji oz. zadnji pogon traktorjev Deutz. Ostali deli po naročilu. 845

TRAKTOR ZETOR 6211, letnik 1993, prodam ter kupim ventilator za sušilno napravo. 846

ZETOR 5211 in voziček za kosilnico BCS prodam. 847

TRAKTOR TV, 30 KS, žago za razrez hladovine in traktorske gume, 32 col, prodam ali menjam. 848

JUGO 45, letnik 1989, prvi lastnik, prodam ter menjam za golf IMT 505, star 2 leti. 849

JUGO 45, letnik 1989, in kuppersbusch prodam. 850

R 18 TL, letnik 1980, registriran do 10.1.1995, prodam za 2.350 DM. Jože Žnidar, Metni Vrh 29 a, Sevnica. 851

WARTBURG 1.3, letnik 1990, registriran do 7/94, prodam. Cena po dogovoru. 852

GOLF D, letnik 10/86, prodam. Dušan Pungarčič, Dvorice 6, 68250 Brežice. 853

JUGO 45, letnik 1989, prvi lastnik, prodam ter menjam za golf IMT 505, star 2 leti. 854

R 18 TL, letnik 1980, registriran do 10.1.1995, prodam za 2.350 DM. Jože Žnidar, Metni Vrh 29 a, Sevnica. 855

WARTBURG 1.3, letnik 1990, registriran do 7/94, prodam. Cena po dogovoru. 856

GOLF, S paket, letnik 1985, prodam. 857

Z 101, letnik 1982, registriran do 10/94, ohranjen in garaziran, ugodno prodam. 858

DAIHATSU Charade CS TD, letnik 8/90, prodam. 859

Z 101 GT 55, letnik 1984, sive barve, registrirano do 1/95, prodam za 2.000 DM. 860

Z 850, letnik 1981, registriran do 3/94, ugodno prodam. Anton Lončarič, Dol. Globodol 15, Mirna Peč. 861

R 5 CAMPUS, letnik 1989, francoske izdelave, rdeče barve, prodam. 862

Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. 863

JUGO 45, letnik 1986, redno servisiran in garaziran, prodam. Robert Kabur, Gor. TEčka Voda 17. 864

MOTOKROS MOTORJA Suzuki RM, 500 ccm, in Yamaha Y 280 prodam. 865

R 5 CAMPUS, letnik 1989, tonirana stebla, 21.000 km, prodam za 13.100 DM. 866

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 867

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 868

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 869

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 870

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 871

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 872

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 873

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 874

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 875

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 876

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 877

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 878

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 879

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 880

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 881

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 882

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 883

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 884

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 885

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 886

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 887

Z 101, letnik 12/87, registriran do 10/94, prodam. 888</

PRALNI STROJ, tračno žago, živinski prikolico, motor avtomatični, barvni televizor, seno in pšenico, prodam. 84-873.

SEMEMSKI KROMPIR sante, original, prodam. Slavko Gregorič, Gor. Kronovo 5, Otočec. 732

BELI jedilni krompir jerla in romana, primeren za sjenjenje, zdrav, prodam. (064)44-433, zvečer. 734

500 L cvička prodam po zelo ugodni ceni. 734

PSA BERNARDINCA, starega 4 leta, prodam. Cena po dogovoru. 734-246.

ZAPRAVLJIVIČKA v dobrem stanju prodam. 73-716. 745

ELEKTROMOTORJE in kompresorje ugodno prodam. (061)1324-097. 746

BOROVCE na rastilu, primerne za širovce, ugodno prodam. (068)22-020. 753

NOVOFUNDLANCI, mladiči z roduvinkom, starši z odlično oceno, naprodaj. 75-751. 756

500 L belega vina prodam po ugodni ceni. 756-295. 758

NEMŠKE OVČARJE, stare 6 tednov, prodam. 756-557. 759

KROMPIR za sjenjenje, lanski uvoz, petland dill (belomesnat), jerla, sante in dežire ugodno prodam. Anton Krašovec, Šentvid pri Stični 64, (061)785-097. 760

DIATONIČNI HARMONIKI Niki, be, es, as, starejšo, in ge, ce, ef, be, malo rabljeno, nujno prodam. (068)20-404, zvečer. 766

DVA rabljena kamina rjava barve (100 x 140) za 400 DM, peč na kurilno olje Husqvarna za 200 DM ter nov otroški stol Trip trap naravne barve za 5.000 SIT prodam. (068)25-686. 773

FITNES, novo, večnamensko pravilo za vadbo celega telesa (univerzalna nastavljiva klop z več nastavki za noge, roke itd.) ugodno prodam. 45-358. 774

OBELJENE kostanjeve steberičke za vinograd prodam. 78-247. 779

SENO prodam po zelo ugodni ceni. 779

KUHINJO GORENJE, belo, staro eno leto, s štedilnikom, koritom in kuhiško napravo prodam po ugodni ceni. Jože Cirnšček, Obrežje 44, Jesenice na Dolenjskem. 780

PEČ FEROTERM, dvojno kuriše, in litoželzno okno prodam. Cena po dogovoru. 85-698. 784

RDEČE VINO šmarino in črnino, traktorski plav Slavencev in žago 4051 prodam. 87-554. 787

120 KG težkega prašiča prodam. 73-020. 791

TELICO, brejo 8 mesecov, in smrekove plohe (8 cm), prodam. 27-807. 792

GARAŽNA VRATA, nova, še nerabljena, prodam. 21-704. 793

KAMIN, dimenzija 180 x 42 x 32 cm, prodam. 21-051. 795

PRAŠIČE, težke od 120 do 140 kg, hranjene z domačo hrano, in odojke prodam. (068)73-337. 801

ŠPIROVCE, dolge 4 in 5 m, prodam. (068)76-081. 804

TELICO, brejo 5 mesecov, prodam. 25-083. 805

VEČ KILOGRAMOV svinske masti prodam. 41-177. 806

MAJHNE PUJSKE prodam in kupim koruzo. (068)85-680. 810

KAČ TROSED in itison prodam. 20-491. 813

STREŠNE LEGE in širovce prodam. 45-144. 818

KVALITETNO VINO cviček ugodno prodam. (068)60-056. 819

KUPPERSBUSCH Plamen Colorex 85, rabljen eno zimo, ugodno prodam. 76-472. 820

NEKAJ LESA za gruš prodam. 24-089. 824

SENO prodam. (068)82-795. 826

VEČJO KOLIČINO SENA in žganje po 300 SIT/1 prodam. 78-684. 834

PAVE, par, 251 L belega vina belokranjske in 701 domačega žganja prodam. (068)26-176. 835

500 L cvička prodam po zelo ugodni ceni. (068)75-768. 842

7 - MESEČNEGA psišča, črno - belega, dobrega čuvanja, podarimo in 40 l domačega žganja prodamo. (068)75-741. 843

VEČ AZ panjev čebel prodam. (068)42-427. 845

500 L belega vina, pšenico, domačo koruzo v zrnu, ječmen in hišo na Radičevi prodam. Franc Nemanič, Rakovec 12, Metlika. 858

SUH žagan smrekov les, debeline 20 mm, ugodno prodam. (068)87-531. 862

RDEČE VINO, srebrno priznanje, prodam po zelo nizki ceni. (068)52-462. 863

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 6 KW, ceneni prodam. Cesta brigad 7, Novo mesto. 869

TRI MLADE breje ovce prodam. 51-781. 872

POHŠTVO, dve omari, mizico, fotografije v obdelavi mahagonija in hladilnik prodam. (068)59-151. 874

PRASIČA, krmiljenega z domačo hrano, prodam. (068)42-413. 875

KROMPIR SANTE, semenski, prav možitev, prodam. (061)875-020. 885

ČRNO - BELO KRAVO, brejo 7 mesecov, in telička, starega 1 teden, prodam. (068)73-528. 888

LETI DNI staro zamrzovalno ormo, Gorenje s sedmimi predali ugodno prodam. 25-728, po 15. ur. 889

PASJO HIŠO - brunarico s predprostornim ugodno prodam. 44-682. 893

MALO RABLJENO spalnico in trošnico prodam. 28-680. 898

KOMBINIRAN VOZIČEK PEG z vrečo in hajočo prodam. 23-765. 900

PRASIČA, težjega, prodam. Anton Grivec, Češnjevec 5, Trebnje, 45-478. 904

SUHO SENO prodam ter kupim traktorske plugi in brane. 87-739. 909

RABLJEN hidropak za vodo, primezen za zidanico, prodam. 58-687. 917

AGREGAT SEVER, 2 KW, malo rabljen, prodam za 60.000 SIT. (068)43-887. 922

TRAČNI STROJ za izdelavo stresne peke prodam. (068)42-957, zvečer. 928

RABLJEN HLADILNIK, 135 l, in nov kotni podstavki za tuš kabino prodam. 65-753. 926

RAČUNALNIK PC AT 286, 1.2 EMBE RAMA, HERCULES kartica, 41 MB disk z monitorjem, prodam. 25-133. 928

BUKOVA DRVA, 5 m³, narejena oktobra 1993, prodam. Srečko Murn, Podgrad 17, 321-036, služba. 930

UTEČENO DEJAVNOST (izdelovanje usnjene galeranije) ugodno prodamo. 21-466. 934

RAČUNALNIK 386/40, 120 Mb, s tiskalnikom ugodno prodam. 21-466. 935

PRAŠIČA za zakol, težkega 120 do 130 kg, prodam. 76-436. 936

VEČ TON sena in gozd ob asfaltnih cesti in električni, primeren za gradnjo viškenda, prodam. (068)56-273. 937

SEMINSKI KROMPIR sante, starega 4 leta, prodam. Cena po dogovoru. 24-246. 938

ZAPRAVLJIVIČKA v dobrem stanju prodam. 73-716. 945

ELEKTROMOTORJE in kompresorje ugodno prodam. (061)1324-097. 946

NOVOFUNDLANCI, mladiči z roduvinkom, starši z odlično oceno, naprodaj. (068)77-571. 956

500 L belega vina prodam po ugodni ceni. 56-295. 958

NEMŠKE OVČARJE, stare 6 tednov, prodam. 56-557. 959

KROMPIR za sjenjenje, lanski uvoz, petland dill (belomesnat), jerla, sante in dežire ugodno prodam. Anton Krašovec, Šentvid pri Stični 64, (061)785-097. 960

DIATONIČNI HARMONIKI Niki, be, es, as, starejšo, in ge, ce, ef, be, malo rabljeno, nujno prodam. (068)22-0404, zvečer. 961

SEMINSKI KROMPIR sante, original, prodam. Slavko Gregorič, Gor. Kronovo 5, Otočec. 962

ČELADO NOLAN, črno, ugodno prodam. (0608)60-346. 963

KOSTANJEVSKO KOLJE prodam ali menjam za smrekovo ali hrstovo hlodovino ter prasiča, težkega 110 kg, prodam. 26-484. 964

RAČUNALNIK 386/40, 120 Mb, s tiskalnikom ugodno prodam. 21-466. 965

CIESTERO za priklopnik za mednarodni transport iščemo. 44-682. 966

SEMINSKI KROMPIR sante, original, prodam. (0608)60-346. 967

PLINSKO PEČ, ojni gorilec s filterom cisterno za olje, 2000 l, nemško, atestiran, prodam. Marjan Čučnik, Trg 2, Brezovica. 968

PRTLJAŽNIK ZA SMUČI, usjen plastišč 40, Comodore 64 ter ČB TV (34 cm), prodam. Kušter, Na trahat 3, Novo mesto. 969

GRAFIČNO PREŠO za globoki tisk, valja fi 22 x 84 cm, fi 13 x 84 cm, plošča 155 x 85 cm (razstavljen), prodam za 1900 DM. (064)327-347. 970

TRI BREJE OVCE solčavske pasme prodam. (068)87-249. 971

KUHINJO ugodno prodam. 21-693. 972

LITOŽELEZNO PEČ - kamin Amity prodam za 30.000 SIT. 47-762. 973

MALO RABLJENO mizarsko kombinirko (5 operacij) prodam. Kožar, Prapretno 1, 61433 Radeče. 974

DIGITALNI avtoradio kasetofon od 115 DM dalje in ne vno zvočnike z garancijo zelo ugodno prodam. (068)82-916. 975

ZAKONCA najameta opredeljeno enosobno stanovanje in večjo garažo (skladišče) v privat hiši. 322-024/235. 976

ENOSOBNO STANOVANJE, 35 m² ter diatonično harmoniko c, b, f Železniki, prodam. (064)327-347. 977

OPREMLJENO STANOVANJE, 90 m², v Novem mestu, s centralnim ogrevanjem, ugodno oddamo. 21-466. 978

V KOČEVJU prodam enosobno stanovanje, 39 m², s centralnim ogrevanjem. (061)858-546, popoldan. 979

35 - LETNI FANT, obrtnik, želi spoznati dekle do 30 let, s smislot za družinsko življenje. Šifra: »V DVOJE BO LEPSE«. 980

MALO RABLJENO spalnico pre Emocentral 23 z avtomatiko poceni prodam. (068)23-905. 981

MIZARSKO TRAČNO ŽAGO prodam. 73-631. 982

20 M³ suhih bukovih drv prodam po 3.900 SIT/m³. (068)84-623. 983

BREJO OVCO z dvema mladičema, starima 3 meseca, prodam. 27-672. 984

razno

SLIKOPLESKARSTVO FRANC KOMOSO vam kvalitetno in po ugodnih cenah prepleška stanovanje, okna, vrata, napašče, fasade itd. (068)82-145. 985

V VARSTVO vzamem še enega otroka. 25-492. 986

SNEGOBRANE za opečno in salnitro kritino dobavimo, po potrebi tudi montiramo. (0608)70-420. 987

SNEMANJE GLASBE za vsak okus. Cena od 600 - 1.000 SIT. Milan Gorenc, p.p. 123, 68001 Novo mesto, (068)26-716. 988

AVTOAKUSTIKA, GT avtoalarmi, centralno zaklepjanje, električni pomiki stekel. Prodaja, montaža in servis. Matem elektronika, (068)322-980. 989

ZENSKO za pomoč mami na invalidskem vozičku iščemo. Nudimo stanovanje. Plačilo po dogovoru. 76-452. 990

POPRAVILO gospodinjakih aparativov in strojev. Hitro, kvalitetno, poceni. Slavko Virant, Narpelj 18, Krško, (0608)34-685. 991

portret tega tedna

Magda Kastelic-Hočvar

Magda Kastelic-Hočvar je učiteljica v osnovni šoli v Žužemberku in spada med ljudi, ki imajo radi poklic. Če se iz vesela nad izbranim poklicem ljudem poraja posebno močna delovna volja in opazna vema ali celo veliko zanesljivost, nemalokrat sploh ne štejejo ne ur ne dni, porabljenih v službi in za službo. Učitelji in učiteljice, ki so taki kot Magda Kastelic-Hočvar, so že take vrste ljudje, ki ne merijo tega časa. To so tisti učitelji, ki jim ni nič pretežko, ki zato malokdaj kaj odrežejo, čeprav je sobota, nedelja ali počitniški čas, in ki spriča takih poklicnih navad najdejo običajno čas za klepet, posvet ali kak drug razgovor s starši šolarjev.

Kaj je uporabna mera, s katero svet določa dobre pedagoge in učitelje, drugačna od teh, se lahko odloči vsakdo po svoje. Lahko da je dober učitelj tisti, ki ima rad izzive, ki dreza v novosti in se z novimi strokovnimi pedagoškimi prijemi zoperstavlja prevladujočemu dolgočasnemu napol industrijskemu polnjenju osovnosloščevih glav s poštovanju, abecedo, letnicami znamenitih smrti in železni pravili lepega vedenja. Magda Kastelic-Hočvar sega po teh in takih novostih in ne zanika: "Rada imam izzive, čeprav me je zlasti v začetku nekako strah pred njimi. V šoli poskusim vse, da ne bi bilo kar naprej vse po starem." Najbrž je tako osebno stališče privedlo

MARTIN LUZAR

V Sajevcu poginilo 15.000 rakov

Vzroki morije še neznani

RIBNICA - Medobčinskega veterinarskega inšpektorja Darija Kluna smo zaprosili za pojasnilo o poginu rakov v potoku Sajevec v ribniški občini. Gre za rake jelševe; največji primerki so bili dolgi 14 do 15 cm, merjeno od glave do repa, oz. 22 do 24 cm, merjeno s škarjami vred.

Pogin je bil opažen 22. januarja, in to vasi Sajevec do mostu v Nemški vasi, se pravi v dolžini okoli 5 km. Po nepopolni, a dokaj zanesljivi oceni je poginilo okoli 10 do 15.000 rakov, razen tega pa še ličinke mlađoletnic žuželk in drugi talni organizmi. Katastrofo so si ogledali tudi strokovnjaki Zavoda za ribištvo, ki so odvzeli vzorce poginulih organizmov, rakov in vode, da bodo ugotovili pravi vzrok zastrupitev. Do časa, ko to poročamo (ponedeljek popoldne), vzroki pogina še niso ugotovljeni, rabiči pa su mimo bližnjo tovarno.

FEBRUAR V MIKLOVI HIŠI

RIBNICA - V ribniškem kulturnem hramu, Miklovi hiši, bo tudi ves februar živahnio. Že za včeraj zvečer je bilo napovedano predavanje "Moč pozitivnega mišljenja", ki ga organizira ženski odsek SKD. V tem mesecu bo gotovo tudi še koncert sanjourke Vite Mavrič. Datum za to prireditev še ni dokončno določen. Že za 7. februarja pa je ob 18. uri napovedan koncert ustnega harmonikarja. Ob kulturnem prazniku bo tudi ena izmed prireditv v počastitev jubileja jezikoslovca Stanislava Škraba, ki jo pripravljajo učenci ribniške osnovne šole "Dr. Franca Prešeren".

ALL CAPONE ŠTRAJH

ČRNOMELJ - V soboto, 5. februarja, bo ob 20.30 v Mladinskem kulturnem klubu jazz koncert ljubljanske skupine All Capone Štrajh trio. Vabljeni!

DOLENJSKI LIST

utem məvəiq en esido ēsV

tel. 068/323-610
fax: 068/322-898

Stekli risi na meji s Hrvaško

Prek Kolpe prihajajo stekle lisice, onstran meje pa so stekli risi - Izjaya inšpektorja Božidarja Štefaniča - Na naši strani polagali vabe s cepivom

glavnem na območju ob državni meji in le bolj redko v notranjosti. Znano je tudi, da na Hrvaškem, prav ob naši meji, uplenijo ali pobijejo kar precej steklih živali.

J. PRIMC

O DOBRIH IGRAČAH - Metliška občinska zveza prijateljev mladine je pretekli teden skupaj z otroškim vrtcem pripravila zanurivo predavanje o vplivu igre na razvoj otrokovih sposobnosti. Predavanje je pomočnica direktorja za področje predšolske vzgoje na Zavodu RS za solstvo in šport prof. Jurka Lepišnika, ki je starše popeljala tudi po razstavi dobrih igrač (na fotografiji). Ceprav je bilo predavanje zelo poučno, se je znova pokazalo, da mnogi starši bodisi niso navajeni takšnega načina izobraževanja ali pa se jim, žal, zdi škoda časa, ki bi ga porabili za dobro svojih otrok. (Foto: M.B.-J.)

DOBRO JE VEDETI...

NOVOTEHNA AUTOMOBILI

PROGRAM LADA

Novotehna Avtomobili, pooblaščeni prodajalec vozil iz programa LADA, obvešča cenjene kupce, da je razširila ponudbo omenjenega programa tudi na področje Bele krajine. V tehnično prodajnem centru v Metliki, kakor tudi v vseh ostalih Novotehnih avtosalonih, lahko izbirate med različnimi modeli vozil po sistemu »PLAČAJ-ODPELJI«.
— LADA CARAVAN (pet prestav) 9.900 DEM
— LADA SAMARA (pet vrat) 11.700 DEM
— LADA NIVA 12.800 DEM
INFORMACIJE: Novo mesto, Partizanska 2, tel.: 068/322-066 Novi trg 6, tel.: 322-006
Metlika, C. XV. brigade 1, tel.: 068/58-197 Krško, C.K.Z. 70, tel.: 0608/32-500

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studio D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado ŽALEC TATJANA iz Novega mesta. Nagrajenki čestitamo!

- Lestvica je ta teden takšna:
- (2) Primi se za gumb - ANS. STOPAR
 - (1) Urca zamujena - ANS. STOPAR
 - (5) Spomin na prvo ljubezen - ŠALEŠKI FANTJE
 - (7) Polka za mlade po srcu - ANS. PETRA FINKA
 - (3) Kaj mi nuca planinca - ANS. ROM POM POM
 - (9) Venček z orglicami - CITA GALIC
 - (4) Ob sanjavi Krki - ANS. RUBIN
 - (6) Beli božič - ANS. HENCEK
 - (8) Hej, Šofer - ANS. VIGRED
 - (10-) Zdravica - ANS. SIMONA LEGNARJA

Predlog za prihodnji teden: Na vseh poteh po svetu - ANS. BLESK RISKI ODMEV

KUPON ŠT. 5

Glasujem za _____

Moj naslov _____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Zbral: Bojan Ajdič

- Še pes ga ne povaha.
- Kaj se bo hvalila sraka s pavovim perjem?
- Tat v hiši se ustraši še miši.
- Ženska samo enkrat tepe moža, potem tepe osla.
- Mušji pik ne zadrži konja v diru.
- Ena ptica ne more sedeti na dveh vejah.
- Nisem konj, da bi godel zastorj.
- Ni težko žabo nagnati v vodo.
- Osel muhe ne lovci.
- Ponoči je vsaka krava črna.
- Sprejeli so ga kot psa v cerkvi.
- Čaka kot pes na kost.
- Pes ki ne laja, zobe zasaja.
- Ptice si določijo višino leta glede na razpetino kril.
- Za krta ni treba plota okoli vrta.
- Riba pri glavi smrdi, čisti pa se pri repu.

V soboto, 5. 2.
mega žur
z ansamblom

PRLJAVO KAZALIŠTE

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Tiskarski škrat je razburil duhove - Naj turistične agencije turiste tudi pripeljejo, ne le odvajajo! - Šmihelska šola - Bučka koleba med Sevnico in Škocjanom

Kaže, da bo koledar Dolenjskega lista še nekaj časa predmet pogovorov na našem dežurnem telefonu. Dva stalna naročnika sta se pritožila, da ga nista dobila. Zdaj je to za naše strani že urejeno in upamo, da sta zadovoljni tako kot **Erna Negri** iz Radeč, ki se nam za poslani koledar lepo zahvaljuje. Več klicev pa nam je ta večer radostno sporočilo, da je Ludvik Markovič, po domače Kravajčev oče iz Podturna, živ. "Se danes sem videl, da na dvorišču sekra drva," je zatrjeval dežurnemu novinarju bralec **T. I. iz Žužemberka**. Ali ni sramota, da človek, ki ostane po tridesetih letih trdega dela na cesti, prejema po 13 do 14 tisočakov mesečnega nadomestila, pravi, in sprašuje, kako naj s tem preživi. Saj bi vodilni pogledala pod prste. Delavci jih namreč bolj poredko vidijo. Iz istega belokranskega kraja pa nas je našel še en klic. Prizadetega se čuti bralec, v cigar družini je lastniške certifikate dobil le en član, drugi trije pa ne. Jezi ga, da so morali oni, Slovenci, svoje papirje posebej iskati in zaradi birokratske zmote da dodatne usluge plačati, medtem ko je bilo slovensko premoženje mnogim prišlokom ponujeno na pladnju.

Ne turizem, temveč golo preživetje pa zanimali bralec **T. I. iz Žužemberka**. Ali ni sramota, da človek, ki ostane po tridesetih letih trdega dela na cesti, prejema po 13 do 14 tisočakov mesečnega nadomestila, pravi, in sprašuje, kako naj s tem preživi. Saj bi vodilni pogledala pod prste. Delavci jih namreč bolj poredko vidijo. Iz istega belokranskega kraja pa nas je našel še en klic. Prizadetega se čuti bralec, v cigar družini je lastniške certifikate dobil le en član, drugi trije pa ne. Jezi ga, da so morali oni, Slovenci, svoje papirje posebej iskati in zaradi birokratske zmote da dodatne usluge plačati, medtem ko je bilo slovensko premoženje mnogim prišlokom ponujeno na pladnju.

No, delo še ima bralek iz Adlešičev, ki je klicala v imenu skupnine sodelavk iz obrata Tekstila v tem kraju.

Skrbi jih, kako bo, saj kaže, da se vodstvo za poslovanje ne zmeni dosti, in

Ste vi Štupar?

Financar je prisel terjet zaostali davek.

"Ste vi Štupar?" (znan metliški veljak) je vprašal možaka na dvorišču.

"Nisem, pa bi bil rad."

"Kdo pa ste vi?"

"Jure Malevičev."

"Tudi vi morate plačati davek!"

"Bi ga, če bi bil Štupar. Proletarec pa ne plača nič!"

Potom gajžle

Novomeški profesor Ivan Koštial, ugledni, razgledani slavist, je vneto preganjal ablative: glasom, tekom, potom in druge. Ali pa pisanje: bil je izvoljen papežem, bil je izbran županom.

"Jaz smatram takega pisca tepcem!" je zaklical učeni profesor. "Ali je morda kdaj kak kmet preoral njivo potom pluga, potem ko je pojedel juho potom žlice in razrezal meso potom nož?" In ko je tak ablativ zagledal celo v nekem zgodnjem delu Frana Saleškega Finžgarja, je predajo zavil:

"Jaz bi gospoda pisatelja pretepel potom gajžle!"

Slaba preja

Kume Božo Račič je kupoval prejo v Poljanski dolini ob Kolpi. Pri tem je grajal kumo, češ da se preja preveč trga. Ta pa mu je odgovorila:

"Mučte (molčite), kume! Ni rit, ki ne prdne, ni nit, ki ne vtrgne."